Master Negative Storage Number

OCI00065.06

Melusíně

K r o n i k a kratochwílná o ctné

Jindřichův Hradec

[19--?]

Reel: 65 Title: 6

BIBLIOGRAPHIC RECORD TARGET
PRESERVATION OFFICE
CLEVELAND PUBLIC LIBRARY

RLG GREAT COLLECTIONS
MICROFILMING PROJECT, PHASE IV
JOHN G. WHITE CHAPBOOK COLLECTION
Master Negative Storage Number: OCI00065.06

Control Number: ABI-4071
OCLC Number : 07497276
Call Number : W 381.59186L M496
Author : Melusine (Romance)
Title : Kronika kratochwilna o ctne a sslechetne panne Meluzine: wssem historickych weci milownikum na swetlo wydana.
Edition : 8. wydani.
Imprint : W Jindrichomu Hradci a Tabore : Tiskem a skladem Al. Jos. Landfrasa a syna, [19--?]
Format : 149 [i.e. 148] p. : ill. ; 16 cm.
Note : Illustrated t.p.
Subject : Chapbooks, Czech.

MICROFILMED BY
PRESERVATION RESOURCES (BETHLEHEM, PA)
On behalf of the
Preservation Office, Cleveland Public Library
Cleveland, Ohio, USA
Film Size: 35mm microfilm
Image Placement: IIB
Reduction Ratio: 8:1
Date filming began: 11/2/94
Camera Operator: AR

Kronika kratochwílná

o ctné a ſſlechetné

Panně Meluzíně,

wſſem hiſtorických wěcí milownícům na ſwětlo wydaná.

W
281.59186L
M496

Oſmé wydání.

Tiſkem a ſkladem
Alojſia Joſefa Landkraſa a ſyna,
W Jindřichowě Hradci.
9 1/2

W
381.59186 L
M496

730888

MAY 29 1911

Předmluwa.

Mistr Aristoteles wedlé přirození pokládá w swých prwních knihách a w předmluwě, která Metafizika slowe, že wsseliký člowěk od přirození mnoho žádá wěděti.

Protož já Durik z Ringolu a Berna, ze Šotlandu, historii, kterouž jsem nalezl we Frankreichu, jenž wlaskou wypsanou, tu jsem přeložil k žádosti urozenému P. P. markrabowi Rudolfowi z Hochberku, pánu w Rotlenu a w Susenburku, w řeč německou; a ač jsem tak w celosti nepostawil wedlé řeči wlaské, ale proto podlé rozumu wssecky wěci zouplna zawřel jsem, nic neujímaje ani přidáwaje. Kterážto historie píssе o jedné ženě, kteráž sloula Meluzína, tu podlé německé řeči nazwána je Meetsei,

ale česky se wykládá mořská potwora, a ta dnes je w celosti, wedle způsobu lidského, žena jakžkoliw diwné proměnění w swých běžích měla, skrze moc Boha wssemohoucího, a tím způsobem počtená jest za potworu. Ale proto měla (a zplodila podlé způsobu lidského) deset synůw, z kterýchž sedm pozůstalo po ní a ti byli welcí králowé a knížata, i páni mocní, a stateční rytíři, i jejich potomkowé, kteří jesstě po dnes jsou w cizích krajinách, jako we Frankreichu, w Cipru a w Armenii, w Angličanech, w Norwegnu, w Haliči, i w jiných zemích německých. Protož tomu může každý wěřiti, že se jest to w prawdě stalo. Neb Dawid prawí w žaltáři: Diwný jest Bůh w skutcích swých; jakož se to znamenitě ukazuje w této historii, kterak se ta Meluzína nejprw ukázala, a z kterého pokolení possla, a též kterak také matka její králowna jménem Prysthýna, též byla mořská potwora. To wssecko historie tato w sobě welmi utěsseně zawírá, jesstto lidem mladým příjemno a milo jest slysseti; neb jest mezi historiemi, jako růže mezi

kwitim, proto že w ni diwněiſſí wěci a přiběhy nežli w jiných wypiſují ſe, a jiné přewyſſují.

Potom pak byl znamenitý hrabě z Pojtířowa we Frankreichu, kterýž ponowal w Portenachu. Ten jistý hrabě žádal kaplana swého, aby we wſſech kronikách swých předzwěděl, a jemu wypſal, odkudby ten zámek a město Luzína jméno mělo, a od kterých králů ſtawen a udělán byl, neb ten zámek a město leží we Frankreichu, kdežto hrabě přebýwal. Protož wěděti chtěl, bylo-li hrabſtwí a z jakého rodu poſſlo. Tedy ten jistý kaplan nalezl knihy rozličné, které byly Francouzſké, jſouce wybrané z řeči latinſké na zámku, jenž ſlowe Margenne. Potom nalezl jiné knihy w Portenachu: z těch obojích jeſt wybraná tato hiſtorie a položená w řeč wlaſkou, z kteréž teprw wypſaná jeſt německy, a z němčiny na češkou řeč ğruntowněji a bystřeji přeložená, mnohým lidem rozkoſſným k jejich potěſſení, a ſrdečné lásce swých nejmilejſſích upřímnych, ode mně jeſt na ſwětlo wyſſla.

Začíná se kronika

o ctné a ſlechetné panně Meluzíně.

Toho času, když králowal král Othanien we Frankreichu, byl hrabě jeden ſlawútný, urozený a ſtatečný w Poithu Franckém, jménem Emerich, kterýž byl welmi učený w umění hwězdářſkém, po němž ſe ſpráwowal we wěcech budoucích, coby mu ſe ſtáti neb přihoditi mohlo. Ten jiſtý hrabě jſa welmi bohatý a mocný, nejwíce kratochwíl wedl w myſliwoſti s ſwými lowčími: a neměl než jediného ſyna, a jedinou dceru, kterouž welmi miloval.

Synu říkali Beitram a dceři Blauſtete, kteráž byla welmi pěkná a ſſlechetná. W té zemi byli welikė leſy a háje, a zwláſſtě les tak řečený Kurſſtorf, w kteréžto ſeděním byl hrabě z Forſſtnu, a byl wlaſtní ujec hraběte Emericha z Poithu, ale welmi chudý, a měl

mnoho ſynů, jſa ctnoſtný a moudrý pán, a wedl žiwot ſwůj ctnoſtně nad jiné lidi, tak že powěſt o něm rozneſla ſe po wſſech okolních krajinách, a wſſechněm milý byl. I ſtalo ſe, že hrabě Emerich z Poithu, ſedě ſám w ſwém pokoji, pomyſlil na to, kterak ujec jeho welikou chudobu trpí, dětí mnoho maje, i myſlil ſobě, aby některého ſyna wzal k ſobě na ſlužbu, a ujec jeho aby ſe mohl snáže živiti i učinil tak, a wzal ſyna jeho. I ſtalo ſe w krátkém čaſe, že hrabě z Poithu kázal ſtrojiti hody a weſelí, na kteréžto kázal zwáti hrabě z Forſſtnu ujce ſwého, kterýž nemeſſkaje přijel, pojal ſebou ſwé tři ſyny, kteříž byli welmi ctnoſtní a způſobní jako otec jejich. Tu hrabě Emerich welkou radoſti jſa naplněn, přiwítal je wſſecky, a nad jiné cítí kázal, učiniw jim dobrou wůli jako přátelům ſwým wlaſtním a milým, diwě ſe kráſe a způſobnoſti a mrawům těch tří ſynů ujce ſwého, z nichž mu ſe nejmladſſí nejlépe zlibil, jemuž bylo jméno Reimond, na něho hrabě Emerich, když ſpolu ſeděli a hodowali, pilně patřiw řekl k ujci ſwému: můj milý ujče, wim dobře, že mnoho dítek máš, a nejwice ſynůw, proſím dej mi jednoho, kteréhož bych wybral, a já ho chci chowati, tak jakoby wlaſtní ſyn můj byl, a ſpůſobim jemu zemi budoucích časů, tak že mně bude míti z čeho

děkowati. Jemuž hrabě z Forſſtnu odpowěděl: Pane ujče milý, toť já k wůli žádoſti twé učiniti chci, wyber ſobě kteréhoť ſe zdá. Slyſſe to hrabě Emerich, radowal ſe, a požádal nejmladſſího jménem Reimonda, kterýž welmi krásný a způſobný mladenec byl. I ſplnil hrabě z Forſſtnu žádoſt ujce ſwého, a jemu hned Reimonda dal. A tak jſou kwaſili a hodowali ſpolu za tři dni. Až potom hrabě z Forſſtnu wzal odpuſſtění od ujce ſwého, a jel domu s dwouma ſyny ſwými, oſtawiw Reimonda nade wſſecky jiné, byl naň welmi laſkaw, neb mu pilně ſloužil, jſa blizký přitel jeho, nade wſſecky jiné dwořany; pro kterouž wěc ode wſſech napořád byl ctěn a milován. Potom hrabě Emerich jel na low podlé obyčeje ſwého, s ſwými ſlužebniky, chtěje lowiti zwěř, zwláſſtě wepře diwokého. Po němž Reimond nechtěl oſtati i jel s chwátánim, náſleduje pána ſwého jak wěrný ſlužebnik. A když přijel na les, kterýž ſloul Kolumpina, naſſli wepře diwokého po němž pſy poſpíchali, hrabě i wſſecky honice jej. Též i Reimond wždy ſe držel pána ſwého, boje ſe, aby ho neſtratil. A tak dlouho po tom wepři jeli, až již měſíc wycházel, tak že ten wepř množſtwí pſůw zdánil, kterých hrabě Emerich litowal, poſpíchal přede ſe wſſemi jinými po tom wepři, ale s ſwou nemalou

ſſkodou, tak že wſſickni ſlužebnici a lowci, nemohouc poſtačiti s ním, w zadu oſtali a jeho ztratili. Reimond po něm hnal a s ním zůſtal. Tedy Reimond řekl k ſtrejci ſwému: Pane milý, widíš dobře, že jſmc wſſecken lid i pſy ztratili, již jeſt noc. Protož neni ſluſſné bychom ſe po noci ſſmýkali, by jſme nenaſſli zaſe lidí ſwých ani pſy a tak kdebychom w noci oſtali neb nocowali? protož má rada jeſt, abychom nechali té kratochwile. Jemuž hrabě odpowěděl: Reimonde můj milý, dobře mluwíš a radíš práwě, neb již wſſude hwězdy a měſíc ſwiti. I počali ſpěſſně přes ten les, ne cestou ale ſtranou leſu jezditi welmi teſkliwě, až tak jdouce, naſſli cestu ſſirokou a weſelou, kterouž Reimond wida, řekl k ſwému pánu: Pane milý, zdá mi ſe, ta cesta jde k Poitířowu. Jemuž hrabě odpowěděl: pospěſſmeš, zdaliž bychom koho z naſſich na té cestě poſtihnouti mohli, také bychme i w noci k Poitířowu přijeli, puſtí nás do města: a to řekſſe ſobě, jeli ſpolu tou cestou, a hrabě Emerich počal ſe diwiti hwězdám a běhům planet, kteréž welmi dobře znal. A tak patře s pilnoſtí počal wzdychati žaloſtiwě, řka: Pane Bože milý, kterak jſou mocní diwowé twoji, a kterak může přirození lidſké takowé wěci snéſti, že člowěk ſkrze účinek ſwůj neřádný a ſkutek neſſlechetný má

býti mocný a ſlawný a přijde k welikému dů=ſtojenſtwí a cti, maje welké ſſtěſtí, jenž jeſt proti obyčeji, aby za ſwůj neſſlechetný ſkutek měl chwálen a we cti býti. A obrátiw ſe, řekl k Reimondowi: přiteli můj milý, ſchyl ſe ke mně, a powiim i ukáži tobě přewelmi diwné wěci, jeſſtos jich prw nikdy newidal. Jehož Reimond pokorně ſe tázal, coby to diwného bylo, jeſſtoby prwe newidal. I wece hrabě Emerich: teď nyní widím, kterak jeden tuto hodinu pána ſwého zamorduje, a bude miti mnoho ſſtěſtí i bohatſtwí nade wſſecky ſwé přitele a příbuzné na tomto ſwětě. Jemuž Reimond nic neodpo=wěděl, ale uzřew ohník maličký, kterýž paſtý=řowé we dne zanitili, zſedl z koně ſwého, a nazbíraw ſuchého dřiwí, položil na ten oheň, neb zima w té noci bylo. Wida to hrabě zſedl také z koně ſwého, a k ohni přiſtoupil (ale to bylo neſſtěſtí jeho) a když chwíli maličkou po=ſtáli hřejíce ſe uſlyſſeli hřmot, an ſe k nim něco lomcujíc ſkrze dřiwí hrozně tře. I hned Rei=mond wochopil ſwůj meč, a hrabě woſſtiv, po=čali pilně hleděti, coby to bylo: i uzřel wepře diwokého, welikého a welmi hrozného, an zuby klektá a ſlyní. Hned Reimond řekl k ſwé=mu pánu: pane milý, žertu není, zachowejž žiwot ſwůj a wſtup na ſtrom.

Jemuž hrabě odepřel a nechtěl toho učiniti řka: Tohož se mi nikdy nepřihodilo, abych se kdy bál, a nikdá o mně ta powěst slýchaná nebyla, také se jesstě bát nechci, a Pánu Bohu wěřím, že se to nestane, abych utíkati měl před zwěří diwokou. Toho Reimondowi welmi líto bylo, jakby čil, co se pánu strejci jeho má přihoditi. Tehdy hrabě pospěssně dal té swini ránu welikou ale nesskodnou, neb mu swině odwedla wosstip, a pána na zem porazila. Ai hned Reimond pochopiw wosstip pána swého, uhodil wepře, chtě jej zabiti, ale chybil k welikému nesstěsti tak, že mu ten wosstip nastranu uchýlil, uhodil pána swého smrtelně, a zalekl ho, tak že hned na tom místě umřel. Wida to Reimond z welikou žalosti wytrhl z něho wosstip, a teprw wepře právě uhodil, a padl na zem, a wida že zabit leží, obrátil se k swému pánu, kteréhož wida umrlého, počal náramně křičeti a plakati, pláče srdečně za dlouhou chwili a mluwě sám k sobě, řka: Ach nesstěsti nemilostiwé, jaks mnoho zármutku a žalosti i srdečného pláče učinilo zhawiwsse mne radosti a weselí mého, aniž jsem se nadál, počat jsa w rozkossných wěcech, od narození mého w sstěsti a rozkossi jsa, bych měl upadnouti w takowou hořkost. O nesstěsti! jakou moc máš, že činiš z bohatého chudého, a něhoho

powýſſuješ, a jiného ponížíš. O jak ſſi mne w mé mladosti bohatého tak nelitoſtiwě ranilo, že muſím podán býti chudobě a nouzi. O bych nyní tak umřiti mohl, abych byl pochowán s mým ſtrejcem milým, ponewadž bez něho žádné utěſſení není a zbawen jſem radosti, neb mi žádný na tom ſwětě neuwěří, než že jſem jej dobrowolně zabil. I počal oſrět ſrdečně plakati a tak wíce než hodinu w té žalosti trwal, ſtoje nad ſwým ſtrejcem. Potom ſám k ſobě přiſſel, wſedl na ſwého koně s welkou žalostí ruce ſwé ſtiſkuje, i jel, puſtiw koni uzdu, pláče a ohledaje ſe, newěda coby měl činiti. A když tak we welkém ſmutku bloudil, přijel k nějaké ſtudnici, kteráž ſloula Turshryn, u kteréžto uzřew dwě panny, welmi pěkné a wyſokého urození; ale přemožen žalosti, nic neřekl jim, ale mlče jich pominul, tedy nejmladſſí z nich a nejpěknějſſí k němu přiſſedſſi, řekla: Nikdy jſem newiděla člowěka urozeného bez ctnosti, aby tak jeda mimo panen, jich nepozdrawil. Reimond jak prwé i nyní ſlowa neřekſſe, předce jel aniž toho poſlouchal. Kteráž widouc to, předběhla jej, uchytila koně jeho za uzdu, mluwě k němu: Diwim ſe tomu, že ty jſi mládenec způſobný, jakož porozumíwám i urozený, že tak mlče, nás nepozdrawiwſſe, můžeš odjeti newěda, že

to wſſecko twé ſſtěſti jeſt. Tedy Reimond pohleděl na tu pannu, i počal ſe lekati že newěděl ſám kde jeſt; myſle ſám k ſobě, coby to bylo? obluda-li, čili žena prawá, a kde ſe tu wzala, wždyť ji ani ſlowa neřekl. Kteráž widouc jej z myſli wyraženého, poznala po barwě, když ſe změnil, počala jej opět haněti, žeby cti neznal, poněwadž jel mimo ně mlče. Tedy tewrwa Reimond patře na kráſu její, ſložil z ſebe ſtrach, ſkočil s koně ſwého řekl:

Nejmilejſſi panno, twé miloſti proſím, odpuſt mi což jſem učinil proti tobě, neb jſa we welké žaloſti pro neſſtěſti a příhodu, kteráž mi ſe w nowě ſtala, zapomněl jſem pozdrawení činiti, a aniž jſem widěl co jiného, než

žaloſt a trápení, kteréž před očima mýma uſtawičně jeſt, wſſak nyní naprawiti chci jakkoli rozkážeš. Jemuž panna řekla: Reimonde milý, příhody a žcloſti twé líto mi jeſt, ale ty budou obráceny w lepſſí.

Opět Reimond ſlyſſe, že jej jmenuje jménem jeho, diwil ſe welmi a řekl: Nejmilejſſí a ze wſſech nejkrásnějſſí panno, nemohu ſe tomu nadiwiti, že mé jméno znáš, neb je mi, že jſem tebe jakžiw newiděl. Panna jemu odpowěděla: Reimonde milý, netoliko twé jméno já wím, ale také práce a ſtaroſti twé wſſelijaké zwláſſtě twé neſſtěſtí i příhodu, kterou máš nyní na ſwém ſrdci, pro pana ſtrejce twého, kteréhos s diwokým wepřem zamordowal na této pouſſti, a že ſe to bez twé wůle ſtalo; protož budeš-li mne poſlouchati, a rady mé ſſetřiti, budeš míti ſſtěſtí i bohatſtwí na tomto ſwětě, a budeš pozdwižen a roznmožen we wſſech ſkutcích twých nade wſſecky twé přáteli i předky. Slyſſe to Reimond, počal ſe náramně radowati, ſpominaje na řeč ſtrejce ſwého, kterak mu rozprávěl, jeda s ním a patře na hwězdy. Opět panna řekla Reimondowi: Reimonde můj milý, což jeſt koli pán ſtreje twůj prorokowal, tak ſe tobě wſſecko zpiſobiti ráčí. A jakž Reimond uſlyſſel pána Boha jmenowati, zradował ſe welmi a pomyſlil ſám

Kronika kratochwilná
o ctné a ſſlechetné
Panně Meluzíně,
wſſem hiſtorických wěcí milownikům na ſwětlo wydaná.

Oſmé wydání.

W Jindřichowu Hradci a Táboře.
Tiſtem a ſkladem Al. Joſ. Landfraſa a ſyna.

K

w ſobě, poněwadž tato panna Pána Boha jmenuje, nemůže nic zlého býti, ale jeſtiť jiſtě křeſtanka a přirozeni lidſkého. I řekl k ní: Přeurozená panno, welmi ſe diwim, že jméno a žalosti pro ſtrejce mého i přihody znáš, jakobys při tom wſſem byla. Ale poněwadž Pána Boha jmenuješ, jeſſto mi nad to nic utěſſenějſſího není, nim ſe welmi těſſim, a rozumim že jſi křeſťanka. Protož s tebou rád promluwiti i učiniti chci, cokoli jſem prwe pochybowal o tobě. Řekla mu panna: měj ſe dobře Reimonde, nic ſe neboj, twé ſtěſti w krátkém času pozdiženo bude nad pána ſtrejce twého, k tomu abys wěřil, že jſem já ta, ſkrze kterouž ſtěſti i wſſelike dobrodini doſáhnouti máš, neb já to wim ſkrze moc Boha živého, w něj já wěřim, že ſe narodil z čiſté Panny Marie, a za nás hříſſné umřel na kříži, Bůh a člowěk. Potom wſtal z mrtwych a wſtoupil na nebeſa, a tak pořád wſſecky artykule křeſťanſké wyčítala řádně, jimž ſe Reimond welmi potěſſil. Potom mluwila k němu: Reimonde můj milý, tobě já prawim, že budeš moudrým a k welikému důſtojenſtwí přijdeš, budeš-li poſlouchati mne, co rozkážu k tobě. Já Reimond odpowěděl: Panno má milá, podlé možnosti mé chci učiniti wſſecko, cožkoli rozkážeš. Řekla mu panna: toho na tobě žádám, bys mi přiſáhl na Boží jméno,

že nyne pojmeš zá manželku a nikdy neopuſtiš, a prawé manželſtwí zachowáš. A když to učiníš, bys mi opět ſlíbil, že mne ſobotní den na pokoji nechášˇ, ani ſe po mně ptáti budeš, cobych já učinila a kdebych byla, w tom neposlouchaje, jeſtližeby tě kdo chtěl k tomu wedſti. A tak já ten den abych mohla ſwobodně činiti to, což na mne přináleží bez překážky. A já tobě také ſlíbiti chci wěrně a práwě, že na ten den ſobotní na žádné místo nepoctiwé a ſſkodné cti mé i twé přijíti nechci nižádným obyčejem. To wſſe Reimond wyſlyſſew, ſlíbil to panně w celoſti a bez poruſſení zdržeti, wſſak ale změnil přísahu a neučinil jak ſlíbil, pro kterouž wěc přiſſel k žaloſti, jako dále oznámeno bude. Opět mu panna řekla: Opatř ſe Reimonde s pilnoſtí neb jeſtliže mi neſplniš toho, což ſlibuješ, ztratíš mne a wíce nyne neuzříš a potom tobě ani twým dětem dobře ſe wédſti nebude; ale ſkrze takowý účinek, ty i děti twoje zbaweni budete cti, zboží a ſſtěſtí, a poddaní waſſí zahynou na žiwnoſtech ſwých. Reimond podruhé počal přísahati, žeby jí to chtěl wſſecko dokud žiw jeſt ſplniti bez poruſſení, neposlouchaje w tom žádného. A když panna již tak od Reimonda byla ujiſſtěná. počala mu raditi, aby hned ſſel k Poitířowu, a tázal-liby ſe ho kdo, kdeby byl pán, aby řekl,

že ho w leſe ztratil, neb ſe mnozi ſlužebníkůw budou tázati, a tamto ho budou w leſe hledati s welikou žalostí, až ho také najdou, a powezou ho do Poitířowa, a pochowají podlé ſluſſného řádu a důſtojenſtwí jeho. Ale ty paní jeho i ſynu ſloužiti máš s pilností, a je těſſiti w jich zármutcích, nebo to tobě přináleží pro ten ſkutek, který jſi učinila. Na zejtří pak ſejdou ſe wſſickni páni a poddaní té frajiny, a znowu léno přijímati budou, přiſahajíc pánu nowému, ſynu twého ſtrejce. Tedy ty nikoli toho neobmeſſkáwej, ale předſtoupě předewſſemi, žádej aby tobě ráčil za twou ſlužbu, kterouž jſi činil hraběti z Poitířowa, otci jeho, dar dáti, pro takowý: aby zde u té ſtudnice, kdež nyní ſpolu jſme, tolik země, ſkal a leſůw dal, coby mohl obtáhnouti kůži jelení. A když ti bude ten dar dán, tedy ty bez meſſkání spůſob sobě liſty k tomuto právní s pečetmi od welikých pánů do času jiſtého, aby ſe tomu doſti ſtalo. A když wſſecko to zřízeno a utwrzeno bude, tedy ſe málo wozdrž, a potom jdi do města, hned potkáš muže, an neſe kůži, a což ji prodeſ, to mu za ni dej, a netrž ſe s nim o ni, a což za ni dáš, nic sobě toho newaž. Potom z té kůže máš řezati řemen, welmi tenký, jakž můž nejtenſſí býti, wždy okolo, pokudž ta kůže může wyſtačiti.

A když to budeš wſſecko pohotowě miti, ſchowcj ten řemen do krabice, a ſtůj o to, aby ten dar daný tobě ſe doſtal u této ſtudnice. Potom ten řemen dcj táhnouti okolo ſtudnice a okolo ſkal s tímto leſem, což můž řemen wyſtačiti. A když panna zouplna ho we wſſem naučila, kázala mu odjíti, napomenouc wſſeho by ſe k ní nadjmenowaný den nawrátil zaſe, kterýž wzaw odpuſſtění, i jel k Poitířowu. A když do Poitířowa přijel, zachowol wſſecky ty wěci, kteréj mu panna rozkázala. Tu byl od dwořanůw přiwítán a optán, kdeby nechal ſwého pána. Jiní Reimond odpowěděl: Jakž wčera od něho odjel do leſa, že ho wice newiděl ani poſtihnouti mohl tak ho ztratil, jako i jiní wſſickni. To oni ſlyſſice, wice ſe ho netázali, neb žádný o té přihodě nic newěděl, kromě jedině Reimond, kterýž častokrát plakal, moje žaloſt na ſrdci ſwém, ale tajil ſe předewſſemi a znát nedal. Zatím jiní ſlužebníci jeden po druhém domů ſe nawracelí, newěda žádný, kdeby jejich pán zůſtal. Pro kterou wěc žaloſt wznikla při dwoře, neb kažďý želel a litowal pána ſwého, a zwláſſtě hraběnka a jich děti, až naposledy přijeli dwa ſlužebníci, neſouce pána ſwého umrlého s ſebou, a ty powěděli, kterak ho nalezli s diwokým wepřem zabitého ležeti. Tu teprw žaloſt a pláč ode wſſech wzeſſel weliký, o němž

by bylo mnoho psáti, a potom jej pochowali s welkou poctiwosti, želejíce ho wssecky páni, zemané, i měssťané, i wessken dwůr i lid obecný po wssem panstwí jeho. Ale Reimond nade wssecky žalost měl, neb byl příčina smrti jeho, po wssecky dni plakal, nechtě přijíti žádného utěssení. A když se ty wěci dokonaly, sjeli se páni a rytířstwo, a zwolili Bertrama, syna hraběte na místo něho, slibujíce mu též jako otci jeho poslussni a řádní býti. Tu od něho léno přijímali, přísahu činíce jako pánu swému dědičnému. Reimond také pamatuje na přikázaní swé panny, předstoupil před hraběte mladého a prosil za ten dar, jak mu Meluzina rozkázala. Kteroužto žádost Bertrami hrabě když uslyssel, hned mu dobrotiwé řekl: Reimonde můj milý, hotow jsem učiniti wedlé wůle twé, a jsi w tom uslyssán. K tomu se i páni wssickni přimlouwali, radíce hraběti, by to ráčil učiniti, prawíc, že to welmi malá wěc jest, za kterouž Reimond žádal, přispomínajíc také jeho wěrnou službu, kterouž činil otci jeho. A když se žádost Reimonda wyplnila, prosil i hned, aby mu listmi a pečetmi pánůw mnohých bylo potwrzeno, jakož se i stalo, že wssickni páni, kteříž prosseni byli, swé pečeti k tomu přitiskli. A když již Reimond wssecko po swé wůli způsobil, ssel hned do města na trh,

s nímž se potkal muž nějaký, nesa kůži, a z ní řemen řezati coby nejtenssí býti mohlo, kázal. Potom nawrátil se k swému pánu žádal, by se mu stalo podlé prosby a přípowědi hraběte. Hned hrabě kázal swolati své paní poručil jim a přikázal, aby s služebníky swými jeli k studnici Turksbrinu, a Reimondowi odměřili podlé potřebnosti zač žádal. Což oni to slyssice, wyjeli, pána swého rozkázaní chtíce wyplniti. Tedy Reimond wyložil řemen, a ty páni widouce jej, diwili se takowé chytrosti jeho. A wědouce co mají činiti, uwáželi to mezi sebou, že tim řemenem mnoho zboží odejmou pánu swému, neb obsáhne mnoho země, lesů, skal i polí. Ale poněwadž mu to dáno a utwrzeno bylo, nemohli mu to změniti.

K tomu přissli dwa neznámí muži, wzali ten řemen, a swinuwsse w kolo, táhli okolo té studnice pokud řemen wystačiti mohl, s welkou chytrostí. A tak welmi mnoho lesů, země a pole odměřili. A učiniwsse to, wrátili se do Poitířowa, oznámili ty wssecky wěci pánu swému. Slysse to hrabě, diwil se, a řekl: zajisté jest to nějaké omámení, neb před dáwnými časy slýcháno, že něco diwného u té studnice jest, neb se tu častokrát diwné a rozličné wěci ukazují. Protož se bojím, by se něco přihodilo Reimondowi, ale přálbych mu wsseho dobrého

ſtěſſi i bohatſtwí. Tedy Reimond z takowého wel:kého daru byl welmi potěſſen, a myſle ſobě jakže z takowého ſkutku něco dobrého přijíti může, a zwláſſtě ſtěſtí že ſe k němu nawrátí, jeho obweſelí a w radoſt přiwede. Druhý pak den ráno wſtawſſe, jel zaſe k ſtudnici Turs-brinu, tu jeſt nalezl choť a paní ſwou nejmi-lejſſí, kteráž ho welmi mile přiwítala, děkujíc jemu z jeho opatrnoſti, že co mu poručila, nezapoměl, ale že wſſecko zřídil podlé rozkázání jejího. Potom pojawſſe Reimonda, uwedla jej do nějaké kaple, i widěl tu Reimond mnoho lidu rytířſkého, pánůw, paní i panen, též duchow-ních obleèených w roucha drahá tak, že ſe Reimond diwiti muſil, kde ſe takowý lid wzal. I tázal ſe ſwé panny, kteráž mu odpowěděla, řkouce: Reimonde můj miłý, nemáš ſe diwiti neb tyto wſſickni lidé jſou twoji poddaní. A i hned obrátiwſſe ſe k těm lidem, přikázala jim, aby byli poſluſſní Reimonda, jakožto pána ſwého dědičného. Kteryžto hned paní ſwé roz-kázání naplnili, a poddali ſe Reimondowi, či-nice mu čeſt, jakž na pána ſluſſí. Tu ſobě Reimond pomyſlil, a na ſwém ſrdci přemítal, jakéby to poſlnſſenſtwí neznámé bylo, kteréž mu ten lid činí, mluwě ſám k ſobě: Ráčí-li mne to miłý Bůh dáti a popřiti by to

k dobrému místu přišlo, tedy wšecky wěci mé převešlé a zármutky, s tímto napraweny budou. A když panna poznala na něm starost, nemohla toho déle tajiti, jaký z toho konec přijde. I řekla k Reimondowi: Reimonde můj milý, prawímť zajisté, že ty nikoli nemůžeš poznati stawu mého, jeť mne pojmeš za manželku řádně. Odpowěděl Reimond: Panno milá, já jsem hotow učiniti wšecko, cožbys ty koli rozkázala. Jemuž panna odpowěděla: Jináč to wšecko způsobeno býti musí. Protož způsob jsbě lidí poctiwých a slušných na mou swadbu, kteří wědí jak a pokud se mají zachowat, a nám naučeni dáti. Coby jísti měli, o to ty se nestarej, neb wšeho bez nedostatku bude, a na to místo připraweno každému podle jeho důstojenstwí, s nímiž se wšemi tuto pondělí nejprw příšti na to místo ke mně přijdeš. Ty wšecky wěci slíbil Reimond wěrně naplniti, a wzaw od ni odpuštění, jel k Poitířowu s chrátáním. A když přišel Reimond k swému pánu, mluwil mu, a prosil ho, řka: milostiwý pane! wí twá milost dobře, že jsem twůj služebník, nic u mne tak tajného není, čehožbych wám neměl oznámiti. Protož i nyni, což nyní w mysli mám, oznamuji, že mínim w stáw manželský wstoupiti, a urozenou a krásnou pannu pojíti, s kterouž se oddáwati mám w tuto pondělí nejprwe příšti, a to u studnice

Tursbrinu. Protož prosím twé milosti, jakožto pána mého milého, abys na ten čas s twými pány i jinými dobrými lidmi, také jel na mou swadbu, a k mé poctiwosti wojma sebou twou matku, kteréžto také umyslil jsem prositi s pannami a s paními jejími. Odpowěděl mu hrabě, řka: můj milý Reimonde, toť já rád učiním, zač mne žádáš, matka má i wsickni skrze mé rozkázaní tobě ke cti budou. Ale jest mi welmi diwno, jaká to jest panna, neb odkud, kterouž máš pojíti, bojim se za tě, abys oklamán nebyl, jestli urození wysokého aneb co jest poměz mi prosim: neb wiš, žebych ti přál wsseho dobrého, jako swému milému přiteli. Jemuž Reimond řekl: Můj milý pane, jest wěc nemožná, abych wám měl její urození wyprawiti, aneb její obyčeje, neb mně na tom dosti, když ji spatřím, totiž i dwůr a moc její. Ale wsak hrabě wice se diwě, mluwil k Reimondowi: Diwná mi ta wěc, že ženu chceš pojíti, kteréž neznáš, ani přátel jejich. Di mu Reimond: Pane můj milý, prawim wám jistě, že tato panna tak jest krásná a mrawy ozdobená, w řeči i we wsech činech swých příjemná, a dosti toho aby byla dcera císaře neb krále nejwyssího, nad kterouž pěknější snad nikdá žádný newiděl, také jsem se jí nertal, jestli je dcera knížecí, neb markrabowa neb líbí se mi we

wſſech obyčejich ſwých, také žádné jiné wice nechci. Tedy hrabě ſlyſſe to, zrozuměl, že jinak býti nelze, přeſtal o tom s ním mluwiti. Na zejtří pak ráno wyjel hrabě i s máteří ſwou, i s mnohými lidmi, s pány, s panimi welmi ozdobně na ſwadbu. Jemuž Reimond welice děkowal, a pojaw je wedl k místu, kteréž on wěděl. Ale wſſak sám w sobě přemejſſlel, kterakby takowý lid w tak malém místě směſknati se mohl, protož žádnému nic neřekl k opatrnosti své panné. A když přijižděli k lesu Kolumpinu, táhli skrze nějakou wesnici, až se i k té skále přiblížili. I tu uhlídali pod tou skálou i pod stromi množſtwí stánůw čistě připrawených, an se roztáhli od studnice Tursbrynu, až do lesa, a w lese wſſudy dým se ukazowal, a welký hřmot od koní i lidí byl: ale hrabě s ſwými domniwal se, žeby to wſſecko omámení bylo.

A když se již k nim přibližowali, wyjelo proti hraběti a lidu jeho ſſedesáte rytířů mládenců wýborných, a čistě připrawených, s nímiž tolikéž oděnců wſſecky s welkou poctiwostí přiwitali, hraběte i pány jeho wſſecky, kteříž s nim přijeli, a zwlášſtě Reimonda, pána ſwého, činice jim děkowání od Meluzíny, panny ſwé, že jeſt hrabě ráčil přijeti s lidem ſwým k poctiwosti Reimondowi na jejich weſelí. Potom weden jeſt kažďý do ſwého ſtanu, kdež

komu připraweno bylo podlé řádu a důstojenstwí jejich, zwlásstě hrabě s pány i s jinými. Hrabě pak odewssech swých učinil jim děkowání, diwě se kterak wssecko wssudy čistě připraweno bylo podlé řádu a důstojenstwí jejich, zwlásstě hrabě s pány i s jinými. Hrabě pak odewssech swých učinil jim děkowáni, diwě se, kterak wssecko wssudy čistě připraweno, a hojně wssecho beze wsseho nedostatku nad potřebu, i lidu wýborného. Potom přijeli k hraběti a ku paní máteři jeho mnoho čistě připrawených pánu a paní, witajíce opět hraběte se wssemi lidmi jeho. Tedy Reimond wida ano wssecko po wůli jeho se děje, pojal hraběte s sebou, a uwedl jej do kaple okrájsslené zlatem i drahým kamenim i kobercemi rozličnými, že milo bylo pohleděti. Tak také byla přiwedená newěsta, ta přeutěssená panna Meluzina, jsouc oblečená w ssaty drahé, a klenotmi ozdobená, že se wice přirownala k andělu, nežli k člověku, kterouž wida hrabě, hned wyssel proti ní, dáwaje jí wítání s welikou poctiwosti, kterážto s welkým studem a zardělosti swé twáře, pěkně mu odpowěděla, dáwající mu též wítání s welkou uctiwosti. Potom uwedená jest do té kaple s mnohými trubačemi a utěssenim hudebnim, tak že se hrabě musel diwit a mluwil k lidu swému, že takowých bohatě a slussně

zřízených wěcí nikdy newidal, ani o tom slýchal, a tak wssickni u welikém weseli jsouc, musili se jedny s druhými radowati. A když po mssi bylo, Reimond s Meluzínou oddáni byli. Tedy hrabě s jedným znamenitým pánem pojawsse Meluzínu wywedli ji z té kaple, a wedli do stánu, w kterémž s swými pannami přebýwala. Tu ženich pojaw hraběte a hraběnku, posadil je za stůl, potom jiné panny, i wssecko na-pořád, jak na koho slusselo, a zwlásstě newěstu nejdřiw posadiw, kázal k stolu troubiti, tak opět hrabě i lidi jeho diwili se tomu, jakáby to swadba tak slawně a řádně způsobená byla. Neb Reimond ženich s jinými dobrými lidmi k stolu slonžil, nosice jídla a drahé krmě, při nich wino rozkossné z mnohých krajin a zemí, zwlásstě Damensast z Rotstele, z Stanersu ac. A zwlásstě wino, kteráž slowem Ruzynarum z Tornysa, i z jiných zemí německých. Po obědě wssichni páni wyjeli na plac, tu turnýrowali, činic sobě každý z nich což mohl nejstatečněji, wyjel také ženich činit sobě rytířsky, že byl ode wssech chwálen, a ten diwír a kratochwíl trwal až do nessporu. Potom jeli k wečeři a hodowali u welikém weseli, o němžby muoho psáti bylo. A když přissel čas wečerní, brali se každý na noční odpočinutí, a kdež každému bylo

ukázáno. Ale Reimond s Meluzínou wessli do stánku swého, kterýž drahými wěcmi obsitý a okrásslený byl, a zwlásstě jich ložc, to wssecko perlami a druhým kamenim se switilo, a ko-

hercemi i hedbáwimi bylo přikryto, i na kteréž spolu se položili. Potom u welké lásce spolu jsouce, promluwila Meluzína k Reimondowi: Reimonde můj nejmilejssí, Pán Bůh skrze sstěsti a swou nesmírnou dobrotu již nás spojil, a w stau manželský uwedl, w němž setrwati máme do nassi smrti, a já twé rozkázaní, a wůli pluniti mám, kteréž nepřestoupim, jedině pamatuj na to, cos mi slibil, abys nikoli toho

pro žádného nepřeruſſil; ale tak čiň jak jſi počal; kdyžs přijel k hraběti do Poitířowa, a jehožs proſil, aby s tebou ráčil jeti na twou ſwadbu s ſwými lidmi. To já wſſecko wím, jak mu to těžko bylo ſlyſſeti, a kterak ſe tebe ptal, jakého by, neb odkud byla narození, a jakých přátele. Ale tys dal jemu dobrou odpowěd po mé libosti, a budeš-li wždy w tom ſtáti a toho neproměníš, co jſi ſlíbil, tak jak jſem prwe mluwila, budeš ſſťaſtný a bohatý, tak že žádný z twého rodu takowého ſſtěſti nikdá neměl. Zaſe, zruſſíš-li přiſahu ſwou, a ten ſlib, kterýž mi ſlíbil: tedy neſſtěſti, nouzi a chudobu podſtoupiti muſíš, a o twou zemi i wſſecken lid přijdeš, i mne ztratíš, a nikdy wice neuzříš. Reimond dal jí ruku, zapřiſáhl ſe welmi že wiry, ani přiſahy ſwé nikoli promění, ani zruſſiti chce nižádným obyčejem. Načež Meluzína řekla: můj milý Reimonde, naplníš-li to, a zdržíš, ſſťaſtna jeſt ta hodina, w kterouž jſi ſe narodil. A tak w láſce bydleli ſpolu. A ta ſwadba trwala za patnácte dní u welikém weſelí a hodowání. Po těch patnácti dnech obdarowala Meluzína panny a páni, welmi bohatě klenoty drahými a zwláſſtě hraběnku, wzawſſi drahý klenot od perel, zlata a drahého kamení z truhly ſwé ſlonowé, ten jí s welkou radoſtí dala, kterýž ona s děko-

wánim a rozkazowáním mnoho přijala s welikou milosti. A když swadba dokonaná byla, wzal hrabě i hraběnka od Reimonda a od Meluziny odpuſſtěni, i wſſickni páni s welikou uctiwosti. Kteréžto Reimond prowázel, a jel s nimi až z toho leſa wyjeli. Ale hrabě wždy wyſſtil o Meluzíně, a rádby se byl otázal Reimonda odkudby byla, aneb z jakého rodu, ale bál se aby ho nerozhněwal, i nechal toho tak. Tu Reimond učinil hraběti děkowáni i wſſem jiným, že jſou k němu na jeho weſelí přijeli. A hrabě i wſſickni též jemu ſluſſně a poctiwě děkujíce, wzali odpuſſtění, a různo se rozjeli, jedenkaždý do příbytku ſwého. A když Reimond nawrátil ſe domu, a s ſwou Meluzínou poradiwſſe ſe, počali dělati a ſtawěti zámek ſkwoſtně a diwně, že prwé ani potom takowého ſtaweni žádný newiděl, by ſe kde podlé wyměřeni toho leſu ſtalo. Nebo Reimond zjednal mnoho teſařů, a dal jim wyměřiti tím řemenem wſſecko dříwí, pokudž mira wyſtačiti mohla. A tak ſpěſſně dělajice, a w malém čaſe tu ſkálu oſadili, zdělawſſe příkopy welmi hluboce. Kterýmžto dělníkům Meluzína wſſe hotowými penězi platila. Potom ſlawných ſtaweni několik poſtawila, dělajíce zdi wyſoké a tluſté. A tak w malém čaſe poſtawili zámek důkladný, že okolní zemané a panoſſi welmi

ſe tomu diwili, kterak tak welikė, důkladnė a miſtrnė wěci jſou udělány. Kterémužto zámku dali jméno Luzina, ktcréhož jména w porážkách lidé bojowní užiwali za heſlo je nazíce, a zwlášſtě králowé z Cipru, kdež wálku wedou, jeſſtě toho jména až do dneſſního dne užiwají.

A když ten zámek byl na místo připrawen a dokonán, přiblížil ſe čas, aby Meluzína porodila. I porodila ſyna, a nazwala ho Urycns. A když dorostl, přiſſel k welikė cti a důſtojenſtwí, ale nebyl způſobný a milého wzezřeni; neb byl krátký ſſiroký, a jedno oko měl čerwené a druhé zelené. Měl také weliká a ſſiroká ústa, a příliš dlouhé uſſi než žiwot, nohy a ruce welmi způſobný a uſſlechtilý, ale hrozný.

Druhý rok opět porodila ſyna, jemuž jwéno dala Geteon, ten byl pěkné poſtawy, ale twář měl zapálenou a zardělou, neb těla bílého byl. W tom roce opět ſtawěla wěž wyſokou a důkladnou, jménem Marwent. Potom ſtawěli město, kteréž ſlowe Walent. Potom udělali ſlawný kláſſter ke cti Pánu Bohu a nazwali jej Maleřu. A naposledy udělali město, k tomu zámek welmi čiſtý, to nazwali Portenach. Opět Meluzina měla ſyna třetího, ten byl welmi krásný, kromě tu wadu na ſobě měl, že mu jedno oko ſtálo wejš než druhé, a jméno jeho bylo Geit. Toho roku opět

zámek ustawěli, kterýž nazwali Rotstelle. Potom w Sontesomě, tak řečené wodě, udělali a postawili most, welmi diwně a důkladně. Opět Meluzína zplodila syna čtwrtého, jemu říkali Antonin, ten se narodil, maje na twáři swé sslápěji lwowu, k tomu měl u prstů dlouhé pazoury jako lew, k tomu sskaredé a hrozné postawy, že se každý báti musil, kdožkoli naň pohleděl. Ten potom když dorostl, welké wěci w Lucenburku prowozowal, maje i chowaje s sebou i jiné bratry. Opět měla syna pátého, ten jediné oko měl, která u prostřed čela bylo, tomu jméno bylo Reinhart, wssak proto tim okem wíce hleděl a widěl, než někdo dwěma. Ten když dorostl, byl statečný, a welké wěci prowozowal, jak o něm dáleji bude oznámeno. Opět zplodila sseslého s zubem welikým, který sloul Gofroj, a ten zub čněl mu z úst jako kauči, wssak byl udatný a silný přílis; k tomu byl diwných a rozličných smyslů, wíce než který z bratrů jeho, a diwné wěci způsobil, o němž dáleji bude powědino, kterak pro jeho činy rozloučen Reimond z Meluzínou, a již potom pokud žiw byl, wíc ji newiděl. Opět Meluzina porodila sedmého syna, jenž sloul Freimond. Ten byl krásný a způsobný, než na nose měl znamení od wlasů, kteréž wlasy nápodobné byly wlčím chlupům. Ten byl moudrý

a welmi wtipný, ale zhynul w swé mladosti, Opět Meluzina splodila syna osmého, kterýž měl tři oči, jedno w čele, a dwě podlé způsobu lidského, ten sloul Horybelle, a byl zlostný, nemyšle na nic dobrého, než na zlost a welmi oplzlý byl. Potom opět měla syna dewátého, jemuž jméno bylo Jetřich, ten byl rytíř welmi silný a udatný, a po wssech zemích slowútný, ten měl dwůr swůj w Portenachu, a w Markyi, a skrz něho zbohatl jeden znamenitý pán z Cipru, jménem Fryens. Posledně splodila syna desátého, jemuž jméno dala Reimond, po otci jeho. Ten učiněn jest hrabětem z Forsstině. A tak splodila těch deset synůw, wice žádných dětí neměla, neb přebýwali spolu w welké lásce na každý den.

Tuto se již bude wypisowati o statečnosti a udatnosti synůw Reimondowých a manželky jeho Meluziny. A nejprw o zmužilosti Uryensa nejstarssího, a bratra jeho Gojta mladssího.

W tom když Uryens, nejstarssí syn jejich dorostl, byl srdce zmužilého a wždy usilowal owysoké wěci, jsa rytíř a rek prawý a dokonalý; ten způsobil koráb welký, w městě Rostelle, dal jemu jméno Barka, a mnoho dobrých lidí

sebraw, úmyſlil jeti, a cti ſobě rukou ſwou dobýwati. A když se wſſím hotow byl, žádal ho bratr jeho Goit, aby ho ſebou wzal, kterémužto Uryens powolil: tomu když Meluzína ſrozuměla, radowala se z toho, neb znala jaké ſtěſtí a dobré wěci maje obadwa potkati. A tak dala jim množſtwí zlata, ſtříbra i wſſelikých potřeb, tak že ſou ſluſſně wypraweni, a požehnawſſe otce i matku wſedli na koráb. A w malém času plynouce, připlouli ku králowſtwí, kterémuž Ciprus říkají. W tom králowſtwí připlouli k městu jménem Flamagoſſa, w kterémžto městě král Cipreſký, totižto té země, obležen byl od Žoldána, krále pohanſkého, kterýž měl lidu wíce než ſto tiſíc. Pro kteréžto obležení byl welikí hlad w městě, tak že již král i lid jeho myſlil město podati nepřátelům. Tomu Uryens když ſrozuměl, hned ſwou korouhew rozwinouti rozkázal proti městu, aby jej pohané, i ti z města ſpatřiti mohli. Ale wſſak ani pohané, ani w městě newěděli jaký to lid připloul, aneb komu na pomoc, pohanům čili křeſťanům, až potom poznali obojí, po korouhwí w erbu, že ſou křeſťané. Kteréžto král z Cipru wida, zradowal se naděje se pomoci. Ale pohan rychle kázal lidu ſwému hotow býti. A tak král z Cipru poroučiw město dceři, jménem Hermíně, kázal wzhůru troubiti,

a otewřewſſe bránu, wytáhl s lidem proti pohanům. W tu hodinu ſtal ſe welikỳ mord a bitwa, tak že z obou ſtran mnoho lidu zbito, pohanůw i křeſťanůw.

Tu také byl raněn král z Cipru ſtřelou jedowatou, z té příčiny křeſťane muſeli odſtoupiti a uteci do měſta pro ſílu pohanůw. Tu byl

křik a pláč w měſtě, zwlášſtě od dcery králowſké, neb bylo powědíno od lékařůw, že král nikoli žiw nezůſtane, ale od rány umříti muſí, neb ſmrtelně a welmi raněn byl od pohanůw.

Uryens a Goit bratří wlaſtní, widouc, žeby křeſťané nemohli odepříti, pospíchali s lidem

swým a wrazili se mezi pohany mordujíce je napořád, statečně a hrdinsky sobě činíce zwlásstě Uryens swou rukou množstwí pohanů pomordowal, a tak že na ně strach připadl, již málo o sobě drželi, tedy křesťané widouc to z města, že se pohanům zle děje, wyskočili z města jim na pomoc; majíce naději, že tudy krále swého pomstí, jakož se stalo. Neb když boj ukrutný z obou stran se rozmohl, král pohanský sebraw sílu swou, bil ukrutně napořád, tak že před ním spátkem postoupiti musely, a z nichž jeden znamenitý křesťan se potkal, a od něho umrtwen byl. Widа to Uryens, hnal na krále Žoldána s mečem wytaženým, a uderil naň welmi silně, tak že mu hlawu od wrchu až do zubů roztal, a on z koně dolů umrlý spadl. Widouce to pohané, lekli se náramně, běželi kam kdo wěděl, a křesťané po nich s welkým křikem a radostí mordujíce je napořád. A když se boj dokonal, Uryens s bratrem swým i se wssím lidem wessli do stanůw pohanských a w nich přes noc zůstali. Tu nalezli klenotů a zboží mnoho, a to za swou práci rozdělili mezi sebe, wedle hodnosti jednoho každého jakž potřeba ukazowala. Na zejtří ráno zwěděw to král z Cipru, poslal paní swé, a mnoho dobrých lidí k Uryensowi, aby ráčil k dworu jeho přijeti se wssemi swými, žeby jej rád

widěl dřiwe, nežliby umřel, nebo ſmrtelně raněn byl. Tu Uryens uctiwě přiwital poſly, kázal ſwým, ſe připrawiti a hned jel s bratrem ſwým Goitem i se wſſemi ſwými ke dworu králowu. Tu ode wſſech uctiwě přiwítán a přijat byl. O němž wſſickni mluwili, že takowého rytíře nikda newiděli, a že mnoho zemi pod ſebe podmaní. Ale Uryens bral ſe přímo s bratrem a lidem ſwým na palác králowſký, tu kdež král ležel, jſa na ſmrt raněn. I hned Uryens jak ſpatřil krále, ſtoupil k němu a uctiwě ho pozdrawil, též i bratr jeho, i jiní wſſickni litujíce jeho neſſtěſtí. Jemuž král s pláčem řekl: můj milý přiteli, za práci kteronž jſi pro mne a lid můj učiniti ráčil, já tobě welice děkuji, neb jſi podſtoupil pro nás mnoho, učinice ſobě rytířſky, protož hoden jſi chwály a cti s bratrem twým, nad jiné wſſecky, přitom proſím, abys mi powěděl, jakého jſi urození, a z které krajiny, aneb jak ti říkají. Odpowěděl Uryens: králi miloſtiwý, jméno mé jeſt Uryens, a jſem zrozen z Luzíny. Jemužto král řekl: Slýchal jſem dáwno o twém rodu a znám, jaký jeſt. Protož zač tebe žádati budu, wěřím, že mi to k wůli učiníš, nebť jeſt twé dobré, a pánem mocným budeš, a dojdeš cti a chwály. Ale abys wěděl, zač tě žádati chci: za to tebe proſím, poněwadž dědiče žádného nemám, kromě

jedinou dceru jménem Herminu: a wim že žiw nebudu, a z této nemoci nepowſtanu, a králowſtwí toto na žádného jiného padnouti nemůže než na ni. Protož aby to králowſtwí nezhynulo, a od pohanůw (jenž blizko jſou) roztrháno nebylo, tobě já mocně poroučim, neb newim žádného komuby tak ſluſſně patřilo jako tobě: ty pojmeš dceru mou za manželku, a lid tobě wſſecken poddán bude, čině wſſelikě poslůſſenſtwí jakož pánu ſwému dědičnému. Slyſſe Uryens takowé nenadálé wěci, učinil děkowání, prawě, žeby to nikdy na něm nezaſloužil, žeby nebyl hoden takowé urozené panny. Ale že to král miti chtěl, nemohl tomu odepřít, než dal wůli wſſemu, jakbykoli král učinil. Z čehož král obweſelen jſa díky činil Bohu, že jeſt zřídil před ſmrtí ſwé králowſtwí, daw dceru právě a řádně w ſtaw manželſký. A hned ſwolal pány, rytíře i weſſkeren lid ſwůj, rozkázal, aby k němu přiwedli dceru jeho Herminu. A když byla přiwedena, promluwil ke wſſemu lidu, řka: Páni mojí wſſickni wůbec, wíte dobře, kterak jſem já prawou rukou hájil králowſtwí mého před pohany, a tu jſem těžce raněn, z kteréž nemoci nepowſtanou: protož po mé ſmrti abyſte w celoſti zachowáni byli, způſobil jſem a wás opatřil pánem ſluſſným, kteréhož teď widíte; wědouc wſſickni, že jeſt rytíř ſtatečný

a toho dokázal, zabiw litého pohana, jest potřeba, aby takowý sprawowal wás, neb jste jako w hrdle nepřátelům.

Také králowstwí mé na žádného přijíti nemůže, než na dceru mou Herminu. A protož wás wssech prosim, že hned přede mnou slíbite wěrnost a posluſſenstwí ji držeti, jakož paní swé dědičné. A jakž král tu řeč dokonal, swoliti wſſickni napořád, neb widěli krále a pána swého welmi truchliwého býti. Když pak král uzřel jejich powolné poslussenstwi, opět k nim promluwil a jich prosil, ukazuje jim to, že žena takowé wěci nemůže řádně sprawowati podlé potřebnosti, aby se s to bez meſſkání přičinili, a Uryensa s Herminou k oddání přiwedli, neb on k těm wěcím se hodí, k tomu jest welmi udatný, jak sami wíte, kterak krále pohanského, welmi udatného zamordowal. A tak páni slyſſice žádost krále swého, radu a to wzawſſe, zůstali na tom, aby Uryens dceru královou pojal, a oni žeby mu chtěli poddani a posluſſni býti, jakož jsouc král obweselen, řekl k Uryensowi: Uryense můj milý, teď tobě dáwám dceru mou jedinkou Herminu za manželku, nad kterouž to na swětě nic milejſſího nemám, k tomu králowstwí i panstwí wſſecko s ni. I hned z toho welikà radost stala se po wſſem dwoře i králowstwí Ciprſkém. Uryens pak předewſſemi klekl na swá

kolena, děkuje králi za takowý dar veliký, kteréhož se nenadál míti; potom posláno bylo pro biskupa, kterýž, když přijel, před královským dworem oddal Uryensa s Herminou, tak že král se upokojil a w krátce na to skonal, jehož s welikou žalostí a poctou královskou pochowali. Po jehožto smrti druhého dne učiněna jest swadba a dwůr, na kterémž honili a radowali s welikým weselím hodujice a kwasíce. Potom Hermina zplodila syna, jemuž jméno dala Griffo, ten když dorostl byl udatný a zmužilý, a dobýwal země, kteráž sloula Piemont, jiných mnoho podmaňuje sobě, též mnoho sobě, též mnoho lidí a panstwí, welké zhromáždil, a dobyl také ostrowa w moři, na němž zlaté rouno bylo, kteréž dobyl Jázan skrz meč. Potom dobýwal welikého Principátu w Meřinách, potom Fortunu z Jesse, potom to welké město, kteréž sloulo Tappe, kdež korouhew swou rozwinul mocně. Když byl Uryens učiněn králem, korunowán w Cipru, přihodilo se, že bratr wlastní nebožtíka krále w Cipru, kterýž králowal w Armenii, nebyl po swém bratru dlouho žiw, ale umřel. Tedy páni ze země Armenie newědouce, coby měli činiti, radili se s pilností, neb ten král také neměl žádného syna, než dceru, kteréž bylo jméno Floria, zůstali na tom, aby wybrali z sebe urozenějssí, a jeli do Cipru

k nowému králi, aby wzkázal, poněwadž ty dwa králowé z Cipru a z Armenie byli sobě wlastní bratří, aby ráčil swého bratra Goita k nim wyprawiti, aby on dceru královou Florii pojal za manželku, a králem w Armenii aby učíněn byl, a oni žeby mu wssickni chtěli wěrnost a popdanost slíbit a zachowat, jakož pánu swému. A zůstawsse na tom, učinili tak, a na cestu se wyprawili. Když to uslyssel král Uryens, poradiwsse se se swymi pány a s bratrem swým, kterýžto dal tomu wůli i jini wssickni. I wyprawili se do Armenie s welikou slávou. A jini Armenssti to zwěděwsse, wyjeli proti němu, a jej poctivě přiwítali jako pána swého, bezewsseho prodlení oddali jej s pannou Florii na královstwi korunujíce a slibujíce mu poslussenstwí, a tak ty dwě země stáli w dobrém řádu a pokoji jsouc sprawowání těch dwou bratří, kteříž pohanům činili úzkosti, dobývajíce jejich měst, a činíce pomoci tomu zákonu, kterýž w Rodys byl řeholi swatého Jana. Potom ty dwa bratří splodili mnoho synův, kteříž wssickni statečni rytíři, a welmi udatní byli, pohanům mnohé sskody činíce, tak že o nich powěst wssudy byla rohlássená, neb wssecky nepřátelé swé přemáhali. A tak se naplnilo proroctwí Meluziny, máteře jejich, které Reimondowi, manželu swému, wyprawo-

wala Potom ti dwa bratří a králowé poslali listu k Reimondowi a Meluzíně rodičům swým, že oba králi učinění jsou, a welké sstěssí mají, jichžto poselstwí slyssice, radowali se náramně, wzdáwajíce chwálu Bohu, že jim takowého sstěsti popřiti ráčil. Potom Meluzína postawila čistý kostel, jménem u matky Boží w Woitowě, i jiných mnoho kostelů a kaplic wystawěla. Jeden syn, třetí Reimonda a Meluzínin byl znamenitý a srdce zmužilého, ten skrze swé rytířské činy přissel k tomu, že pojal dceru Markrabowou z Marku, po smrti thána swého byl znamenitým pánem učiněn, tak že živobytí jeho pokoj na zemi, a wždy hojnost živných wěcí bez nedostatku bylo, tak že mu nad wssecky předky jeho chwálu wzdawáli.

O Antonínu a Reinhartowi wlastních bratřích a synech Reimondowých a Meluzininých.

W tom času Antonín a Reinhart, ten kterýž měl jedno oko, byli silní a udatní, mnohé a znamenité welké rytířské kusy prowozujíce. I snesli se na tom, aby také odjeli od swých rodičůw a starssích. A tak wytáhli s množstwím lidu do Brutánie a potom do Lucemburku. Kteréžto město byl oblehl král Elsacký

s mocí welikou, a bylby ho dobyl, kdyby ty dwa nebyli přitáhli. Ten král Elsacký byl rodem z Čech, ale tehdáž byl králem w Elsacích. Kteryžto proto wálčil s Lucemburskými, že chtěl kněžnu jejich za manželku pojíti, ale ona ním zhrdala, a on nemoha tomu po swé wůli způsobiti, chtěl ji mocí i její zámky dobyti, by přiwedena byla k jeho wůli. K tomu tito dwa bratří páni z Luzíny když přitáhli, rozwinuli swé korouhwe, postawiwsse se za nepřáteli tomu králi Elsackému, a widouc lidu jeho množstwí, s bátkami a korouhwemi roztaženými, i sjikowali lid swůj, a bez strachu přihnawsse, počali bitwu s Elsackými, kteříž se statečně bránili, tak že mnoho lidu z obou stran zahynulo, a mord se razmáhal, až i naposledy Elsačtí museli spátkem postoupiti. A w tom král jejich statečně bojuje, potkal se s Antonínem, a naň mečem silně uderil, jehož ránu Antonín odwedl, a dal králi mečem swým, až musel z koně upadnouti, nemaje pomoci; jeho lid na různo se rozběhl, a brzy jest přemožen; neb Antonín slezl z koně swého, a k králi přissedsse, nastoupil mu nohou na prsa, napomínaje ho, aby se wzdal.

Což král wida, že zbitý, nyní to přijal wděčně, wzdáwaje se raději, nežby život swůj stratit měl; neb již rozuměl, že toho nemůž

nikoli zniknouti. To když Elsačtí widěli, žeby král jejich jat byl, přissel na ně strach, že se bránit přestali, a tak boj wzal skončení, a páni z Luzíny poslali krále Elsackého do Lucemburku s sjesti rytiři znamenitými, do moci kněžně Lucemburské, kteráž dědičkou sama w tom knížetstwí po otci swém zůstala. A když byl dán král Elsacký w moc Lucemburské, jménem Gastýně, tázala se pilně, jacíby to páni, odkudby byli, kteříž jí tak mnoho dobrého w její nouzi a potřebě učinili, jesto jsem já toho nikdy nezasloužila, aby takowou práci a nebezpečenstwí pro mne podstoupiti měli, k jejichžto řeči z těch rytířů jeden, kterýž byl nejstarssí, odpowěděl: přeurozená a milostiwá panno, ti páni jsou oba z Frankreichu, z Luzíny, jednomu jméno Antonín, druhému Reinhart. Panna nu odpowěděla: odkudkoli jsou, mnohoť mi dobrého učinili: nadřed Pánu Bohu, pak těm rytířům mým milým hostům welice děkuji, i wssim dobrým, toho se jim odplatiti chci, a bez jejich rady nic nechci učiniti, a to což mám, má wssecko jim poddáno býti. A hned poslala posly swé pro ně, by ráčili k ní přijeti. I nalezli jsou oni poslowé ty dwa w stánu krále jatého, kdež oni mnoho zboží nalezsse, mezi swé to rozdělili, a uslyssawsse poselstwí od kněžny k

sobě, jeli hned s pěti sty rytířů do toho města, kdež kněžna sídlící byla. Ti byli se wssím dle swé potřeby w hospodách zaopatřeni; ale ti dwa bratří táhli přímo ke dworu až na kněžnin palác, kteráž rozkossně a draze připrawená byla, podlé ní mnoho krásných pannen a paní, a jiného rytířstwa, a jakž tam přissli, poctiwě jsou přiwitani od kněžny i ode wssého dworu jejího, a tu owět potom ty dwa bratří wedeni byli na síň, kdež připraweny byly krmě; tu jsou posadili krále Elsackého na nejwyšssím místě, po něm Antonín a Reinhart, bratří z Luzíny, proti nim kněžna posazená byla. Tu jsou hodowali s welikou radosti; ale král Elsacký nemohl wesel býti, ani zapomenouti na swé nesstěsti a sskody, kteréž od těch dwou bratří wzal na sobě i na swých lidech w té porážce a když bylo po obědě, řekl král Elsacký pánům z Luzíny: páni milí, dnessní den já wassím wězným jsem, protož žádám, abyste na mne ssacunk litostiwý, kterýžbych mohl snésti, uložili, a já wám w časích budoucích chci se toho wssím dobrým odsloužiti; jemuž Antonín odpowěděl: Welebný králi, nejsi nassím wězným, ale co jsme učinili, to se stalo urozené kněžně k wůli, pro její milost žiwoty nasse jsme newážil w její sirobě, protož jsi wězným jejím, ona nechť

tě ſſacuje, neb učini jak ráčí. Té řeči ſe král ulekl a welmi ji nerad ſlyſſel, neb ſe bál hněwu kněžny, proto že ji welké ſſkody činil, i wſſi zemi její, a to bez winny; odpowěděla kněžna: páni a přátelé mojí milí, poněwadž jſte mně i lidu ſſemu takowou pomoc a láſku učinili, jeſſto jſme to nikdy na wás nezaſloužili, wám ten wězeň patří, neb jſte wy jej jali, práci i nebezpečenſtwí neſli, wy s ním učiňte jak ſe wám líbí a já nad to wſſím což mám, chci ſe wám odplatiti. Antonín s Reinhartem ſlyſſíce to od ní, žeby ſe jim tak poddáwala, řekni k ní: Kněžno miloſtiwá, poněwadž twá miloſt ten ſſacuňk nám pouſſtí a wězně takowého od nás podáwati ráčí, my jemu ſſacuňk propouſſtíme, a jej ſwobodného činíme, wſſak na takowý způſob, aby před twou miloſtí klekna, proſil nejprwe, cokoli jeſt učinil proti tobě a lidu twému, abys mu ráčila odpuſtiti; a potom aby ſlíbil, pod korunou králowſtwí jeho, též ſwým majeſtátem, aby tobě liſt dal, že proti miloſti twé, ani poddaným twým, dokud žiw bojowati nechce, žádným obyčejem. To kněžna ſlyſſíce, řekla: Mojí milí přátelé, mně ſe ta řeč dobře líbí, a na tom přeſtáwám, což jſte koli wyřkli k ſſemu dobrému, a poddaným mým. K nížto král Elſacký přiſtoupil a padl na ſwá kolena před kněžnou,

prosil ji za milost podlé uloženi a rozkázáni pánů z Luzíny.

I pomyslil král Elsacký sám w sobě, řka: Milý Bože, co jsou mne ti páni mnoho dobrého učinili, a kterak statečni rytíři jsou, i wssí cti hodni, takowých welikých wěcech, že jsou mi milost ukázali jako wlastni přátelé, i počal jim děkowati a chwáliti přede wssemi, a řekl: By tomu Bůh chtěl, aby tito statečni rytíři u nás blízko obydlí swé měli, chtělbych jim býti pomocen a rádcem, a přálbych jim nade wssecky jiné. Potom král Elsacký ustawičně myslil, kterakby to způsobiti mohl, aby jeden z nich w tom knížetstwí za pána zůstati mohl, a tak w některou chwíli počal mluwiti, žeby byla slussná wěc, aby urozená kněžna samotná wice nebyla, pro uwarowáni budoucích nesnází, a že jest hodné muži statečnému, aby w tom slawném knížetstwí pánem byl učiněn; neb by to knížetstwí přisslo tomuto i jiným okolnim zemím ke wssemu dobrému, a měliby z toho čest a chwálu. Kdyby na mé wůli bylo, a kněžna tomu ráčila powoliti, aby Antonína, nad něhož nikde žádný statečnějssí, a kde wssemu hotowějssí wydán nebyl, za manžela sobě pojiti chtěla, wssecko dobré w této zemi i okolních by se začalo, a pokoj by učiněn byl skrze moudrou opatrnost a udatnost. To když páni

uſlyſſeli, zwláſſtě přátelé kněžny, žeby král moudře radil radou jeho, od té chwíle myſlili, jakby to k místu a k konci mohli přiwésti, až i wyſlali ke kněžně a tu wěc jí oznámili; kteráž hned ſwolawſſi radu ſwou, na ně wzneſla, s nima o to ſe radila, a tak krátce, že ſe to wſſechněm napořád líbilo, aby učinili podlé rady krále Elſackého: i oznámili a radili kněžně aby tak učinila. Kterážto dawſſi tomu wůli, ſmluwená jeſt za Antonína. A i hned ſe oddawſſi; ſwadbu ſilnou a ſlawnou učinili, kteráž trwala w rozličné kratochwili a hodowání za oſm dní, potom myſlil každý nawrátiti ſe k ſwému obydlí. W tom přiſſel poſel z Thýmie, ptaje ſe na krále Elſackého, o kterémž když zwěděl, dal mu liſty od krále Thýmſkého, bratra jeho wlaſtního, kteréž král Elſacký jakž otewřel, lekl ſe náramně, rozpráwěje wſſem pánům, kterakby cíſař Turecký ze wſſech ſtran Manubii byl oblehl welmi ſilně, tak že ho proſí jako bratra ſwého milého, aby wzhlédl a ſpomenul na bratrſkou láſku, aby jej wyſwobodil. A tak král Elſacký proſil žádoſtiwě těch dwou bratří, aby to pro Pána Boha a pro wiru křeſťanſkou i pro jejich dobré ſlowo učiniti ráčili, a jemu pomocni byli, aby takowý neſſlechetný a newěrný ukrutník s ſwými byl zahnaný, a bratr jeho aby oſwobozen. Antonín ke králi,

řekl: Nestrachuj, se milý králi, ale měj naději w Pána Boha, že ráčí pomocník býti pro swou wiru, proti newěrným pohanům, a já s bratrem mým tebe w tom neopustím a s tebou pojedu. Protož se rozjeďte, a co můžete míti lidu bojowného nawraťte se zase k nám, a zwláště possli na Reyn, i do okolních zemí; aby lidu způsobil, kterýžby se hodil k bojowání, a aby se w patnácti dnech zase nawrátili. To když král Elsacký uslyssel, naplněn jest radostí, a počal náramně děkowati, zakazuje se, popřejeli Pán Bůh jim se we zdrawí zase nawrátiti, že bratr můj má jedinou dceru, a ta jest mu welmi milá, tuť chci snoubiti a to způsobiti za bratra twého Reinharta, a po smrti bratra mého má mocně panowati a Thýnským králem býti. Antonín a Reinhart králi děkujíc, slibili mu pomocní býti, se wším lidem swým. Stalo se pak, když král jezdě po krajinách, shromážditi lidu mnoho, s níuž se nawrátil do Lucemburku tu jsa přiwítán od knížete Antonina a bratra jeho, i hned stro-jili stany i wssecky potřeby wojenské. A na zejtří ráno bratří z Luziny, shromáždiwsse sobě lidu swého třidceti tisíců, táhli z města, tu kdež král Elsacký se swým wojskem ležel.

Kterak Reinhart s bratrem swým Antonínem, a s králem Elsackým jeli na pomoc proti Turkům králi Thýmskému.

Tu kněžna také wyjela, žehnajíce se se swým milým manželem, a prosila ho, aby wzal na se oděnj jejího otce, totiž, helmu a sstit, k poctiwosti lidu swému a ji k wůli; ale on toho učiniti nechtěl, maje dosti na swém oděnj, též i erbů, kterýž po swých starssích měl. A když wzal odpuſstěnj od manželky swé milé, jeli skrze rozličné země německé s welkou pomocí až do Thýmie. Tu slyssely, kterak Turek s welkou mocí wálčí s Thýmskými, s nímž bylo mnoho Sarassůw, kteryžto lid welmi ukrutný byl. Ale nežli král Elsacký přitáhl k Manubii s pány z Luzíny, Fridrich král Thýmský wzal na se oděnj, a wytáhl mocně na Turka. Tu se bitwa hrozná stala, a mnoho lidí zahynulo, ale wětssim dílem křesťanů, z té příčiny, neb Turků mnoho wic bylo. Widouc Thýmssti, že nic nezwítězí, radili swému králi, aby se do města zase s lidem nawrátil, ale on nechtěl toho učiniti žádným obyčejem. A tak se statečně bránil, a mnoho Turkůw pomordowal, až také sám proklán jsa, zahynul. To widouce Turci a Sarassowé, počali se silně biti a bojowati proti

Meluzina.

73068W

křesťanůw, kteříž nemajíc krále swého, rozběhli se různo, a pospíchali kwapem do bran swých. Po nich pohané ženouce se, množstwí před samýma bránama zbili, a kteří mohli, ti do města utekli s welikým křikem a žalostí. A když uslyssela Essklána, dcera krále Thýmského, žeby byl zabit král otec, počala náramně plakati, litujíc ho a bojíc se, aby sama od Turků nezahynula; nebo pohané činili přílissnou radost, troubíc a bubnujíc, že jsou zabili krále Thýmského, kteréhožto s pilností mezi zabitými hledali, a nalezsse jej, učinili oheň welký, blízko fortny městské, a uwrhsse jej i s oděním do toho ohně spálili; tak že Thýmští museli na to hleděti s welkou žalostí, litujíce toho, kterak tak nemilostiwě a hanebně učinili jejich nejmilostiwějssímu králi; a w ty časy, když se to stalo, král Elsacký s pány z Luzíny přiblížili se k městu a swým wojskem se položili, newědouce o smrti krále Thýmského; ale Essklána kněžna, od žádného pomoci a naděje nemaje, w zármutku očekáwala swého zahynutí, a sama k sobě mluwila, řkouce: Pane Bože můj milý, k čemuž jsem já na tomto swětě, poněwadž otce ani matky nemám a králowstwí mé w úzkosti a w trápení od zlých pohanůw jest, jehož není kdo zastati, ale wssickni poddaní mají i se mnou od wíry

swé křesťanské ustoupiti aneb zahynouti musíme, a tak když we welikém žalosti několik dní bez jídla a pití trwala, Bůh wssemohouci a litostiwý, jenž wždy těch neopustí, kteříž w něj doufají, ráčil způsobiti, že posel nějaký spatřiw lid krále Elsackého, a poznaw, že jsou křesťané, a že jsou na pomoc králi Thýmskému přitáhli, i běhal po Manubii wssudy po ulicich wolaje hlasem welkým dobré nowiny. To slyssíce lidé, zběhli se okolo něho, ptajíce se, coby minil tím křikem, jimžto on odpowěděl: Wzdejte chwálu Pánu Bohu a nezoufejte sobě, ale buďte weselí, neb jsem widěl, an přijel welký zástup křesťanůw na pomoc nám, a mám za to, že jest král Elsacký, neboť jest w těch houfích mnoho rytířstwa i pánůw znamenitých. A jakž to posel dokonal, wznikla radost welká w městě mezi wssemi lidmi, napřed děkujíce Pánu Bohu a potom i tomu poslu z takowého poselstwí: jímžto posel počal také wyprawowati, co se stalo před Lucemburkem, a kterak král Elsacký byl jat od těch pánůw z Luzíny, z nichžto jeden jménem Antonín, ten jest pánem w Lucemburku, a jak rozumím po korouhwích, že ty bratři oba s králem sem jsou přitáhli. To uslyssíce Manubiánssti, wzali před sebe smělost welikou, nosíce kamení na zdi, osadili opět zdi mužmi brannými. To

widouce Turci a Saraſſowé, mluwili mezi ſebou: Zajiſtě Thymiáni nějakou pomoc obdrželi, že jſou zaſe po poráżce ożili, po kteréž nikdy nebyli widáni ale w žaloſtech a w teſknoſtech pro ſmrt krále ſwého přebýwali. A kdyż ſe Turci k útoku ſtrojili, přiběhl poſel k Turkům a zwolal hlaſem žaloſtným, aby pospíchali k ſwým ſtánům a ſſikowaly, nebo táhnou křeſťané, jichżto wojſko welké, tak że přehlídnuto nemůż býti, chtice chrániti město Manubii a welmi pospíchají. To jakż Turci uſlyſſeli, wſſickni chwatem a s pospícháním táhli, nechajíce ſſturmowáni k ſwým ſtánům, kázali wzhůru troubiti ſilně, zſſikowawſſe ſe, táhli proti křeſťanům. Tu křeſťané a zwláſſtě král Elſacký rozwinuwſſe korouhwe ſwé, a trubači ſilně troubíc a bubnujíc, táhli na pohany, i hned král Elſacký přede wſſemi začal bitwu, poráżeje a morduje Turky ſwým kopím, tak że ſe Turci zhrozili; ale wſſak ſilně odpírali, a boj hrozný učinili, tak że mnozí ſſtítowé a helmy, i jiné znamenité wěci probodeny a zſekány jſou. W tom boji Reinhart z Luzíny mnoho hrdinſtwa a ſtatečnoſti učinil, a množſtwí Turkův ſwou rukou pohubil, neb byl rytíř a muż prawý: pro jeho ukrutné rány padl ſtrach na Turky, tak że jiż pochybowali o ſwém wítězſtwí. Ale křeſťané tím pilněji ſe napomínajíce, ochotně

a mužſky ſobě činili, mordujíce wſſecky napořád bezewſſi litoſti. Porozuměw cíſař turecký, že lid jeho na wſſecky ſtrany hyne, rozlitil ſe w ſwé hněwiwoſti, a počal napořád biti, tak že hroznou ſſkodu mezi křeſťany učinil, s nímžto ſe jeden znamenitý a ſtatečný pán křeſťanſký potkal a ukrutně biti počal, ale přemožen jeſt od cíſaře a rychle zabit. To Reinhart z Luzíny wida, co ſe děje, dotřel ſe s welikým krweprolitím k cíſaři, a ze wſſí ſíly mečem ſwým naň uderil, až pod koně umrlý upadl; jakž to Turci uhlídali, žeby cíſař jejich zabit byl, dali ſe hned na běh, přeſtawſſe wſſeho bránění. Po nichž křeſťané s jichž welkou ſſkodou ženouc ukrutně je mordowali, zwlášſtě Reinhart a Antonín, bratří z Luzíny, nade wſſecky ſobě ſtatečně činíce, též i král Elſacký, kterýž byl rytíř a muž hrdinſký. A tak bojowáno jeſt až do noci, a když ten boj dokonán byl, a křeſťané již zwítězili, ſpomenul král Elſacký na to, kterak cíſař Turecký ſpálil krále Thýmſkého, bratra jeho s jinými dobrými lidmi; rozkázal též oheň welký učiniti, a když nanoſili dříwí ſuchého, přikázal, aby též cíſař s jinými pohany zmordowanými do toho ohně byl uwržen. I ſtalo ſe, že wſſickni nejznamenitějſſí s cíſařem ſpáleni jſou.

A když ſe ty wěci dokonaly, Reinhart

a Antonín, bratří z Luzíny, položili se do ſtánůw Tureckých, a král Elſacký s některými dobrými lidmi táhl do města, o jehož příjezdu Eſſkulána, dcera krále Thýmſkého, když zwěděla, wyſſla proti němu s radoſtí, witajíce jej poctiwě, jakž pak koli po otci ſwém w welké žaloſti byla, wſſak zaſe obweſelená z příjezdu ſtrejce ſwého, a z přemožení zlých pohanůw, úhlawních nepřátel ſwých. Jížto král ſtrejc počal těſſiti rozličnými dobrými řečmi, řka: přeurozená panno, nemáš sobě ſtejſkati, a že země twá plundrowaná jeſt, to ſe wſſecko ſtalo z dopuſtění Božího. Ale poněwadž wſſemohoucí Bůh ráčil nám pomoc ſwou učiniti, že jſme nad těmi pohany zwítězili, z toho ſluſſí Pánu Bohu díky wzdáwati, neb w malé chwíli může to wſſecko napraweno býti, budeli wůle Boží. Dí jemu Eſſkulána: J owſſem žádnému jinému než Pánu Bohu wſſemohoucímu, ale jakžkoli pomſta nad pohany učiněná jeſt, protož nemohu zapomenouti ſmrtí otce mého milého, ale muſím we welkém ſmutku a žaloſti býti. Odpowěděl jí král: jak nemohu zapomenouti bratra mého milého, ale wſſak poněwadž býti jináč nemůže, buď jeho miloſti ſwaté ze wſſeho chwála. A tak král Elſacký těmi i jinými řečmi ji těſſil. Potom po nedlouhém čaſe činili ſlužbu obětí Pánu Bohu za krále

Thýmſkého, s welikou žaloſtí a pláčem wſſeho lidu, a přitom byly oba bratří z Luzíny, Antonín a Reinhart, kteryžto weliká čeſt oboum učiněna byla. Potom král Elſacký obeſlal wſſecky pány a zemany Thýmſké. A když ſe ſeſſli, mluwil k nim, řka: Páni a přátelé mili, poněwadž z dopuſſtění božího krále jſte ztratili, hodné a ſluſſné jeſt, aby místo něho jiný wolen byl, a země waſſe aby opatřená byla, nežliby tak w ſirobě ženſkou rukou měla ſprawowaná býti, ſnadně by ſe mohlo od nepřátel přihoditi, widouc, žeby jſte ſprávce neměli, žeby wás zkazili a wykořenili, a zem waſſí welce ſplundrowali. Poněwadž král a bratr můj dobré paměti, žádného dědiče po ſobě nepozůſtawil jiného, kromě jedinkou dceru, protož není ſluſſné, aby ta wěc prodloužit ſe měla. A poněwadž pak nyní mnoho panſtwa a mužů moudrých ſe sjelo, tak za to mám, že wſſickni raditi budou, aby ſe to ſtalo, a kdožby ſe jim za nejſluſſnějſſího a nejopatrnějſſího zdál, ten buď na místě bratra mého. Páni Thýmſſtí ſlyſſíce to, kterakby král Elſacký ſluſſné wěci i potřebné jim podáwal, rozumějíc tomu, že bez krále nikoli býti nemohu, řekli: Milostiwý králi a pane náš milý, tato řeč twá ſe nám wſſem líbí, a chcem wſſickni podlé rady a milosti twé učiniti, kohožby kolim milost twá nej-

podobnějſſí prawila býti, toho za krále a pána naſſeho míti chceme, nýbrž i žádáme, aby země tato oſiřelá (ſtižená jſouci) bez dědiče neoſtala, kdyžby Pán Bůh ſmrt na kněžnu dopuſtiti ráčil. A kdožby koliw na místě krále pána naſſeho ſlawné paměti wolen byl, toho za pána míti a jemu poſluſſní býti chcem, jako králi a pánu naſſemu.

Slyſſe král jejich poſluſſnou poddanoſt, řekl jim: o to péči míti chci, aby ſeſtřenice má opatřená byla podlé důſtojenſtwí ſwého, a země tato i wy abyſte pána měli, kterýžby moudrý, ſtatečný a opatrný w ſwých činech byl. A aby w potřebách waſſich mohl wám za přítele a útočiſſtě býti. Wſſak na wás toho nejprwe podáwám, wědělibyſte kde tak ſlowútného a tak hodného kterýby ſeſtřenici mé w urozenoſti a důſtojenſtwí rowný byl, dejte mi znáti, abychom ſpolečně mohli to k místu a konci dobrému přiwedſti. Odpowědělí Thýmſſtí páni: welebný králi, takowého my žádného newíme, než miloſti twé to mocně dáwáme, abys nás ráčil takowým pánem opatřiti. Jž wida král, že ſe wſſickni wůli w jeho moc a radu poddáwají, řekl jim: Wímť pána ſſlechetného, moudrého i urozeného; k tomu jeſt welmi udatný rytíř a bohatý, kterýž poſſel z rodu knížecího, ten k žádoſti mé i bratra mého nebožtíka, s moci

swou a bratra swého přiſſel na hanbu zlých pohanůw, jeſſto jeſt wám wſſem moc a pohanům známá, nebo nelitował žiwota swého a oni jeſt cíſaře Tureckého swou rukou zabil. Jehož jméno Reinhart, bratr Antonínůw z Luzíny. Tomu Eſſkulána, ſeſtřenice má, aby byla za manželku dána, a on aby králował w zemi této, jemuž já rowného a k tomu příhodného newím.

Tedy hned páni toho králowſtwí zkřikli hlaſem welikým ſpolečně, jſouc toho wſſickni napořád wděčni, aby jeho miloſt králowſká toho jim za pána dal, a že mu wſſickni chtí poddáni býti, jakožto pánu swému dědičnému, nebo o něm řeč mezi wſſemi lidmi takowá byla, tak že ode wſſech we welike wzácnoſti a lásce přijat byl, a wſſem naproſto chudým i bohatým milý byl.

Tu hned král rozkázal, aby Reinhart z Luzíny k němu bez meſſkání přiſſel. A když přiſſel k králi di král: Pane z Luzíny, co jſem ſlibil a přiřekl, tomu Bůh dá, dneſſní den učiniti chci, neb ſe to i wſſem pánům Thýmſkým líbí, abys ty byl králem a pánem jejich w té zemi. Protož tobě dáwám Eſſkulánu, ſeſtřenici mou, za manželku, kteroužto přijma, ſprawuj a říd i toto králowſtwí, jakž na pána a krále dědičného přiſluſſí, jſa ſprawedliwý a

ochotný k swým poddaným. To když uslyssel Antonín, bratr starssí Reinhartůw, zradowal se, a králi učinil děkowáni od bratra swého, řka: milostiwý králi, bratr můj má učiniti wssecko podlé rady a rozkazu milosti twé, jsa wděčen takowé nenadálé poctiwosti, kteréž nikdá od twé milosti, a pánůw země této nezasloužil. A zwlásstě aby tak usslechtilý klenot, kněžnu znamenitou s tak náramným zbožim měl w swou moc a sláwu přijít: jessto milosti twé za to dobré nikdá se odměniti nebudu moci. K tomu se Reinhart ozwal, prawic, že wssecky wěci předložené wěrně a prawě chce splniti, welice z toho děkuje králi. A když se to stalo wssickni páni a zemané i lid obecný, děkowali Pánu Bohu a králi Elsackému, radostni jsouce, že jim ráčil způsobiti krále a pána w jejich zemi toho, kterýž bojowati směl proti nepřátelům swým.

Přiwedená jest i kněžna před krále, jakž i o tom oznámeno bylo, hned přiwolila k manželstwí, a rozkázala připrawiti wssechny wěci, cožby k swadbě potřeby bylo. A tak krátce oddaní jsou podlé řádu církwe swaté a swadba učiněná, kterážto trwala za patnácte dni. Přítom mnoho rozličných kratochwil bylo, totižto kolby, tance, a jiné kratochwilné wěci, z kterýchž se mladí lidé těssili. A nadewssecky

jiné Reinhart král w kolbě rytířské sobě činil, tak že lidé wzdáwali chwálu z toho, prawíce, že sám Bůh takowého krále nám způsobil, na obranu wssech nás a wiry swé swaté. A když bylo po swadbě, tedy král Elsacký jel skrze Lucemburk, ale lid swůj cestou bližssí poslal. Potom Reinhart, král Thýmský, zdobýwal mnoho zemí, jako Friburku, Ortembachu. Potom dobyl Denemarku a Reifratu, tak že o něm znamenitá powěst po rozličných krajinách se rozneslа a wssudy se ho báli.

Potom kníže Antonín s manželkou swou splodil dwa syny: jednomu říkali Bertram a druhému Loires. A mezi tím přemohl hraběte z Fraiburku. Potom mnoho podmanil pod sebe, lidu i měst zdobýwal. A když dorostl Bertram, starssí syn jeho, král Elsacký dal mu dceru swou za manželku, a jiných dětí neměl; a potom po smrti krále Elsackého na jeho místě zůstal, a králem učiněn jsa. Ale mladssí Loire, ten zkazil a zhubil krajinu, kteráž sloula Dartenn zkazil a zhubil krajinu, kteráž sloula Dardany. Potom stawěl město, řečené Juon, též postawil most před kláštterem, kterýž sloul Malečow, a mnoho w bězích rytířských učinil dobrého. A tak ty dwa synowé byli we wssech okolních zemích známi, jimžto wssickni chwálu dáwali.

A když se ty wěci dály, Reimond a Meluzina rodičowé jejich o tom nic newědouc, přebýwali spolu we welké lásce a radosti. A tak Bůh wssemohoucí dal to Reinhartowi, že mnoho země pod sebe podmanil, čine neslýchaná rekowstwí. A zwlásstě dobyl té země, kteráž připojená byla k Bretánii. A potom odtud Reinhart nawrátil se do města Walentu, a tu trwal bytem s Meluzínou, matkou swou.

O běhu a způsobu paní Meluzíny.

W radosti welikė jsouce manželka Reimonda, paní Meluzína, wyssla jest, aby ssaty swé drahé na slunci wywěsila. K nížto posel přijel na koni, čině ji i Reimondowi, manželu jejímu, poselstwí od Antonína a Reinharta, synůw jejich; kterakby obadwa mocní byli. A jak jsou bojowali před Lucemburkem, dobýwajíce sobě jména dobrého. A žeby Reinhart králem byl učinėn. Z kteréhožto poselstwí Reimond a Meluzína náramně se rozweselili a zwlásstě Meluzína byla radostná z takowých nowin. A tak obadwa děkowali Pánu Bohu, že jsou synowé jejich k takowé cti přissli. A kteráž wssudy znamenitá powěst se rozneslа, a zwlásstě o jejich zmužilosti a udatnosti rytířské. A tak Rei-

mond a Meluzína byli jſou wſſem mili, wzácní a každý jim přál wſſeho dobrého. Ale že ſſtěſtí a radoſt tohoto ſwěta ſtálého nic neuí, ſnadně ſe s zármutkem a truchliwoſtí ſkonáwá. Pakli kdo na tomto ſwětě w radoſti, weſeli a rozkoſſi trwá, ſtrach jeſt, by to nebylo k wěčnému zarmoucení. Jakž píſſe ſwatý Auguſtin, že ſe mu jednou přihodilo, když přijel do Říma, ſtál u jednoho hoſpodáře před hoſpodou, kterýž někdy byl jeho ſſkolní towaryš, ptal ſe ho, ktorakby ſe měl? jemuž hoſpodář řekl: Pane milý, mám ſe dobře, ſſtěſtí a zdrawí ze wſſech ſtran mi přichází, zboží mám doſti, a zcela mi nic neſſkodí. I hned ſwatý Auguſtín zwolaw k ſobě ſlužebníka ſwého, a řekl jemu: Oſedlej koně bez meſſkáuí, abychom odtud rychle jeli, dříwe než nás zaſtihne hněw a pomſta Boží. A když málo od domu odjeli, hned ſe ten dům propadl, a wſſecko což w něm bylo zahynulo, hoſpodář i s dětmi ſwými. A tak jeſſtě widína ta jáma, kdež ten dům ſtál. A tak jak jſem řekl: Že radoſt ſwětſká s zármutkem ſe dokonáwá. Reimond i Meluzína když ſſtěſtí weliké i bohatſtwí měli, přihodilo ſe jednu ſobotu, že ji Reimond ztratil, jako i prwe ſe to ſtáwalo, ale proto jí nikda nenáſledowal, ani ſe ptal, kdeby byla, neb co činil, tak jak jí ſlíbil. Tedy w tu ſobotu přijel hrabě z Forſſtnu,

ſtreje Reimondů, prawě že otec jeho umřel; tu přijat jeſt w Luzíně s welkou cti, neb tu byli weſelí. Tedy ten hrabě, ſtreje Reimondůw, řekl: Reimonde můj milý, kde jeſt manželka twá, poſſli pro ni, ať také hoſti nawſſtiwí a přiwítá. Odpowěděl Reimond: ſtrejče můj milý, o to ſe neſtarej, zejtra uzříte jí.

A když bylo po jídle, a již od ſtolu wſtali, pojal hrabě z Forſſtnu Reimonda za ruku, a wſedl ſi s ním na míſto tajné a tu mluwil k Reimondu, řka: Reimonde můj milý, wěřím, že mi za zlé míti nebudeš, což k tobě mluwiti budu. Jemu Reimond odpowěděl: mluw co jeſt potřebí. I dí jemu hrabě: Reimonde milý, bojím ſe za tě, že jſi očarowán, neb to wſſude prawí, že ſe neſmíš manželky ſwé otázati, coby činila, aneb kdeby bývala w ſobotní den. Protož já prawím, že jeſt to diwná wěc a známá, poněwadž běhůw jejích neznáš, a za to mám, že toho tobě lidé za moudroſt nekladou; oni té wěci mluwí, majíc za to, že ona neſluſſné wěci činí, a tajně s jinými frejuje, a jiné miluje wíce nežli tebe. A druzí pak prawí, žeby byla nějaká obluda; protož radím, abys ſe wyſtřihal a k tomu přičinil, neb jeſt již čas abys činy její wyzwěděl, tak abys bláznem učiněn nebyl, čehož já ſe welmi bojím. Když to uſlyſſel Reimond,

rozhněwal ſe welmi až ſe i začerwenal, wěřit chtě ſlowům jeho bláznjwým, a hned wzaw meč, běžel k jedné komoře, w kteréž prwé nikda nebył; neb Meluzina ſobě komoru k ſwým tajným wěcem připrawila, a tak u dwéří železných ſtál, myſle coby činiti měl, po řeči ſtrejce ſwého, wěře jemu, žeby ona něco hanebného činila, a s nim newěrně žila. I wytáhl meč ſwůj pokouſſeje nim, kterakby mohl otewříti aneb díru učiniti, ſkrze kterouby mohl widěti, coby manželka jeho dělala, aby potom o ní nepochybował; a tak zwrtal dwéře, až díru udělal. Pro kterýžto ſkutek ztratil radoſt utěſſení tohoto ſwěta, i přítele ſwého nejmilejſſího. Neb když Reimond dírou hleděl, kterouž we dwéřích prowrtal, uzřel manželku ſwou an nahá ſedí w lázni, kterou ſobě připrawila, jſouce do polowic těla ſwého přewelmi pěkná, krásná žena, žeby každému s podiwením bylo. Ale dál až dolů była welmi ſſkaredá, maje ocas dlouhý jako drak, nebo ſaně barwy lazurowé, který był k ſtříbru nápodobný, jakoby ním był ſkropený. nadto wſſím obyčejem hadowým aneb ſſtírowým.

A když Reimond wſſecko to ſpatřil ta widěl u ženy ſwé, počal ſe náramně rmoutiti a ſtraſſliw býti. A tak ſtál za dlouhou chwili, newěda co činiti má, až ſe z něho pot wyrazil; wſſak přiſſed ſám k ſobě, díru tu ſſátkem a wo-

ſkem zadělal, lutuje, že ješt kdy uvoſlechl ſtrejce ſwého, ale proto za to měl, žeby o tom Meluzina newěděla. A tak učiniw to, ſſel s horliwoſtí a hněwem k ſtrejci ſwému, kteréhož on wida zarmouceného, domníwal, ſe žeby Meluzinu podlé řeči jeho nalezl někde w nějakých neſluſſných činech. I řekl Reimondowi: Bratranče milý, měl jſem dobře na ſwém frdci, že manželka twá s tebou neprávě jeſt, a winou ſwou přeruſſila? Jenuž Reimond odpowěděl: o hanebný člowěče, kteryžs w neſſtaſtnou hodinu w můj dům wkročil, ſwými žaloſtnými a neprawými řečmi mne obtižil: kteryžto wěře učinil jſem to, čehož na wěky želeti a litowati muſím. Ach běda mně, že jſem na manželce mé dobré a ſſlechetné, ale ſlowům twým uwěřil. Protož i hned ber ſe z domu mého, dřív nežlibys o žiwot ſwůj přiſſel, abych ſe nad tebou nepomſtil a wic abys před oči mé, dokud žiw budeš, nechodil. Tedy hrabě wida horlíwoſt jeho ſlowa mu neřekl, ale jel i hned, lituje toho náramně, že bratrance ſwého tak welmi zarmoutil, a tak lehce láſku a miloſt ztratil; neb mu potom ke zlému přiſſlo, tak že o žiwot ten hrabě ſkrz to přiſſel, jakž dáleji o tom oznámeno bude. A když již hrabě odjel, Reimond we welké žaloſti a zarmoucení jſa, počal teprw zpomínati na ten ſlib, kteryž učinil Me-

luzině, pod welikým záwazkem, když ji nejprw pojal, tak že ji neměl nic překážeti, ani následowati w den sobotní, spominajíce také na to, nedržel-liby toho slibu, žeby ji ztratiti musel, a nikdy ji wíc, dokud by živ byl, newiděl. A tak welmi se bál, aby ho Meluzína tou dírkou newiděla. A když w tom welikém zármutku ty i jiné wšecky wěci sobě přikládal, počal náramně plakati, lituje wždy, že strejce swého uposlechl, neb wěděl, že wšecko zlé skrz to má na něho přijíti. I počal wolati hlasem welikým, řka: ach přesmutná hodina, w kterouž jsem se narodil, poněwadž jsem nezdržel toho, což jsem swé nejmilejší manzelce slíbil, kteráž byla radost i potěšení srdce, blaženost života mého. Ale že jsem učinil neprávě, zahynulo tudy mé wšecko dobré, i potěšení života mého. A když mnoho žalostných wěci wymluwil, swlékl se z roucha swého, položil se na lože, a tu teprw kwílil a plakal přewelmi, a opět mluwil sám k sobě: O Meluzíno, má nejmilejší, mámli tebe ztratiti, a ty jsi wšecko štěstí a radost má, jestto bez tebe mého utěšení a weselí není žádného. Ale uložímť sobě za pokání to, abych wíce mezi lidmi obcowání žádného neměl, ale na poušti jako chudý a opuštěný člowěk swůj život dokonal.

A tak s welikým pláčem a žalostí ten celý den i celou noc až do rána strávil, jednak wstáwoje, jednak líhaje, tak že wssem zwlášťtě služebníkům bylo s podiwením, ale žádný nesmiěl mu nic říci, než wssecky okolo něho mlčíc stáli. A právě když Meluzína přišla, kázala sobě komora otewříti, do kteréž wšedši, položila se na lože podle něho, a objawši polibila, nebo wěděla, kterak jest we welikém žalosti a tesknosti. I počala k němu mluwiti řkouc: pane můj milý, což jest wám tak žalostného, neb jaká starost na srdce wasse wstoupila? oznamte mi, a já porozumímli tomu, buduli moci wám pomoci, chci to učiniti. Slyšse to Reimond, počal zase wesel býti, maje za to, žeby o jeho slibu zrušseni nic newěděla. Kteráž znala wssecko, ale wšak, na sobě toho nawážila, když té wěci žádnému nezwěstowal. I řekl Reimoud k Meluzíně: Horkost byla na mne přišla, jakož mně to i prwé přicházelo, ale již jest změněná w studenost. Meluzína odpowěděla: můj milý pane, nestarej se, a tomu se nediw, neb to od tebe minouti má, a hned ho objímajíce líbala. — Pro kterouž wěc Reimond zdráw učiněn jsa, we welké lásce s ní přebýwal, žádnému toho nikdy neprawil, což při ni widěl.

O Gofrojowi a Freimondowi, wlaſtních bratřích, ſynech Reimondowých a Meluzíniných.

Gofroj, bratr ſtarſſí Freimondůw, ten, kterýž měl zub jako kanec, a byl zmužilý, ſilný a udatný, tak že ſe žádného nikdy nebál, byl diwný a dokonalý rytiř. Toho času wyſſla powěſt wſſudy po krajinách, kterakby w zemi a krajině Garandſké byl welikỳ a udatný člowěk, a ten byl z obra narozen a že jeſt welmi ſilný, tak že žádný proti němu poſtawiti ſe neſmí. Ten ukrutník welké ſſkody w té Garandſké zemi učinil a lid mordowal, až do země Rotſtelle, w kteréž bydlela Meluzina. — Ta powěſt když doſſla Gofroje, přiſahl hned k Pánu Bohu, žeby chtěl s tím ukrutníkem boj podſtoupiti, s ním ſe biti, jej přemoci a ſkrotiti jeho pejchu, kterouž nad chudými lidmi prowozował.

A když ſe toho dowěděl Reimond, otec jeho, bál ſe welmi, by nezahynul od ukrutníka tohp, jenž byl welmi ſilný. A tak Reimond myſlil we dne i w nocí, kterakby ſyna ſwého od toho odwéſti mohl; a Gofroj úmyſlu ſwého

nikoli proměniti chtěl, ale k tomu se měli, aby pokusil jeho síly. I nemoha mu odepříti, požehnal ho s pláčem, žádaje a prosil Pána Boha, aby se zase we zdrawí nawrátil. A Gofroj připrawiw se na cestu, wsedl na koně, jel až do země Garandské, kde ten silný obr byl.

Toho času Freimond, mladší bratr Gofrojův, jsa dobře učený a nábožný člowěk, chodiwal často do kláštera Malešowa tak dlouho, až w něm myslel mnichem zůstati, ale wšak bez wědomí otce a matky nechtěl toho učiniti, ale jim to neoznámil. Jemuž Reimond otec jeho řekl: Freimonde, synu milý, wíš dobře, že Uryens a Goit, i jiní bratří twoji, wšickni po rytířských wěcech stojí, eti sobě dobývajíce, tak že jsou lidé slowútní a wzácni, o nich powěst ze wšech krajinách se rozhlašuje, zde i jinde, a ty chceš mnichem býti, jestto já toho nedopustím nižádným obyčejem, ale chci abys byl pasowán na rytířstwo, jakožto jsou bratří twoji. Odpowěděl Freimond: Otče milý, rytířem já nikdy nebudu, aniž odění na sebe wezmu, ale za wás wšecky chci Pána Boha prositi, aby wás ráčil zachowoti obe wšech zlých příhod, a dal wám prospěch we wšem dobrém. A wěřím, že mne toho odpustíte, abych já mnichem a člowěkem duchownim byl, neb mi nic milej-

ſſího na tomto ſwětě není, nežli w zákoně w kláſſteře Maleřowě býti, a ſwůj žiwot dokonati a ſložiti.

A wida Reimond chtiwoſt jeho, poſlal k Meluzině, manželce ſwé, aby ji to wſſe poſel oznámil, a ona zaſe odpowěděla, coby ſe jí při takowé wěci nejlepſſí widělo býti. Kterážto ſlyſſíc to, wzkázala po tom poſlu zaſe, jakkoliw on učinil, že i ona na tom přeſtati chce. I zawolaw Reimond Freimonda, ſyna ſwého, a řekl: ſynu můj milý, rádbych abýs ty byl úmyſlu toho, jak ſſou bratři twojí, dobývajíce cti jazyku ſwému: ale poněwadž na ſwém ſtojíš, pomyſli pilně, žeť není malá wěc w kláſſteře býti, a žiwot duchowní wédſti člowěku mladému, podlé twrdoſti zákona, ale na twou žádoſt já k tomu wůli i matka twá dáwáme, protož kdež koliw chceš, buďto w Marmoſtýnu, aneb Gorburku, aneb Poitiřowě, abýs kanownikem byl; pakli w Turſowě, w Toráně, aneb u ſwatého Martina; neb jſem já za dobré s otcem ſw tým, on to pro mne učiní a způſobí, že budeš biſkupem, kdežby ſe koliw libilo, buď w Paříži aneb w Amelowě. Odpowěděl mu Freimond: Otče milý, řekl jſem, že chci býti w kláſſteře Maleřowě, a jindeť nežádám, než tu chci žiwot můj dokonati. I wida otec uſtawičnou myſl jeho,

způſobil to, že unichem učiněn a do zákona w Maleřowě přijat, pro kterouž wěc mniſſi radoſt welkou měli, newědouce co jim z toho přijíti má.

A když ſe ti wěci dály, Gofroj, bratr Freimondůw, bywſſi w zemi Garandſké, nic o tom newěděl aby bratr jeho unichem zůſtal. Ale pilně ſe wyptáwal, kde jeſt ten ukrutný obr, neb w kterém míſtě, prámě tak že žiwota litowati nechce, ale jej na to wydati pro obranu chudých lidí, aby ukrátil obrowi žiwota. I ukázána jeſt mu ſkála weliká a welmi wyſoká, na kteréž zámek pewný udělán byl, na němž ten obr jmenem Gedeon, ukrutný a welmi welký přebýwal. I hned Gofroj jak to zwěděl, jel až k té ſkále, a palici ſwou, kterouž měl ocelowou, tu zawěſil na ſedlo. Jak k towu zámku přijel, ſſedl z koně ſwého, a připrawil ſe w oděni a wzaw helm a ſſit ſwůj před ſebe, k tomu dřewce w ruce, wſedl zaſe na koně, jel s welkou ſmělosti a ſrdcem zmužilým na tu ſkálu, tak že ti, kteříž s ním jeli, tomu ſe nemohli nadiwiti, že ſe toho obra nic neſtrachuje. A tak Gofroj rozhněwaw ſe s nim, jel wejš na tu ſkálu, chtěl na ten zámek dojeti, ale že náramně wyſoko bylo, muſel okolo ſkáli objížděti, až k místu přijel. Tu počal wolati hlaſem welikým: Kde jſi, neſſlechetný čło-

wěče, kterýs mnoho zlého mne i mým lidem
učinil a zem mou plundruješ a zahubiti chceš?
teď jsem přijel, abych se nad tebou pomstil,
aniž odtud odejíti minim, dokud bys chudým
lidem škody nečinil. To když ten ukrutný obr
slyssel, neb toho času w okně wyhlidaje ležel,
i wystrčil hlawu swou, aby mohl pohleděti,
kdo na něj tak směle a bez strachu wolá, kte-
rážto hlawa byla větssí nežli wolowa. Wida
to Gofroj nic na to nedbal, ani se strachowal.
I wida obr Gofroje, diwil se welmi tomu, že
tak směle samotný před zámek přijel, wssak ne-
meškal, wzal na se oděni a bral se z hradu
dolů, nesa w ruce kosu ocelowou, a k tomu
tři welké železné sochory, a tři kladiwa maje
w swých ňadrách, jsa wysokosti patnácte stře-
wiců, tak že se tomu Gofroj diwil, wssak bez
strachu k němu přistoupil a počal naň křičeti
a mluwiti slowy spurnými. Jehož se obr otázal,
kdoby byl, aby mu powěděl. Di mu: Jsem
Gofroj s zubem. A to prawím, obr řekl: o
nesstastný a nerozumný člowěče, kterak žiwot
swůj málo wážíš, jesstokdybych nelitowal mla-
dosti twé, jednou rukou aneb uderením bych tebe
zamordowal. A wssak maje litosti nad tebou,
tobě radím, bys bez starosti a ujmy zdrawí
twého, ode mne rychle odjel. Jemuž Gofroj s
dobrou myslí odpowěděl, řkouce: ač sem kolim

člowěk mladý, proto tebe nežádám, abys se nade mnou slitował, ale raději sám nad sebou, neb se bliží čas, žeť ukráceno bude zdrawí twé, protož se braň. Jemuž se obr zasmál a na jeho řeč nic nedbal. Ale Gofroj po třetí naň zawolal, aby se bránil, a hned odjel w stranu, a naložil dřewce swé a zbodl koně swého ostruhami, a hnal na Gedeona s welkou prudkostí, a prawě jej w prsi uhodil, až

se přewrhl. Ale on rychle zase se wzchopil, a uderiw w hněwiwosti sochorem na Gofroje, litujíce toho, že se tak malému člowěku dal roraziti. I uhodil koně Gofrojćwa, a obě nohy

mu schromil, až se i s Gofrojem na zem přewrátil. Tu Gofroj wida, že žertu není, chytil se rychle wzhůru, meč wytrhl, i běžel k tomu ukrutníku, a dal mu ránu, až mu ta kosa z ruky wypádla. A obr opět dosahl sochora swého, uhodil Gofrojowi na helm, tak že jej omámil a ohlussil. Ale Gofroj sprawě se zase, spomenul na palici, běžel rychle ke koni swému, kterýž na zemi ochromený ležel, odtrhl tu palici od sedla, a uhodil ní na sochor obrůw tak silně, že jej na dwí přerazil. Wida obr Gofrojowou silu, wyňal z ňader kladiwo, a jemuž tu palici z ruky wyrazil což spatřiw, rychle sehnul se chtěl palici polapiti. Tu Gofroj nemeškaje, uderil mečem welmi na obra, tak že mu ruku i s loktem utal. I lekl se obr takowé rány, a bylby již rád Gofroje s pokojem nechal, ale že on na tom dosti nemaje, wždy mečem swým na něj ochotně a prudce počal býti. Obr w druhou ruku pochytiw sochor, uderil na Gofroje, jemuž on z rány uskočil, a obr ro swé ráně chybyw na kolena padl. A Gofroj w tu chwili dal mu druhou ránu w nohu až se na zem překotil. Tu obr počal na swé bohy wolati, žádaje od nich pomoci: ale Gofroj nedbaje nic na to, wida, že nemůž wzhůru wstáti, uderil opět na něj silně, až mu helm rozrazil; a widouc že

holou hlawu má, ustawičně na něj bil, až jej na tom místě umrtwil.

A když Gofroj nad tim obrem wítězstwi dosáhl, trouby jeho počaly silně troubiti slyšíce to, kteříž s ním k té skále jeli, a z daleka jeho očekáwali; i s chwátánim k němu pospichali, radujíc se z jeho zdrowí, a umrtwení obra toho ukrutného. I widouce obra umrlého, diwili se, kterak Gofroj tak welikého a silného člowěka mohl přemoci. Jimž Gofroj řekl: můžete rozuměti, poněwadž jsem ujíti nemohl, že jsem musil práci welkou míti a brániti se tak, jakž jsem nejlépe mohl. Ale poněwadž mne milý Bůh pomoci ráčil, máte mu wšickni i se mnou chwálou wzdáwati, po wšecky časy žiwota swého, že wás ráčil sprostiti a wyswoboditi od takowého zlostného člowěka. A když se nawrátil Gofroj od toho hradu do té skáli, i wšickni, kteříž s ním jeli wyprawujíc o jeho činech, tak že po wšech okolnich krajinách a zemi powěst dobrá o něm a wítězstwí jeho nad Gedeonem obrem se rozhlásila. Též služebnici Gofrojowi toho neobmeškali, ale poslali posla do Walentu k Reimondowi a manželec jeho, aby jim oznámil, kterak Gofroj, syn jejich, bojujíc rytířsky s obrem, jej přemohl a zamordował. A když Reimond od posla uslyšel o wítězstwi a bojowání

ſyna ſwého, zaradowal ſe welice i Meluzína matka jeho; obdarujíc bohatě toho poſla, že jim takowé weſelſtwí a nowiny wyprawil. Tedy Reimond napſal liſt Gofrojowi, kterak jeſt welice obweſelen z takowých nowin díky čině Pánu Bohu raaduje ſe z jeho zdrawí a přemožení takowého ſilného a ukrutného člowěka a ſilného obra.

Po tom wítězſtwí uwázal ſe Gofroj w zemi Garandſkou, a přebýwal w ní, jſa w welíké možnoſti, a wſſickni chudí i bohatí, pro jeho ctné činy láſku mu ukázali. A w ty časy přiſſel poſel z daleké zemi, maje liſt k Gofrojowi, w němž bylo pſáno, že w zemi neb králowſtwí Northumberlandſkém jeſt druhý, welmi welikí a ukrutný obr, kterýž welkou ſſkodu lidem i okolnim krajinám činí, tak že na wſſecky ſtrach welký přiſſel, že žádný neſmí ſe mu protiwiti. I ſlyſſíce páni té země o udatnoſti Gofrojowa, že ho proſí pro Boha, aby to ráčil učiniti, a k nim přijeti; poněwadž w zemi Garandſké obra ukrutného přemohl, tu wiru maje, že toho také s pomocí Boží přemůže. A dáli to milý Bůh, že jej wſſickni za pána miti, a jeho ctíti jako pána ſwého přirozeného, jſou mu poſluſſni a poddaní we wſſem.

A když Gofroj ten liſt přečetl, a zprámu dokonalou od toho poſla přijal, řekl k němu:

přiteli můj, powiš pánům twým, že to, oč mi piſſí a žádají, w krátkém čaſe wykonati chci, ne proto, abych w zemi jejich panowati měl, nebo nimi wládnouti, toho já nikoli nežádám, aniž chci přijíti jakých darů od nich: ale pro ty chudé lidi, aby ſe jim wíce ſſkody a záhuby welíké od toho ukrutníka neſtali, odwážimť pro něho žiwota mého, a s tím obrem bojowati chci, wezma na pomoc Páua Boha mého. A hned Gofroj počal ſe ſtrojiti, chtě ſe wyprawiti do země Northumberlandſké, aby dobýwal cti o důſtojenſtwí, podle běhu rytiřſkého, a zwláſſtě kdeby wěděl, že ſe křiwda děje, a s ſouženým wdowám, ſtrotkům i jiným chudým lidem, aneb proti uewěřícím pohanům, tu jeſt býwal s welkou chytroſtí, žádnému napřed nedajíc nad ſwou zmužiloſtí.

A když již byl Gofroj hotow, a wſednouti měl do korábu, aby ſe s tím poſlem plawil do země Northumberlandſké, přiſſel poſel s liſtem od otce jeho, w němž bylo pſáno že otec jeho zdráw jeſt i Meluzína matka jeho, též bratr jeho i jiní. Přitom oznamuje, kdyžrakby Freimond mnichem byl w kláſſteře Maleřowě, a bylo-liby mu to k myſli, aby mu oznámil, též také přijedeli brzy domů. A když Gofroj weſſkeren liſt přeběhl a obzwláſſtě o Freimondowi ſrozuměl, žeby již byl w klá-

ſſteře, zapálil ſe hněwem welikým, ſkřipaje zuby, a ſilné jako kanec diwoký, tak že ti, kteří okolo něho ſtáli, jemu ſlouzili mlče; neb neſměli pro ſtrach mluwiti. Tedy po dobré chwíli promluwil Gofroj, řka: Ty arcizrádní mniſſi w Mtleřowě bratra mého oklamali a očarowali ſlibujíc mu lſtiwě, aby řád a důſtojenſtwí rytířſkého opuſtil, a čeſt tohoto ſwěta potupil. Protož teď prawím, že toho bez pomſty nechci nechati, ale nad těmi mnichy mſtíti, kterakkoli budu moci. Ale přiſahám dneſſní den, že je wſſecky s tím kláſſterem ſpáliti chci.

To poſel Reimondůw jakž uſlyſſel, a wida ho w hněwu welkém, bál ſe, aby za ſwé poſelſtwí odplaty, kteráž by zdrawí jeho odjíti mohla, newzal. A tak ſtál mlče, žádného ſlowa ani kdo jiný nepromluwil. Tedy Gofroj obráti ſe k poſlu z Northumberlandu, a řekl: tobě poſle prawím a přikazuji, abyſs zůſtal zde a mne dočekal, až já ſe zaſe nawrátím, nebo já tam dlouho nebudu, a jakž přijdu, tedy hned pojedu s tebou do země twé. Jemuž poſel jiné odpowědi dáti neuměl, znaje jeho hněw welký, než: chci rád dočekati.

Kterak Gofroj kláſſter Maleřow se ſwým bratrem Freimondem a wſſemi mnichy ſpálil, tu kedy příčinou byl rozloučení Meluziny s Reimondem.

Tu hned Gofroj přikázal pacholkům ſwým aby koně bez meſſkáni připrawili, a když byli hotowi, wſedl na koně, a jel s nimi, poſpíchaje k tomu kláſſteru. A když k němu přijel w jeden outerý, oznat toho kláſſtera zwědě o příjezdu Gofroje, wyſſel proti němu s bratřími ſwými, a pokorně ho přiwital, raduje ſe z příſſti jeho. Ale Gofroj pln jſa hněwu a zloſti, řekl k opatowi; o neſſtaſtní a zrádní mniſſi, proč jſte bratra mého ſwými lſtiwými řečmi ſkoumali, že jeſt opuſtil čeſt a důſtojenſtwí tohoto ſwěta, a s wámi mnichem učiněn: pro kteroužto wěc přijde wám wſſecko zlé a ſmrt, já wás s tím kláſſterem ſpálím. A to mluwě, ſkřípěl zuby welmi hrozně, toho ſe opat welmi uleknul ſe wſſemi bratřími, wſſak s zoufánim řekl: pane milý, wſſak jeſt ſám dobrowolně z náboženſtwí ſwého dal ſe do zákona naſſeho, jenž my winni nic nejſme, a

wſſak tu ſtoji bratr twůj, ptej ſe ho kdo jeſt tim winnen. Freimond i hned bez otázky pramluwil, řka: bratře můj milý, žádnýt mne nenawedl, ani rady neb ponuknuti jakého učinil, ale já jſem podle rozumu méhc, nemoha ſobě žádné wěci na tom ſwětě wymyſliti, kromě jedinou tuto, bych žiwot ſwůj w náboženſtwí wedl, a duchownim člowěkem učiněn jſa, a za wás wſſecky k Pánu Bohu ſe modlil, aby wám Pán Bůh wſſem dal proſpěch. A wſſak jakž jſem koli ſobě to umyſlil, učinil jſem to s wůle otce i matky mé. Gofroj, ačkoliw ſlyſſel, wſſak na žádnou řeč ſe neobrátil, ale zſedl z koně ſwého a wehnul wſſecky mnichy do kláſſtera, i bratra ſwého s nimi, a ſám ten kláſſter wſſudy zawřel a zahradil, aby žádný ujíti nemohl.

I rozkázal nakláſti dřiwí ſuchého, a ſlámy a ſena welmi mnoho. A když wſſecko pohotowě bylo, zapálil ze wſſech ſtran. To widouce mniſſi, lekli ſe náramně, wběhli wſſickni do koſtela, mínějíc nebozí, že tu oſtanou; ale oheň náramně weliký učiněn jeſt z toho dřiwí ſuchého, tak že ani jeden z těch mnichů při žiwobytí nezůſtal.

A když Gofroj ſwou zloſt dokonal, a ſwéinu určení doſti učinil, ſpáliw kláſſter Maleřow a w něm ſto mnichů, teprw ſe rozpo-

menul, že otec a matka jeho ten kláſſter wyſtawěli, počal toho pykati a želeti, co jeſt w hněwu učinil. A tak odjel we welké žaloſti, rozjímaje ſobě to, že učinil welký hřích proti Pánu Bohu, tak že mnoho dobrých lidí powálil, zwláſſť bratra ſwého; w kterémiž kláſſteře čeſt a chwála dala ſe jménu Božímu. A tak přemítaje na ſwém ſrdci, i přiblížil ſe k zemi Garandſké, kdežto od poſla z Northumberlandu odjel, kterýž wždy ho očekáwal podlé rozkázání Gofrojowa. A když ten poſel uzřel Gofroje, zradowal ſe welmi z příchodu jeho.

Též Gofroj chtěje tomu doſti učiniti, co jeſt přikázal tomu poſlu z Northumberlandu, pobyw malý čas w zemi Garandſké; i wſedl s tím poſlem do korábu, a plouli do země Northumberlandſké bezewſſi překážky zdrawí. Tu jeſt Gofroj wděčně ode wſſech chudých i bohatých přijat, wſſelikými potřebami opatřen nad potřebu a jiní, kteříž s ním přijeli; co w té zemi dobrého působil, dále ſe dočteš.

Nyní ſe wypiſuje o žaloſtném rozloučení Reimonda ſe ſwou nejmilejſſí Meluzínou.

W tom Reimond a Meluzína bydlejice w městě Walentu, neb tam obyčejně nejraději

bytem bywali, nic o té žaloſtimé příhodě ne=
wěděli. Tedy když jeden den po obědě ſpolu
za ſtolem ſeděli, rozmlouwaje o ſwých ſynech,
w tom přiběhl poſel a učinil jim pozdrawení,
i jiným wſſem, kteřiž tu byli. Tedy Reimond
jakž obyčej měl, tázal ſe na nowiny, coby
jim nowého powěděl: ale poſel chtě zamlčeti
wěci, kteréž wěděl, mlčel tak dlouho až po=
wěděti muſel; řekl: Pane milý, muſím wám
ſwé poſelſtwí oznámiti, ač nerad učiním. A
když Reimond wždy poňoukal, co jeſt koli buď
zlé neb dobré, aby před nim nic netajil, tedy
poſel řekl: ſyn wáš umřel. Dí jemu Rei=
mond: kterak ſe mu přihodilo, a kterýby z
ſynůw mých byl? odpowěděl mu poſel, Frei=
mond w kláſſteře Malečowě. Jemuž Reimond
řekl: powěz mi, můj milý poſle, učinil=li jeſt
zprámu, jakož ſluſſí na křeſťana? jemuž po=
ſel odpowěděl, toho ſe mu doſtati nemohlo
neb jeſt shořel ſe wſſemi mnichy w tom klá=
ſſteře Malečowě. Opět ſe Reimond poſla otá=
zal, proſíc ho, aby mu prawdu powěděl, jak
ſe koli přihodilo. Tedy poſel od počátku wſſe=
cky wěci až do konce wyprawil mu o Gofro=
jowi. A když Reimond to uſlyſſel, welmi
toho želel, lituje kláſſtera i těch mnichům, a
nadewſſecky Reimonda ſyna ſwého. I řekl tomu
poſlu, přikázal mu, aby toho neprawil cožby

nebylo. Jemuž posel odpowěděl: zajisté pane prawda jest: nebť jsem widěl ty wssecky wěci jak jsou se a proč staly. Slysse to Reimond počal se hněwati na Gofroje, jsa zarmoucen w srdci swém přewelmi. A tak w tom zármutku wsedl na swůj kůň a jel s posvícháním ke kláštern Maleřowu. chtěje zwěděti jistou prawdu. A když již blízko od kláštera byl, slyssel wssudy rozpráwěti, kterak Gofroj ten kláštter spálil, kterak ho wssickni litují, hubujíce na jeho zlý skutek. Wssak proto jel, až k němu přijel. A když uzřel wssecek kláštter wypálený, teprwa se rozhněwal náramně, přisáhl w tom hněwu, kdyby mohl dojíti Gofroje, žeby mu chtěl hanebnou smrt učiniti. A když Reimond to wssecko spatřil, wsedl zase na koně, a nawrátil se s welikým hněwem do Walentu. A když z koně zsedl, wssel do jedné komory, a tam se zawřel, w které mnohé wěci sobě předkládaje, tužil srdečně a plakal; lituje Gofrojowáončinku, též i připomínaje sobě, kterak byl horlitě strýci swému mluwil a jemu tůze přimlouwal pro Meluzínu, maje mu kázati odjíti, že wyhnal jej a zapowěděl mu, aby wíc před oči jeho, pokud žiw bude, nechodil.

Kterak Reimond počal toužiti, žeby sobě byl potworu za manželku pojal, w čemž tůze swé manželce domlouwal, a tudy s ní rozloučen byl.

Tu mu i to přišlo na mysl, kterak widěl Meluzínu w lázni se mýti, skrz onu dírku, kterouž mečem prowrtal, lituje toho, že sobě manželku potworu a ohyzdu pojal, s nížto deset synůw maje, a že jeden od druhého hanebně a bez winny ze světa sessel, totižto od Gofroje, o kterémž zlou naději měl, a nedržel o něm, aby co dobrého činit měl, poněwadž w swých mladých letech takowý hanebný skutek učinil. A od té chwíle za jiného jej nedržel, než nesslechetného člowěka a wražedlníka syna swého milého. Ale nejwice se s tím trápil, kterakby Meluzína tak potworná obluda byla, mysle, že jest z potwor mořských zplozená, a že w ní nic dobrého není. A tak wssecka láska a milost, kterou k ní měl, toho času jej pominula, neb jest zapomenul na slib a na ty wěci, kteréž mu Meluzína kdy mluwila, pro horliwost a hněw, kterýž měl k synu swému Gofrojowi. — A když tak we welikém hněwu ty wěci pře-

mejſſleli ſám jediný w komoře jſa, w tu chwili přiſſla Meluzína s ſluzebnicemi ſwými, s mnohými rytířſkými lidmi, pannami i paními. A když weſſla do komory, naſſla Reimonda leziciho na loži w ſſatech, w kterýchž od toho kláſſtera přijel, čemuž ſe náramně diwila. Ale Reimond nic neřekl, neb wſſecek úmyſl jeho hněwu a zloſti přemožen byl, tak že nic dobrého nemyſlil, aui učiniti mohl. — Ale to mu přiſſlo ke wſſemu zlému, že toho litowal ſrdečně a častokrát želeti a plakati muſel. Tedy Meluzína widouc Reimonda w žaloſti přemoženého, — jakožto ctná a urozená kněžna, počala pokorně a moudře mluwiti, řkaníu: Pane můj milý, nechtěj ſobě tak welmi ſtejſkati, ač to muſí býti, že ſe člowěk ſtarati má o wěci časné, ale wſſak má to přijíti w mírnoſti, a pokudž toho potřeba jeſt. Neb by ſobě nejwíce ſtejſkal, nemůže ſe s tím nic naprawiti, práce darebná jeſt. Protož já radim tobě, neb trpělimoſt w ſwých zármutcích, poloże naději w toho, kterýž může wſſecky wěci žaloſtné w radoſt obrátit, když ráčí; neb by pak kdo chtěl aneb před ſebe wzal jakoukoli wěc, nebudeli při tom wůle Boží, nic nepro-ſpěje, a ſnad milý Bůh pro naſſe zlé činy tedy nás treſce, zdalibychom polepſſili žiwotů naſſich, neb jeſt to welikú moudroſt, w čas

nesstěsti aneb protiwenstwí trpěliwost miti, zwlásstě tehdáž, když opraviti člowěk to nemůže. Reb ač Gofroj tim, že ten klásster spálil, smrtetně zhřessil, budeli toho litowati, dá mu to milý Bůh, že ten hřích jemu bude odpusstěn: neb nemůž žádný člowěk tak welmi hřessiti, aby milý Bůh (jedině budeli se káti a pokání činiti) těch hřichůw neodpustil, neb jest milostiwý a dobrotiwý; nežádá smrti hřissníka, než aby se polepssil a žiw byl. A když Meluzína ty i jiné mnohé řeči dokonala, Reimond, manžel jeji, we welikém zármutku a hněwem jsa přemožen, tak že wssecky mrawy a ctnosti od něho odstoupily, aniž možné bylo, aby co dobrého mysliti mohl, pln jsa hněwu a prchliwosti, jakž o tom Seneka swědčí: hněwiwý nic jiného, než co se k hřichu chýlí, mluwiti nemůže. A jinde dí: lépe jest přemoci nepřitele aneb hněwiwého mlčením, než mluwením. Protož Reimond pohleděw w tom zármutku a hněwu na manželku swou nemilostiwě, zapomenuw na wsseliké dobrodiní a lásku, kterouž k ni měl, a řekl: O žížalo a hade potworný a nesslechetný, jenžs z dračího pokolení, a z potwor mořských zplozená; též i synowé twoji, podlé přirození twého, nic dobrého činit budou. Neb pohleď, jaký počátek syn twůj Gofroj s tim welikým zubem učinil,

ſpálil kláſſter rozkoſſný, w něm ſto mnichů, i bratra ſwého wlaſtního, což jſem ſám očitě ſpatřil.

Tu wěc jakž Meluzína uſlyſſela, lekla ſe náramně, tak že omdlela, padla na zem, nemohouc ſe nižádným obyčejem na nohou zdrżeti, jſouce ſtrachem a mdlobou obtížená. Tu ležela dobrou chwili, a okolo ní ſłużebnici ſtáli, litujíc takowé řeči ukrutné od pána jejího. Awidouce, że paní jejich wſſi ſíły ſwé zbyła, od kteréż odſtoupila i kráſa její, přiſtoupili k ní a zkřiſili, aż zaſe k ſobě přiſſła. A tak ſotwa otewřela oči ſwé, a na nohou ſe poſtawila, řekła: Boże wſſemohoucí, cos na mne dopuſtiti ráčil? A obrátic ſe k Reimondowi, řekła: Reimonde můj milý, líto mi jeſt, że jſem tě kdy ſmutná očima ſwýma ſpatřila; běda mně, żc jſem tě poznala, dała ſe oklamati, patře na kráſu a ozdobu těla twého; o że jſem tě u té ſtudnice kdy uhlídala a k ſobě wolala, tebe ſrdečně a laſkawě objímala, ach běda očím mým, że kdy na tě hleděly, a w moc twou poddané były, poněwadż hněw, neſſlechetnoſt a newěra k tomu mne přiwedla, abych byla w těżké práci a bidě; proklatá hodina ta buď, w kteréż falešſné a lſtiwé ſlibowání uſſi mé z úſt twých ſlyſſely, złořečený jazyk twůj, kterýż mne oklamal, abych byla poddaná mukám a trápením neſčíſlným, w kterýchż zůſtati muſím aż do dne

ſoudného. Proto jſi newěrný a faleſſný přeſtupník ſlibu ſwého, jſa pln zloſti, newěrný a zlobiwý rytíř, kterak jſi to mohl učiniti a ſlib ten, kterýž jſi mi ſlíbil, zruſſiti? o jak jſi tak lehce na mne a na ſebe zapoměl, duſſi twou zawedl, přeſtoupic ſlib a wíru twou, k tomu wěda ode mne, co ſě zlého a neſſlechetného potkati má. Poněwadž pak to mne oznámil a způſob těla mého zwěſtowal, tedy máš widěti, že ſe ti dokud žiw budeš, nic dobrého wédſti nemá, a ujmu trpěti muſiš na zdraví i na ſtatku twém: a žádného proſpěchu ve wſſech činech twých míti nebudeš, dokud žiw budeš. A toť wſſe ſkrze newěru twou a faleſſné přiſahání, kteréž jſi mně ſmutné ženě učinil; také ť powím i o tom, což jſem dáwno tajila, kdys mne w den ſobotní proti ſlibu ſwému ſſpehowal, z ponukнuti ſtrejce ſwého po mne jſi ſſel, a na mne ſkrz díru, když jſem ſe w lázni myla, hleděl, ale že jſi to zatajil před lidmi, nic jſem na to nedbala, ale wážilať jſem to miloſtiwě podlé láſky a ſrdečné miloſti manželſké. A kdybys nyní to též byl zatajil, aby žádný o tom newěděl, bylabych u tebe zůſtala podlé obyčeje ženſkého a umřela bych jako žena, do zeně byla pochowaná, též duſſe má bylaby ſe doſtala do radoſti, ale již muſím do welikých muk a trápení jíti, w nichž zůſtanu

až do dne ſoudného, a ty ſkrze neſſlechetný ſkutek ten zle ſe miti budeš, a nyní ſtaroſt a práce twá naſtala, země a lidé twoji rozdělení jſou, nikda newejdeš w jednotu, z rodu twého žádný ſſtěſtí míti nebude, a zřídka kdy pokoje užijou. Protož již ſe měj na péči, neb s tebou w žádném obcowání wíce nebudu, ani w poddanoſti twé, ač mi toho welmi líto jeſt; což tomu ſmutná mám učiniti, poněwadž ſlib twůj zruſſil, a jeho jak ſi ſlibowal, nedržel, již to muſí býti. Ale poněwadž jſem ſyny z tebe zplodila, a pro láſku, kterouž jſem k tobě měla, totoť radím před těmito pány naſſimi, abys ſyna ſwého Horybele, když já ſe s tebou rozloučím, hned zahubiti a ſpáliti dal, nebo s sebou na ſwět přineſl tři oči, pročež oſtal-liby žiw, žeby za nčho takowá bouřka a neſwornoſti we wſſí zemi Poitířowé byla, anižby raké růſti žito aneb které obilí mohlo, a bratry ſwé k welké chudobě přiwed, přátele jeho záhubu muſeli trpěti.

A když Meluzina ty wſſecky věci wyprawila, počala mluwiti o Gofrojowi, že Gofroj ten kláſſter opraviti, a zaſe lépe (než kdy prw byl) poſtawiti káže, též i mnichů w něm wíce bude, nežli prw bylo, zboží mnoho k němu dodáwati bude, když málo ſtarſſí a rozumnějſſí bude.

Potom opět wyprawowala Reimondowi, řkouce: Ti páni, kteříž na tom zámku pano-

wati budou, po ſto letech, když mne uzří nad tim zámkem w powětří lítati, wědět jiſtě maji, že ten rok nowého pána miti budou, anebo hned po roce. Pakli mne w powětři nebudou moci poznati, najdou mne u ſtudnice Tursbrynu, dokudž tento zámek ſkažen nebude, a to proto, že jſem ze ſwého pokladu mnoho peněz na něj naložila: pro kterouž wěc líto mi jeſt, že ſe mám od toho zámku tak ſmutně a žalostiwě brátí a jeho zbawiti, na němž jſem měla radoſt i wſſelijaké potěſſeni. A poněwadž jináč býti nemůže, připomenuť i to, Reimonde můj milý, jaká žaloſt při rozloučeni naſſem ſe ukáže, kteréhož jſt ty příčina a původ nejwětſſi; naſſe ſſtěſti obráti w neſſtěſti, naſſe bohatſtwí a ſwoboda, w chudobu a mizernou ſlužbu, neb wſſecky činy wſſeho dobrého od nás odſtoupí. Proto již s tebou na krátce mluwim, nebo u tebe zůſtati, můj milý Reimonde, nemohu nikoli. Odpuſtiž tobě Pán Bůh, což jſt koli mně učinil.

Toho wſſeho Reimond poſlouchaje, kterak Meluzina, kněžna přeurozená tak žaloſtiwé řeči mnohé a prawé wyprawila, kterak ſobě náramně na rozloučeni jejich ſtejſkala, zmrtwěl wſſecek, rozjímaje w ſrdci ſwém wſſecky ſlowa její, a tak ſe welmi zarmoutil, že nemohl pro žaloſt ani ſlowa mluwiti, než čekal

a za to měl, že srdce jeho welkou žalostí rozpuknoti se musí. Jakož toho sám sobě na milém Bohu žádal, poněwadž manželky swé milé zbawen býti, c. w nesstěsti upadnouti má, aby také i sám zahynul.

A w tak welké žalosti mlče, wstal a objal Meluzinu, manželku swou, kterouž s pláčem políbil, tak sobě žalostiwě činili, až welikým zármutkem obá omdleli a na zem upadli. Kteréžto wěci páni zemané, panny a paní widouce plakali, a jich od země pozdwihli litujic žalostně obou tak nesstastného rozloučeni.

Tu Reimond klekl na swá kolena před Meluzinou, a prosil ji snažně, aby mu to ráčila odpustiti, co jest proti ní w hněwu učinil. Jemuž Meluzina řekla: Ach můj milý Reimonde, totbych já ráda učinila, ale nezpůsobil toho tak milý Bůh, by mi možné bylo, za nejmilejssí wěc bych to wážila, ale bojim se, že nám ty wěci jináč zřízeny jsou. Při tom ho prosila, aby neráčil zapomínati na Reimonda, syna swého, také aby nezapomínal na Jetřicha, syna nejmladssího, kterýž jesstě prsu požiwá od chůwy swé, neb má býti pánem w Portenachu a w Rotstelle, a bude z něho statečný a zmužilý rytíř: též i synowé, kteří od něho pocházeti budou. Toho pak nejposlze žádám na tobě, abys po wssecky časy prosil za mne Boha, a já zase též učiniti

chci: nebo již se mnou utěšení žádného míti nebudeš, ani mne více poznati jako prvé budeš moci. A hned jak to dokončila, wskočila wzhůru oběma nohama do jednoho okna, z něhož dlouho

wyhlídala, nechtějíc se hned pojednou odtud hnouti, dokudžby wšech pánůw a dwořanůw nepožehnala, a odpuštění newzala, a se nejprvé s Reimondem žehnala, řkouce: Bůh tě žehnej, srdečko mé milé, radosti má nejprwnější, tys byl můj klenot wýborný, který jsem přiliš milowala, chowajíc jej od mladosti w swém srdci: o přeušlechtilé stwoření, manželi můj, radosti má, tebeť jsem po wšecky časy mi-

lowala, Bůh tě požehnej přeutěšeny a dobrotiwý miláčku, tys ze wšeho urození nejkrásnějšší, a z manželůw wywolený a přežádoucí.

O nejmilejší příteli a pane, zwláštní radosti plný, Bůh tě žehnej, w zármutcích mých potěšení mé, má kratochwile, a mé wšecko utěšení; Bůh wás žehnej wšickni přátelé moji milí, žehnej tě Bůh nůj zámku Luzine, tebeť jsem sama kázala stawěti, kterýs mi byl welmi milý. Bůh žehnej wšecky ctnostné kratochwile tohoto swěta, a nade wšecky tebe žehnám Reimonde můj milý, a příteli nejmilejší, kterýž jsi mi objal srdce a zdrawí mé.

A když Meluzína s pláčem ti řeči dokonala, wšecky w zámku požehnala, wyskočila z okna a učinila se přede wšemi pod pásem jako had, majíce dlouhý škaredý ocas, tak jak w sobotní den bývala. Kterouž widouc, diwili se wšickni, nebo ji nikdy w takowém způsobu newidali, ani o tom neslýchali, kromě Reimond manžel její. Tedy Meluzína zdwihla se prudce na wýsost w powětří a po třikrát ten zámek obletěla, a po každém obletění pustila žalostiwý hrozný hlas: potom pod oblaky letěla, tak že ji žádný člowěk widěti nemohl.

Tu Reimond stoje s swými pány, se wšemi čeledi srdečně plakal, ale nade wšecko Reimond trhaje wlsy ze swé hlawy, a w twář se pěsti

tepá, a tak počal žalostně klíti na tu hodinu, w kterou se narodil. Potom s welikou žalostí počal mluwiti, řka: O Melužíno, manželko má nejmilejšší, ty jsi wšeho štěstí koruna, ty jsi má mistrně byla, a radost i bohatství mé. Bůh tě žehnej, má jedinká manželko, pro kteroužť žádné dokud žiw budu znáti nechci; ty jsi má milá růže, nejwonnějšší kwítek nade wšecky jiné koření: již jsou minuly léta má a čas můj wšecken, w němž jsem s tebou radosti požíwal, poněwadž tebe wíc widěti nemám, běda mně, že jsem se kdy na tento swět narodil. A tak Reimond ustawičně toužil, a sobě štěstkal, že wšickni, kteříž s nim byli, musely plakati.

Potom po wšší té zemi, když se to rozneslo, plakali wšickni a litowali Melužíny, též w jiných okolních krajinách: ale nejlítěji bylo Reimondowi toho, že jest newěrně manželce své učinil, a tudy ji ztratil. Protož prawí tato historie, že nikdy, dokud žiw byl, od žádného člowěka nebyl widán, aby se kdy smál, co jsou před ním rozličných kratochwíli, znamenitých rozprámek o podobenstwí, kteréž se před dáwnými léty dály, wyprawili, chtíce tím přimědsti, zdaliby zapomněl na takowé žalosti; nicméně nemohl wesel ani potěšen býti, až do smrti své.

Potom jeden znamenitý pán přistoupil k

Reimondowi, a řekl mu: milostiwý pane, pomysliž na to, co jest Meluzina manželka twá rozkázala učiniti s synem twým Horybelem, aby byl umrtwen, a sskoda aby se neděla w této twé zemi; jemuž Reimond odpowěděl: příteli milý, pamatuji dobře, protož tobě poroučím, aby jsi to zřídil, jakby se tobě nejslussněji zdálo, učinil. A w tom odessel od nich do jedné komory, a tam se zawřel, pláče a wssecky wěci sobě připomínal.

Tedy ten pán, jemuž Reimond o synu swém poručil, se služebníky swými wzawsse Horybele, syna Reimondowa, položili jej do jedné puste piwnice, a wssudy dwéře i okna zacpali hnojem, a nametali k němu slámy a ji zapálili a tak jej udusili w té piwnici. A když umřel, wzali tělo jeho a položili na mary, jakoby swou smrti sessel, a tak jej pochowali podle řádu a důstojenstwí. Potom Reimond na každý den we welké žalosti a toužení přebýwal, nechtě nižádného potěšení přijíti, než wždycky plakal, naříkal na tu hodinu, w kterou se narodil. Ale že Meluzina pozůstawila po sobě dwa syny malé, i zdálo se často chůwám, žeby Meluzina se w nocí ukázala, kteráž děti zdwihla a jim dáwala pokrm z prsůw swých, činic to častokrát, ale

chůwy pro ſtrach wſtáti neſmĕly, ale powĕdĕly to Reimondowi, pánu ſwému. A z toho on častokrát ſe těſſil, maje naději a částku, žeby jeſſtě manželka jeho k němu ſe nawrátiti měla; ale to ſe státi nemohlo, protož darebné jeho očekáwáni bylo, neb jeſt zruſſil sliŏ swůj, a tak ſwou nejmilejſſi manželku ztratil.

Opět Gofroj s druhým obrem bojowal, jménem Grymolt, w zemi Northumberlandské a ſtatečně jej zamordowal.

A když ty wſſecky žalostné wĕci pomynuly, jichžto počátek byl Gofroj, proto že ten ſlawný kláſſter a mnichy spálil. Ten přebýwaje w zemi Northumberlandské, nic o té žalostiwé příhodě newĕdĕl; ale činil ſobě hrdinſky a zmužile, tak že o něm powĕſt po té wſſi zemi, i jiných okolních krajinách ſe rozneſla. Tu ſe k němu páni nejmocnějſſí z té i jiných okolních zemí sjeli, činice mu welikou počestnoſt a wyprawujíce mu o tom ukrutníku, jak jeſt mnoho zlého chudým i bohatým lidem učinil. A zwláſſtě mu oznamowali o jednom znamenitém rytíři, kterýž w jednom boji wice nežli ſto rytířŭw ſwou rukou pomordowal. A

wſſak muſel též od toho obra zahynouti, a tak mnoho hroznych wěcí wyčitali, až bylo hrozno ſlyſſeti. Toho Gofroj pilně poſlouchal, a welikė wěci o něm ſlyſſel, wſſak málo jich ſobě mážil, řka: ſnad není člowěk, ale čert w způſobu obra, a wſſak jak jeſt koli, protoť jſem do této zemi přijel, buduli moci k němu přijíti, a jej widěti, abych s Boží pomoci jej přemohl a zamordował. Protož mili páni za to wás wſſech proſím, dejte mi člowěka, ktery by wěděl přibytek toho obra, aby ſe mnou k němu jel, a já ſe o to s Boží pomoci chci ze wſſi ſily ſwé přičiniti, což nejſpíſſe budu moci, aby zahynul. I hned páni bez meſſkáni o to ſe poradili, a dali mu jednoho poſla, ktery jim dobře znám byl, kdež ten obr přebýwal.

Tu Gofroj rozžehnal ſe ſe wſſemi pány, a lidmi té krajiny, a jel s wůdcem ſwým na horu, kdež obr bydlel, kteráž to hora welmi wyſoká byla. Tu ten člowěk řekl k Gofrowi: pane milý, na této hoře mělby být ten ukrutník, a tak wždy wejſſe jeli na tu horu, že již welmi wyſoko na ni byli. Tehdy zdá ſe tomu wůdci ohlídnouti, i uzři toho obra ukrutného, an pod nějakou welmi wyſokou ſkálou leží, odpočíwaje w chládku, a wida jej zděſil ſe náramně, tak že ſe z něho pot my-

razil, a pro welikou bázeň nemohl slowa promluwiti. Gofroj newědouc nic o tom, ale znamenal strach na wůdci swém, a diwil se tomu, řekl: bratře milý, čeho se tak welmi bojíš; poněwadž já s tebou jsem; neb jsem já proto jel do této země, abych tobě i jiným z nouze pomohl, protož buď zmužilý a stálý, jemuž wůdce odpowěděl: pane můj milý, owssem powinnen jsem, abych tomu dosti učinil, nač s tebou poslán jsem, ale wida nepřítele swého lidu, kteréhož i stán hned ukáži, náramně jsem se ulekl. Jemuž Gofroj řekl: rádbych jej také widěl, i ukázal hned wůdce obra pod tou skálou, a řekl jemu: pane milý, již tobě rady dáti newím, než poroučím tě milému Bohu, ten račiž s tebou býti; proto tebe prosím, odpustiž mi odjeti, neboť bych wssetho swěta newzal, abych s tebou jel k té skále poněwadž jsem ji spatřil, a ukrutníka toho, a tobě jej ukázal, podlé powinnosti, ku kteréž jsem byl zawázán.

Tedy obr, jemuž Grimolt jméno bylo, wida tyto dwa, že k němu tak blízko přijeli, ležel předce, a díwal se na ně, chtěje zwěděti, co činiti budou, aneb proč přijeli k němu na tu horu.

Tedy Gofroj pohleděl na towarysse swého a prosil ho, aby od něho neodjížděl, ale se tu

podíwal, komu ſſtěſtí půjde. Jemuž wůdce řekl: Toho nikoli neučinim, neb já s waſſí neſnází nic nemám, poněwadž jſem tomu doſti učinil, proč jſem poſlán. Gofroj opět s weſelou myſli řekl mu: Můj milý přiteli, proſim, neſtěžuj ſobě, pobud zde málo a počkej mne na tom níſtě, wſſak to dlohon nebude, a potom odejda, powiš lidem, a zwlášſtě ſlužebníkům mým, kdo jeſt bitwu wyhrál, Tedy wůdce přemožen jſa žádoſti Gofrejcwou řekl: toť já již pro twou žádoſt učiniti a podiwati ſe chci, jedině ať to dlouho není, neb já toho ſſkaredého a k čertu podobného obra zdáwna znám, protož mi hrozno naň hleděti, neb bys ty jej znal, kak jako já, neodwážil bys tak lehce mladoſtí a žiwota ſwého na něho. — Jemu Gofroj odpowěděl: Neměj wčěe, doufám milému pánu Bohu, že dlouho žiw nebude.

Tuť i hned Gofroj jel od towaryſſe ſwého k tomu níſtu, kde Grimolt ukrutník ležel, který pohleděl na Gofroje, počal ſe diwiti, že ſám jediný tak ſměle k němu přijel a opět myſlil ſobě, zdalibu jeden z jeho poddaných byl; čili poſel s nějakými nowinami od té země.

I wſtal a ſſel proti Gofrejowi, neſa ſebou welký ſochor železný, kterýmž točil jako rytíř malým dřewcem, a tak wyſſel na jednu

rowinu, že jej Gofrej nemohl dobře slyšeti. I zwolal na Gofroje hlasem sskaredými a hrozným, ptajíc se, kdoby aneb odkudky byl, a proč tak směle a swéwolně přijel, neb čehoby hledal? jemuž Gofroj hněwivě odpowěděl: ty ukrutníče, abys wěděl kdo jsem já, aneb proč jsem přijel, proto abych hlawu z těla tvého sruzil, a tebe tvého zdrawí rychle zbawil, o to s tebou nedlouho rozmlouwaje, protož braň se, neb i hned zahyneš. Jemuž obr, směje se, řekl: o Pane milý, neráčiž mne tak nemilostivě biti, ale raději živ mne, a já budu wězným tvým, ussetř mne, ať se wyslužuji, a tak těmi i jinými řečmi posměssnými mluwil Gofrojowi, nic jeho sobě newážic. Ale Gofroj srozuměw tomu, i dí mu: o nesslechetný a wyrostlý ďáble, dnessní den máš shledati, žeť twá hrdá řeč a kunsty ke wssemu zlému tobě přijde, a hned strojil sstít swůj před sebe, a podwrhl kopí hnal na obra co mohl kůň wyskočiti, i uhodil ho w prsy tak welmi, už jej přewrátil. Ale obr na ten pád nic nedbaje, rychle se wzchopil, tak že se mu Gofroj podiwil, neb proto cítil na sobě obr ránu weskou od Gofroje sobě danou.

Tehdy Gofroj nemeskaje, skočil s koně swého, bojíce se, aby ho pod ním nezabil, a tak sám aby nezahynul, i dotřel na obra s

mečem. Jeho obr wida zmužilého, řekl ke Gofrojowi: jaké jest jméno twé, anebo jsi-li rytíř? jemu Gofroj odpowěděl: poněwadž wěděti chceš, powim, jméno mé jest Gofroj se zubem, a jsem rozen z Luzíny, jsa známý mnohým dobrým a urozeným lidem. I řekl obr: slýchal jsem mnoho o tobě, tedy jsi ty ten, kterýs zabil ujce mého w zemi Garandské, ale těssím se, že jsi přissel sem, abych tobě dal žold, a z toho podčkowal, i za ten skutek hojně odplatil. Dí mu Gofroj: Takť jest, nejen swé sskody na cizím mstiti míní, a nebude sám wěděti, kterak se má swé sskody uwarowati. A hned po té řeči pozdwihl obr sochora swého, a uderil na Gofroje, maje za to, že ho dosáhne, ale Gofroj mu wyskočil z rány, neb ten po lewé straně byl; i uhodil obr w tu skálu s tím sochorem tak tuze, až na pět z hloubí jej do té skály wrazil. Tu rychle Gofroj zwedl meč swůj, a dal obru ránu welikou, tak že mu oděni i pancíř prorazil, a jej přewelice rauil, tak že z něho krew náramně tekla.

Z toho se ukrutník rozhněwal, pozdwihsse opět swého sochora, a se wssí síly swé uderil na Gofroje, jemuž Gofroj opět z rány wyskočil; neb dobře porozuměl w obru sílu býti welikou, a žeby s jedním uderením mussel od

něho zahynouti; ale opět obr tou ránou uhodil na skálu, a přerazil na dwí ten sochor, a s tím se Gofroj potěssil, chwálice z toho Pána Boha wssemohoucího. A w tom přiskočil k obru a uderil mečem swým na helm jeho, tak že jeho omámil, kterému obr nemajíce se čím déleji brániti, wztáhl tedy ruku swou, a uderil Gofrojowi na helm, že málo chybilo, by na zem neupadl, od které také rány obrowi ruka welmi otekla. Tedy Gofroj oprawil se opět, a uderil na obra ze wssí síly swé, uhodil ho w rameno lewé, také jemu pancíř na skrz dosti hluboce protal, a jej welmi ranil, že krew z něho náramně tekla.

Wida obr krew swou, počal wolati na bohy swé, a jim láti, Marsowi, Apollowi a Jupiterowi, že jsou mu ku pomoci nepřispěli a jej opustili. A tak zapálil se hněwem welikým a přiskočil ke Gofrojowi a chytil se s ním w půly, i wida to Gofroj, nelenowal se, ale ze wssí síly swojí (které jemu na ten čas zapotřebí bylo), třel naň tak dlouho, až obr počal omdlewati, nebo mu krew od toho raněni náramně ussla, až se diwiti počal; wida to Gofroj, odskočil zase od něho, a dosáhssi meče swého, i dal jemu opět ránu na jeho ledwí, tak že jej welmi ranil. Tedy teprw obr počal omdlewati, neb krew ze wssech stran

z něho tekla, a nemaje žádné obrany, prchl a utekl před Gofrojem do skály, w kteréž obydlí swé měl, a tam se skryl, po němž se Gofroj tůze hnal, a wšak ho postíhnouti nemohl, neb byla díra w skále prolámaná, do ní se ten obr wedral. Gofroj nemoha brzy za ním tak ho ztratil. Poodpočina sobě, wsedl na koně a jel k swému towaryšši, který jeho wždy na tom místě čekal, kde mu rozkázal, jeho wida zdrawého, radowal se a Gofroj mu wšecky wěci wyprawowal, jak on sám také to spatřil, že obr před ním do té skály utéci musel, tu jest widěl na Gofroju oděni wšecko zmačkané, po čem srozuměti mohl on, i každý člowěk, jakou práci s tím obrem musel miti. A tak oba jeli z té hory, až přijeli k služebníkům Gofrojowým, kteří widouce Pána swého, radostni byli z jeho zdrawého nawrácení.

Tu se k němu sjelo panstwa, i wšelikého lidu welmi mnoho, jimžto Gofroj ty wšecky wěci wyprawowal, z počátku až do konce, jak se jest jemu wedlo s obrem; tu wšickni prawili, že jsou takowých wěcí nikdy newidali, i o nich neslýchali, než za to se bál i Gofroj, aby ten ukrutník zase se nezhojil, neb by byl ukrutnějšší a mnohem horšší na lidé, než-li prwe; tedy jeden pán řekl jest k Gofrojowi: pane milý, ten obr, který se před

wámi ſkryl do té ſtáły, již on z ni newyjde, dokawad wy w tom kraji budete; poněwadž dokonale wí, že ſte ſem proto přijel, aby byl zamordowán. To ſlyſſe Gofroj zapřiſáhl ſe, ze zemi jejich newyjíti, leč toho ſſkodného obra zaſe najde, a jej zahubí.

Přiſtoupil také jeden z pánůw nejznamenitějſſí, řkoue ke Gofrojowi: pane milí, w té hoře, w které tento obr přebýwá, jeſt mnoho potwor a jiných rozličných neznámých wěcí; nebo král z Albány, řečený Helmas, zamčen jeſt w této hoře od ſwojich třech dcer, kdežto do ſmrti zůſtat jeſt muſel, a ta králowna, jménem Pryſtýna i s dcerami ſwými odtud jſou, a od toho dne a hodiny nikoliw zwěděti ſe nelze, kam jſou ſe po dnes i s máteří ſwou králownou Pryſtýnou poděli.

Ten pak král Helmas byl pánem w této zemi, a od tehdejſſí doby tento obr welký a ukrutný té hory oſtřihal, a také nynějſſí tento obr již dle počtu ſſeſtý jeſt, který naſſe zemi hubí a w nic uwádí; a tak jſme wždycky muſeli pod jejich mocí být, a mnoho od nich zlého, až práwě do waſſeho příjezdu, trpěti; protož také doufáme nyní milému Pánu Bohu, že nás wyſwobodí ſkrze ſwou miloſt od toho ukrutníka nemiloſtiwého. A wyſlyſſewſſi wſſecky tyto wěci Gofroj, opět přede wſſemi přiſáhl,

že odtud nikoliw nepojede, lečby dřiwe ten obr od ncho byl zamordowán. I jeli do města do hospody neb se wečer přibližowal, a tu jest byl Gofroj ctěn, tak jako na přítele a obrance jejich udatného slusselo, nebo tohož mnoho wice hoden byl.

Potom na zejtří ráno Pánu Bohu wsseniohoucímu se jest poručil, a připrawil se do swého oděnú, a co k tomu wie přísluſſného, wsedl na swůj kůň, jel bez wsseho strachu na tu horu, aby tudy swou přísahu wyplnil, a přibližujíc se k té skále, do kteréž jemu předesſle ten obr byl utekl, hledal té díry, a také ji nalezl, i skočil s koně swého, a wzawsse kopí swé, před sebou takowé postawil, řkoucí sám sobě: Wímť že obr w této díře jest, a snad i také král Helmas, tak jak mi praweno bylo, mohl by tu nalezen býti.

Jak Gofroj do té skály se spustil, tam rozličné nowotiny spatřil, a posledně nalezmouce obra Grimolta, jeho mečem usmrtil.

A poněwadž jsem přísáhl, ze země této nejezditi, dokuď toho obra nezahubím, musím tedy do té hory neb touto děrou se spustiti, bych pak zahynouti měl; a tak poručiw se Pánu

Bohu, puſtil ſe dolu na dřewci ſwém, zdali kde obra nalezne, a tak wždy ſſel tou tmawou děrou, až ji i proſſel, a přiſſel na nějakou rowinu, na kteréž ſe procházel, drže dřewce ſwého w rukou, přiſſel k nějakým dwéřům, které otewřel, i nalezl komoru kráſnou, která wyteſaná byla w ſkále, do ní jak weſſel, nalezl ſſactwa i bohatſtwí welmi mnoho. — Ta komora připrawená byla zlatem, ſtříbrem a drahým kamenim miſtrně: u proſtřed té komory byl wyzdwižený hrob ſám w ſobě wſſecken udělán byl z drahého kamení, kteréhoż u té hory poſawad mnoho roſte, ale muſelby pro něj daleko putowati, a to s welikou prácí a neſnázi.

Tu jeſt Gofroj mnoho wic dimných wěcí ſpatřil, nežli jeſt prwé o nich kdy ſlyſſel, widěl tu také obraz wyteſaný králowſký s korunou, w oděni čiſtého kalcedonu, an na tom hradě ležel, u jehožto noh wyteſaná žena, kteráž držela tabuli w ruce a na ní bylo napſáno: totoť jeſt Helmas král, manžel můj nejmilejſſí, kterýžto byl králem w Albánii, a zde pohřben jeſt proto, že mi byl přiſáhl, když mne pojímal, kdybych ležela w ſſeſti nedělích aby mne nenawſſtěwowal a w pokoji nechal, ale toho mne nezdržel, proto jſem muſela od něho ujiti, tak jſem ſe ztratila a jej opuſtila,

Wypiſuje ſe obſſírněji rod a powahy paní Meluzíny.

A w tom čaſu, když ſe to ſtalo, měla jſem tři dcery, kteréž wſſecky welmi pěkné a ſličné byly, s nimiž jſem odeſſla od něho. A tak on, ani žádný člowěk newěděl, kam jſme ſe poděli, s nimiž jſem ſe žiwila, až práwě doroſtly, tak že každé ku patnácti letům bylo, tu jſem jim teprw oznámila či jſou dcery, a jakou newěru otce jejich mně učinil a to ſe ſtalo w Awelonii, kde jſem prw wříběhy ſwé wyprawila; tedy Meluzina, nejmladſſí dcera ma, rozhněwala ſe welmi, a řekla: Matko má nejmilejſſí, já mſtíti chci ten brzký ſkutek na mém otci: to ſlyſſíce druhé obě dcery, ſlíbily též tak učinit, a tak otce ſwého jſou zamkly zde w této ſkále, a když umřel, kázala jſem jemu zde hrob učiniti a jej pochowati, a wyryt s tímto obrazem, kterýž práwě jeſt takowý jako on byl.

Učinila jſem to proto, kdyby ſe přihodilo komu z naſſeho rodu jſem přijíti, aby jemu ty wěci známe byly, neb žádný žiwý člowěk z jiného pokolení ſem přijít nemůže, tak jſem

toho obra, který zde jest, proto způsobila, aby těch neznámých wěcí ostřihal, aby žádný člowěk sem přijíti nemohl, než z nasseho pokolení, aneb z dcer mých. Dala jsem také dceráni mým jedné každé dar, zwlásstě Meluzině nejkrásnějssí, která jest byla wtipná a rozumná, té jsem dala, aby na každou sobotu žížalou sserednou, od pasu až dolů, majíce ocas sseredný dračí, a kterýby muž ji za manželku chtěl, aby ji prwé slíbil w den soudní s pokojeni nechati, ani se po ní ptáti, kdeby byla, aneb coby činila, a jestliže ji to zdrží, bude w radosti po wssecky dni, wsseho života swého a když umře, budeť pochowaná do země jako jiná žena, a jestli toho nezdrží, tedy ji ztratí, a ona se do trápeni, bídy a žalosti dostane, w níž zůstane do dne soudného.

Druhá dcera má, které jest jmeno Meliora, ta jest také pěkná a rozumná panna, té jsem dala takowý dar, aby měla potwory sseredné, aby hlidala zámku tohoto, kterýž leží w Armenii na wysoké hoře. Ta měla chowati jednoho krahulce, a kdožby chtěl dobývati těch diwných wěcí kteréž na tom zámku jsou, ten musí s tim krahulcem tři dni a tři noci bdíti bez spaní, a také on musí býti z rodu znamenitého. A kterýž rytíř toho dowede, bude miti dar od panny, totižto od dcery mé, ale

aby nežádal nic nesluſſného, a bude mu dáno, cokoliw požádá. Ale zaſe, kteréžby rytíř ſebe ſám pilně neſſetřil w těch dnech a nocích, žeby jen málo uſnul, tedy tuto muſel zůſtati až do dne ſoudného.

Třetí dceři mé, kterážto Paleſtýna nazwaná jeſt, dala jſem dar takowý, aby byla na wyſoké hoře, jménem Ranoſte w králowſtwí Arragenſkém, ta muſí hlídati pokladu otce ſwého, a to tak dlouho, až někdo přijde z naſſeho rodu, a ten poklad na té hoře s kwaltem a moci dobýwati bude; a když toho pokladu doſáhne, bude jej míti ku pomoci, aby země zaſlíbené dobyl. Ty wſſak dary a wěci rozličné dala jſem dcerám mým, proto že jſou ſe pomſtili w hněwu nad otcem ſwým, a jeho zde zawřeli pro oučinek, kteréž nine učinil. — Ale jakžkoli nade minou ſkutek neprávě učinil, proto jſem přědce naň ze ſrdce ſwého laſkawá byla, a proto jſem nechtěla ty wěci bez pomſty nechati na ſwých dcerách.

A když Gofroj ten ſpis přečetl, nemohl ſe nadiwiti takowým neznámým a neſlýchaným wěcem, a tak ſrozuměl, že jeſt Meluzína jeho wlaſtní máteř, a král Helmas děd, a Prýſtýna bába jeho. A wſſak byl roztržitý w ſwé myſli, že těm wěcem právě newěřil, nebo jeſt toho nikdy neſlýchal o máteři ſwé, bylaliby

takowá w ſobotni den, tak bylby rád zwěděl, je-li on z toho pokolení neb ne. Tu opět ſpomenul na obra Grimolta, a pilně jeho hledal, chtě tomu dosti učiniti, což jest ſlíbil, a tak zapálil se hněwem, a wyſſel wen z té komory zaſe na tu roweň, po kteréž jdouc, uzřel wěž welmi welkou, a hned ſſel k ní, neſa kopí w ruce ſwé.

I wſſel do té wěže, neb otewřená byla, a tu nalezl wazbu, w níž mnoho wězňůw ſedělo; když Gofroje uzřeli, diwili se náramně, kterak jest k nim bez překážky tak ſmělý přiſſel, řekl jeden z nich k Gofrojowi: pane milý, radímť wěrně, abys se zde neopozdil, co nejſpiſſe můžeš, bys se odtud bral, aneb ſkryl do nějaké díry, aby tě ukrutný obr neuhlídal, neb by na mále zdrawí twého bylo. Jemuž se Gofroj zaſmál, řka: wſſak jſem já w to miſto ſkrze toho obra přiſſel, protož powěz mi, kde jeſt a uzříš, jakou mu s pomocí Boží práci a ſtaroſt učiním, že wás wice tím wězením trápiti nebude. Tedy druhý řekl: pane milý, ejhle, nyní přijde od něho neſſtěſtí a žaloſt nás potká, a ty za to muſíš hrdlo dáti; jemužto Gofroj odpowěděl: neměj o mne ſtaroſt, ale jen ſám o ſebe, mocný jeſt Bůh, s jeho pomocí dokonám; oč jſem přijel, to shledati máte.

A když on jesstě s nimi mluwil, přissel obr w tu chwíli, a wida Gofroje, bylby rád utekl, a newěděl kam, neb se jeho náramně lekl, a tak obrátiwsse se, rychle prchl do jedné komory, chtice se před nim skrýti, i potrhoval za sebou dwéře, aby se zamkl; ale Gofroj

pospissil, a skočil jemu w dwéře, widouc pak obr, že dobře nebude, obrátil se na Gofroje a uderil kladiwem železným na helm Gofroje co mohl nejsilněji, kteréžto rány Gofroj welmi se lekl, ale že měl helm dobrý a diwně strojený, nemohl jemu usskoditi, toliko že jej ohlussil.

I řekl mu Gofroj: zajiſtě že jſi mne nechybil, i trhl rychle meč ſwůj a dal zaſe obru ránu welikou, potom jej probodl, až hned na zem padnouti muſel, a když již mu pólo umrlý před Gofrojem ležel, puſtil ze ſebe křik welikỳ: tu opět Gofroj wzal kladiwo jeho, uhodil jeho w čelo, až s křikem welikým wypuſtil duſſi. To wida Gofroj, že již umřel, wſtrčil meč ſwůj do poſſwy a ſſel wen z té komory, přiſſel zaſe k těm wězným a mluwil s nimi dobrotiwě, ptaje ſe jich, byli-liby z té krajiny Northumberlandſké? Jemuž oni oznámili, řkouce: pane milý, jſme. I otázal ſe jich opět, pro kterou příčinu w tom wězení ſedíte? Jemuž oni odpowěděli; pro ſſacuňk, kterýž jſme tomuto obrowi dáti měli. Dí jim: chwalteż tedy pána Boha ſwého, kteréhožto wás ſkrze mne wyſwobodil w tuto hodinu: neb již ukrutnỳ pohan zamordowán jeſt od rukou mých, a tak již wyſwobozeni jſte z té wazby. To oni ſlyſſíce, počali ſe náramně radowati, chwálíc Pána Boha, že jim ráčil takowého rytíře poſlati, a proſili Gofroje, aby jim pomohl z toho wězení, jímž on odpowěděl: toť já rád učiním, kdybych jedině kliče nalézti mohl; a tak Gofroj po wſſech komorách hledal, až i nalezl, pak odmikal wſſecky wězné, a je pro-

pustil swobodně, jichž bylo na padesáte, i děkowali předně Pána Bohu, a Gofrojowi.

Tu jim Gofroj kázal jíti s sebou, kdež obr umrlý ležel, tu oni widouce jej, diwili se, že takowý člowěk tak neskrownou ohyzdu přemoci mohl. Tedy Gofroj řekl jim: přátelé milí, slyssel jsem, že jsou w této wěži mnohé znamenité klenoty od zlata a stříbra; protož nechoďte nikam ode mne, ale prohledněmež těch wěcí, najdemeli, co to wssecko wasse buď neb já toho nic nežádám. Tu jemu wězné děkowali, dtajice se, kdoby byl, aby jim powěděl, jimžto Gofroj wssecky wěci i rod swůj pořádně oznámil. Řekli jemu: pane milý, prawímeť jistě, že od smrti krále Helmasa žádný člowěk nepřissel z té skály, kromě sám ten ukrutník a služebníci jeho, kteříž již zhynuli, ti byli také obrowé, a tit jsou uassí zem hubili a kazili, protož, poněwadž jsi nás s pomocí Boží wysswobodil jako rytíř statečný, chceme ť toho obra s pomocí z té skály wytáhnoti, aby jej též widěli wssickni lidé a přátele nasse milí, ano i služebníci twoji, jaký to ukrutný a neskrowný obr, kteréhož jsi ty twou rukou zamordował.

A když wězňowé s Gofrojem na tom zůstali, připrawili káru welmi welikou a na ni wložili toho ukrutníka, swázawsse jemu ruce jeho, podepřeli jej, a jakoby živý byl posadili,

a tak jej z té hory wezli dolů a když se k lidem přiblížili, widouce takowou ohyzdu, zběhli se k nim, a diwili se náramně, kterak Gofroj ho přemoci mohl, a tak wšickni Pána Boha chwálili, že jich ráčil wyswobodit od toho ukrutného obra. Služebníci Gofrojowa widouce pána swého zdrawého, radowali se radosti welikou, neb již pochybowali, aby živ byl, tu jsou se sjeli páni a lidé obecní, činíce Gofrojowi welkou poctiwost, a každý jej widět chtěl, potom jemu dary znamenité přinesli, ale on jich přijmouti nechtěl, jedině aby Pána Boha prosili, aby jemu ráčil pomocníkem býti, proti wšem nevřátelům wíry křesťanské. A tak Gofroj tu dlouho nezůstal, ale wezma odpuštění, prosil jich, aby spolu w lásce a jednotě přebývali, a požehnaw jich, obrátil se k domowu swému do země Garandské. A wšak doma nezůstal, ploul k Luzíně, aby nawštiwil rodiče své.

Reimond chtíc nawštiwiti syna swého Gofroje, ploul do země Garandské. Též o smrti hraběte z Forštnu a o putowání Reimondowém do Říma.

A w tom Reimond roztoužil se po synu swém Gofrojowi, připrawiw se, ploul do země

Garandské, neb slyssel o něm, kterak u welkém nebezpečenstwí w těch zemích byl, w Garandské i Northumberlandské, a kterak w nich zbil ukrutníky welké, z jehožto sstěsti a wítězstwí Reimond welmi se radowal, nebo wssudy po krajinách, kudy koli jel, powěst dobrou slyssel o synu swém, z toho potěssení mnohý životu swému přidal, ač byl u welké žalosti po Meluzíně, manželce své milé. A když Reimond uslyssel, že syn jeho Gofroj plawí se proti němu po moři, čekal ho s radostí welikou, na tom místě, kdež měl wyjít z korábu na břehu mořském. A když se připlawil, přiwítal jej otec mile, objímajíc jej s pláčem welkým, a on jeho zase, potom ho odwedl na stranu, s ním žalostiwě rozmlouwal, a wssecky příběhy a žalosti své, kteréž na srdci swém měl o Meluzíně, manželce své, a máteři jemu wyprawil.

Když Gofroj ty smutné nowiny uslyssel, lekl se náramně a počal se rmoutiti, přemýssleje sám w sobě, že jest on toho zlého počátek a nejwětssí příčina, proto že kláster Maleřow i mnichy w něm spálil, a tak sobě počal stejskati a toužiti, lituje toho, co jest w hněwu učinil; a nemoha zatajiti, co jest w zemi Northumberlandské zhlídl, wypráwěl otci swému wssecky wěci, a zwlásst o té tabuly,

kterouž widěl w hoře Awelonyi, též o králi Helmasowi a obru jeho.

Tu Reimond srozuměl, že matka Gofrojowa byla z toho pokolení, jsouc dcera krále Helmasa velikého, protož z toho se také velmi radowal. Odtud se nawrátil zase a jel s synem swým do Luziny, tu jest Gofroj wzácně přiwítán i ctěn jakož od swých nejmilejších přátel, a wssak nikoli nemohl wesel býti po Meluzíně matce své.

Tu Gofroj srozuměw, že hrabě z Forsstnu, strejc otce jeho k té wěci jej připrawil, že otec Meluzinu sobotní den nawsstiwil a po ní sel, diwaje se, coby činila, a tak skrze ten účinek a jeho poňuknutí, že jest ztratil matku swou a zapřísáhl se welice, že hrabě z Forsstnu za to hrdlo dáti musí. A tak odejel mlče od otce swého, pojaw s sebou Reimonda, bratra mladsího, i jel spěsstně k hraběti do Forsstnu dnem i noci, a tam přijel, i nalezl hrad otewřený, neb ten hrabě byl swobodný pán, nebál se žádného, tak že byl wssudy pokoj w jeho zemi, a wsed Gofroj na zámek, nalezl hraběte weselého se swými služebníky.

Kterak Gofroj hraběte z Forſſtnu hledal uſmrtiti, protože byl prwní příčina rozloučení Reimunda s Meluzínou.

I hned wkročil k nim, a učinil pokřik welikỳ na hraběte z Forſſtnu, ſtrejce swého, a wytrhl na něj meč swůj, řka: ty nesſlechetnỳ člowěče, neplatíť než hrdlo twé, neb jſem pro tebe ztratil Meluzínu, matku mou; ſlyſſe to hrabě, lekl ſe náramně, tak že mu neuměl žádné owpowědi dáti, toliko čekal, brzo-li o hrdlo přijde, a wzchopiw ſe, utekl do jedné wěže, a nadaw ſe, že ſe tam ſkrýje, ale Gofroj za nim jda a žádnỳ jemu ze ſluzebníkú nic říci nesměl, neb wſſecky wěděli o zmužilosti a ſtatečnosti Gofrojowé a tak Gofroj maje dostihnouti hraběte, ten ſkočil z okna na nějakou ſtřechu dolů na ſkálu, a tak ſe ſám zabil. Tu Gofroj rozkázal jej wzít, a poctiwě pochowati, podlé důſtojenſtwí jeho, a hned přikázal, aby wſſickni páni panſtwí toho k němu ſe ſjeli, tu każdỳ k rozkázaní jeho powolně dal ſe najíti a když ſe před něj poſtawili, rozkázal jim přísně, aby bratru jeho Reimondowi wſſickni poſluſſenſtwí ſlibowali a za pána dědičného jej

přijali. To oni slyssice, bezewsscho odporu učinili podlé rozkázaní Gofrojowa.

A když Reimond, otec jejich, zwěděl o smrti strýce swého, zarmoutil se welmi, a byl we welikém žalosti a když se Gofroj domů nawrátil, nassel otce truchliwého, an sobě stejská a pláče. Reimond, jakž uzřel Gofroje, učinil před nim přísahu a slíbil, že wice nechce sprawowati země ani lidu swého; ale toho wsseho zbawen jsa, že do Říma půjde, a z swých hříchůw se káti bude, prázen obcowání lidského aniž se zase co živ budu nawrátim do domu mého, ale w cizí zemi život swůj dokonám. To slyssic Gofroj, padl k nohoum otce swého, a litowal wssech skutkůw, kteréž činil proti hraběti z Forsstnu, wyprawuje jemu wssecko, jak se přihodilo, k čemuž Reimond opět promluwil, řka: Gofrojowi: Synu můj milý, wíš dobře, kterak jsem ztratiti musstil Meluzinu matku twou, jižto zase do mé smrti nalezti, a ani widěti nemohu.

A protož wssecky wěci i činy tobě odpousstim, a tobé přikazuji, abys ten klásster zase wystawěl, a mnichů do něho způsobil; odpowěděl Gofroj otci swému: Otče můj milý, wssecko (cožkolwěk rozkážeš) učiním, a chci

ten kláſſter zaſe dáti poſtawiti, mnohem léve, než prwotně byl. Di jemu Reimond: uzřiměť to wſſickni rádi, jeſtli to způſobiš: ale já tu pout, kterouž jſem před ſebe wzal, wykonám, a jižť poroučím wſſecky wěci a zwláſſtě zemi a lid můj, aby jſi nim wládl, a we wſſech činech ſwých řádně a ſprawedliwě je ſprawowal, a Getřicha ſyna mého, a bratra twého milého, k dobrému a poctiwému abys wedl, neb jej tobě mocně a žádnému jinému poroučím, abys jej chowal jako ſyna ſwého.

A když doroſte, způſob jemu, aby pánem byl w Portenachu, Matentě, Awelonii a Marweně, neb ty wſſecky země maji jemu poddány a poſluſſny byti, až práwě do Rotſtelle. Tyto pak wſſecky wěci poroučila a způſobila matka twá, prwé nežli se mnou ſe rozloučila, a prawic o něm, že má z něho byti rytíř ſtatečný. A když Reimond ty wſſecky wěci dokonal, di jemu Gofroj: Otče můj milý, nerad toho ſlyſſím, že ſe odděliti a mne opuſtiti miniš; ale poněwadž to jináč nemůže býti, muſim, ač nerad k tomu přiwoliti, jſa we wſſem poſluſſen twého rozkázání.

Slyſſe to Reimond a wſſecky wěci pohotowě maje, wzal odpuſſtění od Gofroje,

syna swého, wssak prwe nežli odjel, obeslal wssecky pány swé, a když se sjeli, přikázal jim, aby wssickni přisáhli possluſſenstwí Gofrojowi, a poddanost aby zachowali, kterouž jemu činili, tak jako pánu swému dědičnému. To slyſſice páni a zemané, učinili to rádi a radosti welikou, podlé wůle a rozkázání pána swého. Ale welmi se nad míru zarmoutili, když zwěděli, že Reimond pán jejich od nich se stroji. A když wssech požehnal a od nich odpuſſtění wzal, bral se na cestu. Gofroj a Jetřich prowázeli otce swého s welkou žalosti a tu Gofroj teprw wssecky wěci oznámil otci swému, co se jemu přihodilo s těmi obry, zwláſſtě s tím w Awelonii, též o těch potworách, kteréž w té hoře widěl, potom jemu oznámil o těch třech dcerách, kteréž měla králowna Prystýna, jakož Meluzína matku jeho, Melioru a Palestýnu, a kterak wssecky obdařila, jakož na té tabuly četl, ty wssecky wěci welmi litostiwě wyprawowal: jemuž Reimond řekl: Synu můj milý, nemáš toho litowati, neb dobře rozumím, že matka twá Melnzína, byla dcera krále Helmasa, a že possla z rodu wysokého a tak rozmlouwajíc, jeli spolu až na nocleh, na zejtří ráno jeli zase podál, prowázejíc otce swého, potom s welikou žalosti

se rozžehnali, a odpuſſtění wzali, též jiní wſſickni s pláčem se rozjeli, litujice pána swého. A tak Reimond s welikou teſknoſti táhl do Říma, a Goſroj s bratrem swým nawrátil se do Luziny.

A tak tu spolu w pokoji a lásce přebýwali, až Jetřich dorostl, z něhož byl člowěk krásný a způsobný, čině sobě opatrně a moudře, tak že nad wſſecky bratry swé chwálu od lidu obdržel, a byl postawy welké a spanilé. Po nedlouhém času uwázal se w Portenáchu i we wſſecky záwazky, kteréž od Reimonda otce jeho jmenowané byli, a tak pánem učiněn, wládna panstwim otce swého tím wſſim způsobem, jakoby Reimonda již na swětě nebylo. Rozneſla se ta powěſt po wſſech okolních krajinách o jeho ctnoſtech a udatnoſtech, a zwláſſť we válkách a běžích rytířských, kterak úmyſlný byl, že sobě pojal manželku z myſokého rodu z Brytanie, z nichž poſſli ty páni z Portenachu, kteříž welmi bohati byli. Jakož o tom Meluzína prorokowala, že ten rod wſſudy rozſſířený, a zwelebený bude.

O wystawení zase kláſſtera Maleřowa, a o ſmrti Reimondowé.

Gofroj jſa we welké ſtarofti, pečowal o to, kterakby panſtwí a lidi ſobě poruěené od otce ſwého ſprawowal. Též na to ſe rozpomínaje, co jeſt w hněwu ſwém učinil, že ten kláſſter nákladný Maleřow ſpálil. A tak umyſlil ſobě, aby ten kláſſter zaſe ſtawen a oprawen byl, i hned odeſlal ouředníky ſwé, a přikázal jim, aby zedníky teſaře i jiné miſtry k tomu hodné a wſſecky potřeby náležitě způſobili, by ten kláſſter zaſe počali ſtawěti tak že w malém čaſe jej poſtawili, mnohem pěknějſſí a důkladnějſſí, nežli jeſt prwé byl. Jemuž ſe mnozí nemohli nadiwiti, kdo jeſt ten kláſſter w tak brzkém čaſu tak ozdobně a bohatě poſtawil, až ſe to rozneſlo, že Gofroj ſyn Reimondůw, ten kterýž ho byl wypálil; a že w něm ſám žiwotně chce mnichem býti, i chwálíc Pána Boha wſſickni lidé, modlíc ſe za něj, aby w tom ſetrwati mohl.

A když ſe to dálo, Reimond přijel do Říma, k otci ſwaténu, kterýž Lew ſloul, jemuž

ſe zpowídal ze wſſech ſwých hřichů ſrdcem ſkrouſſeným, a když rozhřeſſení přijal, otázal ſe jeho otec ſwatý, coby chtěl a mínil před ſebe wzíti, by žiwot ſwůj w dobrých ſkutcích dokonal, a potom dojíti mohl radoſti nebeſké. Odpowěděl Reimond, řka: úmyſl můj jeſt. zůſtati ſamotnému, a s lidmi neobcowati, poněwadž jſem zbyl manželky mé přemilé, bez nížto muſím býti do mé ſmrti, mínim jíti k matce Boží do Monſerátu w Arragonii, tam dokonati žiwot můj, neb ſe tu děje ſlužba Boží řádně a způſobně.

A tak Reimond když dokonal ty řeči, wzal jeſt odpuſſtění od otce ſwatého, a jel do Monſerátu, maje mnohé ſtaroſti, nežli dojel, rozpuſtiw na ceſtě ſwých ſlužebníkůw, a ſám jel k té hoře, kteráž jde k Monſerátu, maje kněze za wůdce, neb od té chwíle čeledi wíc nechowal, ſlužebníci pak s žaloſti welikou opuſtili pána ſwého, a nawrátili ſe do domůw ſwých. Ale Reimond s tím knězem jel až do Monſerátu, a tu ſobě kázal domeček u toho Božího domu wyſtawěti, w němž nábožně přebýwal.

A když Gofroj zwěděl, žeby již Reimond, otec jeho, w Římě u otce ſwatého byl, ale že po zpowědi a rozhřeſſení k matce Bozí do Monſerátu jel, poſlal pro Jetřicha bratra ſwého. A když k němu přijel, poručil mu ženu, a ſám

jel také do Říma, wyznáwati ze wſſech hřichůw ſwých otci ſwatému, a odtud též měl úmyſl jeti do Monſerátu, aby nawſſtiwil otce ſwého Reimonda. Když přijel do Říma, činil pokání, zpowídaje ſe otci ſwatému, a po rozhřeſſení oznámil mu otec ſwátý, o Reimondowi otci jeho, žeby byl pouſtewníkem u matky Boží w Monſerátu. A tu pří té zpowěti zwěděl otec ſwatý, že ten kláſſter, kterýž byl ſpálil, zaſe poſtawil. I rozkázal jemu, aby do něho ſto a dwaceti mnichůw způſobil, jemuž Gofroj ſlíbil to wſſecko ſplniti: a když porozuměl otec ſwatý, žeby Gofroj wſſecky wěci podlé rozkázání měl učiniti, řekl Gofrojowi: ſynu milý, úmyſl twůj dobrý jeſt, hlediž pilně, abyś to dokonal, což jſi začal.

A tak Gofroj wzal odpuſſtění, jel do Monſeratu a tu nalezl otce ſwého Reimonda, a když jej Reimond uzřel, zradował ſe welmi, a mile jej přiwítal, a když Gofroj za několik dní tu při otci přebýwal, radil mu otec jeho, by jel domů, ale Gofroj wždy prodlíwal, myſle na to, zdaliby otce ſwého namluwiti mohl, aby ſpolu domů jel. A když to nemohlo býti, (neb Reimond pewně ſtál w ſwém úmyſlu) tedy Gofroj odjel s pláčem do Luzíny a wſſecky wěci, kteréž mu otec ſwatý rozkázal, k ſluſſnému konci přiwedl, a wſſeljaké zboží tomu klá-

ſſteru dal, jej mnichy oſadil a jakž mu uloženo, i prorokowáno od matky jeho, nákladné a pewně wyſtawěti dal.

Potom když Reimond ſeſtaral a k ſmrti přiblížowal, Gofroj chtěl jej rád widěti, prwe nežliby umřel a jel k němu, jehožto ſotwa živého zaſtihl, tu jeſt s ním rozmlouwal o rozličných wěcech. A když měl umříti, ukázala ſe Meluzína před zámkem Luzinou, tři dni před tím, podlé řečení ſwého, jakožto mnohým w tom kraji wědomo bylo, a když ji lidé uzřeli, hned mezi nimi rozpráwka byla, žeby Pána nowého míti měli. Ale Gofroj o tom ukázání máteři ſwé nic newěděw, trwal při otci ſwém práwě až ſkonal, potom jej poctiwě pochowati dal, a ten dům Boží, u něhož otec pochowán byl, daw ozdobiti, i hrob otce ſwého a jel s pláčem a žalosti welikou k domu ſwému.

A když ſe ty wěci dokonaly, a Jetřich bratr Gofrojům dorostl, byl rytíř ſtatečný a po wſſech zemích ſlowútný, ten měl dwůr ſwůj w Poternachu a w Marku, uſtawičně bojowal proti pohanům, pomáhaje pánům z Rodys, a to bylo za krále Uryenſa bratra Gofrojowa. A tak ten rod podlé proroctwí Meluzíny, rozſſířen a zweleben jeſt po krajinách: Gotf byl králem w Armenii, kterýž ukrutně a ſtatečně bojowal proti pohanům, jehožto

potomci až dosawad následugí; Reinhart byl králem w Thýmii, jsa welmi bohatý a statečný pán, jenž mnohá protiwenstwí Turkům, i jiným mnohým nemělicim činil: Antonin, čtwrtý bratr, ten se chowal udatně a počtiwě w swém panstwi Lucemberce, jakž přisluší na knížete: ale Freimond w klášteře spálen a Horybele w piwnici uduſen byl. Uryens nejstarssi bratr jejich byl králem w Cipru, Reimond pak ten učinen jest hrabětem z Forstnu: a tak tyto jmenowaní králowé, knižata a páni welcí, byli wssickni z Luzíny: protož páni z Cipru wždycky když bojowali, tedy jich jiné heslo nebylo, než Luzina. A tak tím rodem ty wssecky krajiny osazeny byly, neb i hrabata z Panenburku, jesto nyní jsou w Englandu a w Arragonii, z toho pokolení počátek wzali. Poněwadž o těch králowstwích a krajinách zmínka jest, sluſſně jest oznámiti diwné wěci, kteréž se w nich přihodily, a zwlášte w Armenii, w niž Goit králowal.

Skutečné wypsáni o krahulci, kteréhožto chowala Meliora, sestra Meluziny, a kterak ho dobýwal syn Goitův.

W tom králowstwí Armenském byl jeden zámek způsoben, tak že w něm jsou byli potwory rozličné, a welmi diwné, kteréž učiněné byly od Armenských a zwlásstě tento obyčej o nějakém krahulci, že každý rytířský člowěk, který chtěl těch diwných wěcí pokusiti, musil tři dni a tři noci s tím krahulcem nespati, ale dáwati mu jisti, a nositi jej bez wsselijakého spaní. A kdož toho dowédsti chtěl, musil býti z pokolení Luzínského, dar, kterýž je na to uložen, to coby jen žádal, musilo mu wssecko dáno býti, kromě té panny, která na tom zámku s tím krahulcem bydlí, jižto jméno Meliora. I přihodilo se, že w té zemi Armenií byl král mladý, jménem Doieth, syn Goitův. Ten byl w rytířských wěcech welmi statečný, a myslil wždycky, aby té wěci s tím krahulcem pokusil a s ním práci wedl; chtě obdarowán býti, tak jakž o tom slyssel. Na tom ale wssecken úmysl swůj postawil, dowe-

deli toho, s tím krahulcem bez spaní wytrwati, že nebude žádati nic jiného než té pcnny. A tak připrawil se na cestu, jel k tomu zámku, wzaw s sebou přečistý stán swůj, a když přijel pod ten zámek, položil se na jedné louce, a tento stán služebníkům swým rozkázal postawiti tu, kdežby jej ze zámku dobře zhlídnouti mohli: potom sšel sám na zámek, nesa kus červeného masa w ruce, jímžby krmil toho krahulce.

A když přišel k wratům téhož zámku, wyšel proti němu nějaký člověk starý, a bledý a churawý, jsouce přiodín rouchem bílým; i otázal se ho, čoby jeho žádost byla a pročby přišel? jemuž král odpověděl, řka: Hledámť obyčeje zdejšího, a těch neznámých věcí, kteréž zde míti mají. Dí jemu ten starec: Pojdiž se mnou, přiwedu tě ke wšem těm věcem a tak šli spolu na zámek a nalezli přewelmi krásnou síň, tak že se ji král nemohl dost nadiwiti; a z toho se počal welmi radowati. Tedy ten starec ukázal králi tohoto krahulce, jenžto seděl na nějakém bydle, byl wšak welký a welmi krásný, i řekl ke králi: Pane a králi milý! již musíš s tím krahulcem pracowati, a s ním uespati, to podle dáwného

obyčeje zdejſſího; jeſtliže toho nedowedeš, tedy zde zůſtaneš až do dne ſoudného. A jeſtli ſetrwáš s tim krahulcem po tři dni a tři noci pracowati budeš, tedy proſiti můžeš, za jakýkoliw dar chceš; from jedině té panny, která zde na tomto zámku přebýwá, neb ona žádnému žiwému člowěku dána býti nemůže.

Řekl jemu král: doufání mám, že tomu zadoſti učinim; wſſak wždycky na to myſlil, wyhrál-liby, žeby jenom té panny (jiného dokonce nic) žádati nechtěl: ale s tim zlé ſi učinil, že nepoſlechl rady tohoto ſtarého, a tak w tom twrdoſſijném ownyſlu jſa, ponocowal ten celý den a celou noc s tím krahulcem, s wýbornou radoſtí, a s mnohou kratochwilí a dáwal tomu krahulci jíſti podlé obyčeje toho zámku, a ſám také jedl, pil i hodowal rozkoſſně jakož na krále ſluſſí.

Ten mladý král procházejíc ſe w tom zámku, ſpatřil z malowaných erbů, jak znamenitá obdarowání doſáhli ti, jenž náležitě s tím krahulcem ponocowali.

A tak druhý den též učinil, jſa weſel procházeje ſe po pokoji tohoto zámku, až

jeſt přiſſel k jedné komoře otewřené, do kteréž wſſedſſe, uhlídal welmi čiſté na ſtěnách malowáni od zlata a rozličných barew, a obzwlaſſtně erbůw welikých a ſlawných pánůw a pod těmi napſáno bylo jméno jednoho každého pána a rytiře, potom zaznamenáno, w kterém roce kdo tu byl, co a kterak jeſt učinil. A každý, který neprávě ponocowal, muſel zde zůſtati w ſlužbě té panny, a jejím wěčným wěžným zůſtati. Potom opět nalezl namalowáno: kteří ſlawni páni, aneb rytíři, tomu krahulci právě jſou ponocowali, a podle obyčeje tohoto zámku, pracowali, že ſi wyžádali dary welké, a odneſli je beze wſſí neſnáze, kde ſami chtěli a bylo to poznamenáno, z které země neb krajiny by ten pán aneb rytíř byl, obdarowán jſouc od té panny, a to welmi ſtaroſtně a bohatě.

Když ty wſſecky wěci ten mladý král ſpatřil, i ſpomenul na krahulce a bál ſe, aby nezameſſkal, neb dlouho w té komoře byl, i bral ſe poſpěſſně ku krahulci a dal mu jíſti, a tu opět ſ ním pracowal jako prwe. A když minul třetí den, přiſſla krásná pana Meliora, majíce na ſobě ſukni zelenou přílíš drahou, tu jej poctiwě pozdrawila, řkouce: pane milý, učinils tomu za doſti, což jſi před ſebe wzal, podle obyčeje toho zámku; protož což-

koliw požádáš a jmenowati budeš, toť wſſe má i hned dáno býti. Tu král mladý učinil ji s počestnosti děkowání, ale jako prwe úmyſl ſwůj upewnil, wida příliš krásnou pannu, zapálil ſe w milosti její řekl k ní tato ſlowa:

Jiného daru nežádám, jedinou twou milost, aby ni w manželstwí byla spojená. — To když panna uſlyſſela, hněwivě k němu promluwila, řkouce: jakýž jſi to člowěk, že žiwota mého žádáš, který žádnému muži podán býti nemůže; protož muſíš jiného daru odemne žádati. Král ji opět řekl: Zajiſtě prawim, pauno milá, že jiného daru dokud žiw žádati a wziti nechci, než můželi to býti, abys byla má, na tom jſem oumyſl můj uſtanowil, dříwe nežli jſem na tento zámek přijel. — Pakli to býti nemůže, raději odtud bez daru pojedu. Pana mu podruhé s horliwosti řekla: Zajiſtě prawim pane milý, — že já za žádného muže dokud žiwa, dána nebudu, proto zanech řeči tak daremných a přeſtaň od takowé twé žádosti, pakli toho neučiníš a na ſwém zůſtaneš, wěděti máš, že wſſecko zlé tobě i králowſtwí twému i s twými poddanými přihoditi ſe má, a wſſudy neſſtěſtí mít budeš we wſſem, i we wſſech činech twých.

Protož radímť, abys přeſtal od toho a kázal ſobě takowý dar dáti, jak na to ſluſſí,

pakli toho neučiniš, ten dar, kteryž by tobě přijíti měl ztratiš, a budeš odtud bez něho muſet jíti. Opět pak král po třcti řekl: kdyby to wſſecko tak bylo, jako teď od tebe ſlyſſím, tak já předce jiného daru žádati a wzíti nemínim, a také mi ſe ſluſſné to býti zdá, poněwadž jſem já řádně a právě pracowal, podle obyčeje zdejſſího s tím krahulcem, tři dni a tři noci uſtawičně bdějíc, žeby jſi měla mé wůle a rozkázání zachowati, nine upoſlechnouti, neb jiného daru nežádám, aniž přijmouti chci.

Kterak král Armenſký jſa w lásce k panně zapálen, jen ji na místě wſſech darůw žádal a tudy na něj welká pſota a nouze přiſſla, dokud jeſt žiw byl.

A když panna neuſtupnoſt jeho uznala, opět s welikým hněwem k němu řekla: Ty rownež činiš, jakož i děd twůj učinil, pro kterouž wěc ztratil radoſt a potěſſení toho ſwěta: nebo kažďý, kdož moudroſt a ctnoſt zanechává a déle ſe s rozumem ſpra:wowati nechce, z toho jemu potom přicházi, že toho lituje, wſſak to jemu nic platno nebude: také i twá práce,

kterous právě dokonal, skrze neslůssnou žádost twou, ztratil jst dar, kterýžto ti měl dán býti, a jeho dokud jsi živ mítí nebudeš: ale wěděti máš, že skrze twou žádost zlou, kterouž ke mně učinil, potká tě starost, nesstěstí, umenssení statku a důstojenstwí twého, neb se jest též přihodilo dědu twému, když užíval wůle swé, tak že ztratil Meluzinu manželku swou milou, kteráž wlastní sestra má byla, a Gyit, otec twůj, ten jest byl syn sestry mé.

Protož abys o rodu nassem to wěděl, že jsme byly tři sestry, kteréž král Helmas s královnou Prystýnou zplodil, ale poněwadž král Helmas otec náš, jest učinil hřích takowý a že nawsstiwil matku nassi w sesti nedělích, proti slibu a wyrčení swému, z té příčiny jsme jej zamkli w hoře Awelonii a pro tu příčinu, že jsme to učinili, jsou nám dané od matky nassí darowé, že jsme potwory mořské; a také jsme odloučeny od otce i matky nassí, a potwory wždycky býti musíme, a nelzeť mi již odsud wyjíti. Též i Meluzina bába twá, ta na každou sobotu byla od pásu až dolů jako hadowý ocas mající: a tak se ztratila od Reimonda manžela swého, pro tu příčinu, že jí slibu swého nezdržrl, a její obyčej a způsob proneſl.

Třetí pak sestra slowe Palestýna, a ta jest na hoře Arragonské a hlídá pokladu otce

swého, a ta též musí tam býti podlé způsobu swého; a tak jsi ty z pokolení nasseho: protož nemělbys na takowé wěci ani mysliti a sám rozuměti můžeš, že to slussná wěc není, tys wssak toho po třikráte žádal a mne jsi uposlechnouti nechtěl: protož vanstwí twé umensseno bude, až do jiného budoucího pokolení a wssecko bude wykořeněno z přirození twého, a jinému to králi mocně do rukou jeho přijde. Ale kdybys byl nechal tohoto bláznowstwí, a toho nežádal, bylbys měl sstěsti a mnoho dobrého we wssech wěcí na tomto swětě, neb již za to musíš míti psotu a trápení mnohé a trpět budeš bolest a soužení, žebys radeji živ nebyl, toť se hned začne.

Tedy král Armenský, přemožen jsouc krásou a milosti ženskou, toho wsseho nic sobě newssimal, ale w swém úmyslu trwaje, přistoupil bližeji k té panně, chtíce ji uchytiti mocně, a s ní z toho zámku pryč odjíti, maje král za to, že ji tak dostane: ale kdyby byl sprawil se s tím, co jest jemu ten stary muž, když do zámku wjíti chtěl, radil, bylby nepřissel k takowému nesstěsti, o němž těžce slysseti. Též co panna předpowídala, rozuměti měl, že jest přissel blízký po bábě swé Meluzíně a po sestře její.

Ačkoliw pak ty wſſecky tři ſeſtry byly neprawého rodu člowěčiho, a ſkrz diw Božſký přebýwaly w té krajině Awelonii, a bylo tu množſtwí diwných wěcí.

A proto ſkrze takowé zapomenuti, zanedbání a bláznoſtwí toho mladého krále, při-

ſſla na něho nějaká potwora, welice ſſkaredá, které žádný jiný newiděl, kromě on ſám, a uderila ho tak nemiloſtně, že pádu nikterak ubrániti ſe nemohl, ale padl na zem, a křičel žaloſtným hlaſem, na jehož křik potwora nic

jeſt nedbala, ale wždycky jej wice bila, tak že ten král ſobě myſlil, žeby již od ní zahynouti muſel. W tom křiku wſſak promluwil k té potwoře, řka: co jſem tobě powinnen, že mne nechceš přeſtati biti tak nemilostiwě? od kterého nepřeſtaneš-li, muſím ztratiti žiwot můj, proto proſím tebe, ſmiluj ſe nade mnou, ať zde tak žalostiwě a hanebně neumřu. — A když tak žalostně naříkal, přeſtala jej ta potwora biti, a tak ten král s welkou bolestí a ſtrachem, jakkoliw mohl, odeſſel z toho zámku, a přiſſel na lonku k ſwým služebníkům, kteří ho čekati.

Ktcříž widouc pána ſwého truchliwého a ubitého přiliš, lekli ſe náramně, a tázali ſe ho, řkouce: pane milý, jižli jſte získal toho krahulce a ti diwné wěci? Odpowěděl jim král, řka: ach hodina přeneſſtaſtná, w kterou jſem přiſſel na tento zámek, ničehož nepowim jiného, než abyſte byli wſſickni hned hotowi, abychme rychle odjeli odſud, a dříwe nežli přijde na wás, jako na mne. A tak ſlužebníci wſſecky jſou ſwé koně ſedlali, a jeli we dne w nocí, až k moři přijeli a tu teprw král ſložil oděni ſwé, wſedl na koráb ze ſwými ſlužebníky a ploul do Armenie, země ſwé, a tak teprw když doma byl, wſſecky wěci a pří-

běhy swé sám w sobě přemejſſlel, teď ſe rozpomenul na řeč toho ſtarce w zámku.

Také mu na myſl přiſſlo, co jeſt mu ta panna prorokowala o králowſtwí jeho, ktera k zahynouti má, jakož i wſſecky wěci jeho, že k neſſtěſti přijíti muſí, lid jeho že ſe proti němu zbouří a w jaké ſtarooſti a nebezpečenſtwí, když jeſt domu ſe plawil, ſkrze bouřky a wětry byl, a co trpěl. A tu hned znal, že neſſtěſtí jeho ſe začalo, neb od té chwile začal chudnouti, zboží mu ubiwalo, tak že w chudobě welikė umřiti muſel, a po ſmrti jeho byl král jiný zwolen, wſſak také w bidě a takowém neſſtěſti trwal, až i zahynouti muſel. A tak to králowſtwí pro tu bláznowou miloſt a žádoſt k té pannė, hynouti a w neſſtěſti trwati, až do dewátého pokoleni muſilo, z příčiny neprawého požádání. Také píſař, který tuto hiſtorii wyložil, prawí: že widěl krále jednoho we Frankreichu, kterýž byl wyhnán z Armenie, kteréhož král Francký u ſebe dlouhý čas chránil, až potom w Paříži umřel. A tu byl poctiwě pochowán u mnichu, kteří Celleſtinowé ſlowou, kteréhožto krále ſluhowníci oděni byli r o u c h e m b í l ý m podle obyčeje země swé.

Ale lidé z jiných krajin to widouce, tomu ſe welmi diwili, prawíce mezi ſebou, žeby to

w jejich krajinách prwe nikdy nebýwalo, aby služebnici po smrti pána swého w bílém rousse chodili, ale proč jsou to ti služebnici činili, toho písař této historie nikoliw zwěděti nemohl, a tak ti králowé do wyjití pokolení dewátého, pusili diwné a mnohé nesnáze pro toho hrahulce míwati, o kterémžby jistě mnoho psáti bylo, ale pro ukrácení zanechánání. Než o třetí sestře Palestýně, i o jejím způsobu dle wýkladu historie chci oznámiti.

O třetí dceři krále Helmasa, jménem Palestýna, kteráž hlídala pokladu otce swého, a smrti Gofrojowé.

Palestýna, krále Helmasa a Prystýny, matky swé dcera nejstarssi, nad Meluzínu a Melioru sestry swé. Ta podlé uložení máteře swé, přebýwala na wysoké hoře, kteráž sloula Rauoste, w zemi Arragonské, ta hlídala pokladu a sstatstwa otce swého krále Helmasa, kteréhožto pokladu žádný nemohl dobýti, než ten, kdoby byl z rodu a z pokolení jejich: — Nebo před tou horou mnohostwí zwířat, lwůw, draků a jiných rozličných jedowatých a neznámých potwor a zeměplazů wylo, tak že pro ně žádný člowěk na tu horu k té panně

přijíti nemohl, a až po dnes nemůže: neb se o to mnozí znamenití pokoussели, ale žádný nemohl toho dowédsti, tak musili tu wssickni zůstati a zahynouti. Jakož o jednom znamenitém a počestném rytíři w Englandu oznamuje tako historie, že wždy přemejssлel toho pokladu dobýwati, až se i o to pokusil ten rytíř, když přijel do Arragonie, ptal se pilně na tu horu, na niž ty diwné a znamenité wěci byly.

A když mu byla ukázaná, jel i hned k ni, neb od mladosti swé po službách a wěcech rytířských swůj žiwot trámil, jsa příliš statečný a slowútný a byl wlastní přítel Trystrána, maje let třideeti. A když wyjel na tu horu, nalezl welmi welikou a hroznou potworu, kteráž břicho jako sud měla, ale oko jedno u prostřed čela maje na sstř a na dýl čtyry pídě, ucho také jedno, chřipy též jednu měla a duch ji wycházel skrz ucho, a tak hrozná ta potwora byla, žeby se toliko jejího pohlednuti zhroziti mohl.

Ta ležela spic, blízko od té díry, kdež to panna hlídala pokladu otce swého, a před tou děrou, udělané byly dwéře železné a mocné, jichžto ta potwora ostřihala, aby tam žádný wjíti, ani zase wyjíti nemohl, ležby z rodu krále Helmasa byl. A ta díra byla u prostřed té hory, w níž mnoho dobrých a znamé-

nitých rytířůw zahynulo; byly pak jesstě jiné díry, w nichž rozličných potwor množstwí bylo, a ty lidi hrubě hubili, a teprw nad těmi wssemi děrami, byla ouzká stezka, na tři míle Arragonské zdýli, kteráž wedla k té hoře. A kdožby chtěl těch neznámých wěcí zkusiti a k tomu pokladu přijíti, ten musí po té stezce jíti, po níž mnoho hadůw a potwor jedowatých leželo, a na žádnou stranu nelze se jim wyhnouti, kterýchž bez počtu bylo, tak že jsou po nich sslapati museli.

Tehdy ten rytíř jsa již na té hoře Ranoste, s nímiž muž jeden byl, toliko půl míle, a k tomu jemu pacholátko, neb ten muž tu stezku i diwné wěci jemu ukazowal. A když jemu wssecko ukázal, nawrátil se, a ssel prwě od něho, ale pacholátko s pánem sami dwa toliko po té stezce jeli až na horu, a když již welmi wysoko přijeli, zsedl rytíř z koně dolů a pacholeti jej swému dal a přikázal po zdaleku za sebou wésti, dokudž by možné bylo.

Když pak ten rytíř w swém oděni po té stezce ssel, uzřel an se proti němu béře saň, welmi sserednú a welikú, na dwadceti sslápějí zdýli, tu jí rytíř i hned hlawu stal, neb se byla proti němu postawila. A když to učinil, ssel opět dále, posspíchaje na tu horu wejš, tu jej opět potkal medwěd welikú, a přiběhssí

k tomu rytíři, ſſtit mu z hrdla odtrhl a oděni z něho dráti počal, jehož ſe rytíř zhrozil, a wſſak pamatujice ſe, uderil naň ſilnou ránou mečem ſwým, až jemu tlama vryč uſkočila, tu jej medwěd oſedlal a wžhycky nohama drápati nepřeſtal, tak že rytíř před nim muſel

uſtoupiti, ale wſſak když ſwou chwily uhlidal, opět přiſkočil, uťal mu přední nohy, tu opět niedwěd rozhněwal ſe a powſtal na zádní nohy proti tomu rytíři, a doſáhſſe ho, chytil ſe s ním, a opět z něho odční trhati začal, tak perouce ſe, ſpadli oba z té ſtezky dolů mezi ty potwory a žížaly, a tak ten rytíř w tom

pádu zbyl meče swého: a tudy bylby od toho medwěda zahynul, ale spomenul na dýku, kterouž při sobě měl, wytrhl ji, a tak tou dýkou zabil toho medwěda; wšak ale prwé, nežli zhynul, wypustil hrozný křik, a tak w tom pádu, w té newoly zbawil množstwí welikých těch potwor a zeměplazůw.

A když rytíř medwěda widěl umrlého, šel od něho hledaje swého meče, a nalezšší, šel opět wejsse na tu horu, a tu oprawiw na sobě swé oděnj, šel jesšte dále, až k těm železným dwéřim, kdež ta welikú potwora spala, přišsel, wšak ne sama toliko ta potwora hlídala a ostříhala těch dwéří, ale i jiné potwory tajné okolo ní hlídaly mezi skálami.

I šel hledati té welike potwory, až ji nalezl, kteroužto widouc rytíře w oděnj, zbouřila se proti němu welmi tuze, a ten rytíř wytrhl meč a uderil na ni, což nejsilněji mohl, ale nemohl ji nic uškoditi, neb ta potwora byla tak učarowaná, že žádné železo ani ocel nemoh ji škoditi. — Tedy ta potwora dosáhsse rytíře, se wšim oděnim jej pozřela, a tak ten rytíř z Englandu od té potwory šerednè zahynouti musil, jehož mnozi lidé náramně litowali, neb jemu row-

ného w několika zemích newiděli, ani o něm neslýchali. A tak prawí, že žádný prwé ani potom tak wysoko na tu horu newessel, jako ten rytíř.

Tedy pachole strachy plné, znamenaje nestěstí, a wida o zahynuti pána swého, s welikým strachem odjížděło odtud co nejspěšněji a jelo zase do Englandu, a tu wyprawowalo příhodu a činy, které se staly. — A než do Englandu přijelo, nasslo na cestě člowěka, jménem Merlius, ten nedaleko té hory bydlel, a w swých mladých letech welmi se učil, a byl welikú čarodějník, wěda mnoho neznámých wěcí skrze to dábelné umění; — tomu jistému čarodějníku pachole wssecky příběhy o swém pánu wyprawilo. — On pak slysse takowé slawné činy, udělal knihy k rozprawění toho pacholete o tom Englickém rytíři. Pisse také o jednom rytíři, kterýž byl Uher, ten též chtěl těch wěcí pokusiti, jel na tu horu, ale nic dále, než toliko jednu míli, tam jest zahynul od těch potwor a žížal jedowatých, a tak prawí tato historie, že mnoho znamenitých rytířů zahynulo na té hoře. — A protož žádný toho pokladu těch neznámých wěcí dobýwati nemohl a nemůže, lečby z rodu krále Helmasa byl. Protož lito bylo wssem takowého slawného rytíře, že

jeſt nebyl z rodu tohoto, jeſſto bez pochyby tyto wěci diwné bylby on uhlídal a také dobyl.

A když ſe ty wěci a powěſt rozhlásili, přiſſla na to nowina až do Luziny, kdež Gofroj, ſyn Reimonda, uſtawičně bydlel, požiwaje kratochwile w rozličných wěcech rytířſkých, neb byl hrdina a muž prawý, a wſſem lidem wzácný a ſlawný: ten jednoho dne wyjel na procházku do jednoho ſadu s pánami a panimi i mnoho dobrých i znamenitých lidi s nimi, chtíce tu kratochwíl míti. A přiſtoupil k němu nějaký poſel, jehož Gofroj wida, otázal ſe ho, coby wěděl za nowiny, tedy ten poſel počal mu rozpráwěti o té hoře Ranoſte, w zemi Arragonſké, jakýby tu znamenitý poklad, i jiných diwných wěcí mnoho bylo, též o té potwoře, kteráž oſtřihá těch dweří.

Potom jemu wyprawowal o tom rytíři z Englandu, potom z Uher, a tak wſſecky příběhy jejich i způſoby té hory, a zwláſſtě o Paleſtýně, dceři krále Helmaſa. O kterýchž wěcech Gofroj již prwé měl poněkud zprámu, když ſe w Awelonii s obrem bil, též na té tabuly o tom četl.

A když ty nowiny Gofroj wyſlyſſel, počal ſe tomu diwiti, zwláſſtě o té potwoře

ſſerebně, a řekl: chci ſe také pokuſiti o ty wěci, dáli mi toho milý Pán Bůh a hned na zejtři kázal ſluhebníkům ſwým, aby hotowi byli, přiwolaw bratra ſwého wlaſtního Jetřicha, zapſal mu wſſecko panſtwi ſwé dotud, pokudžby ſe nenawrátil. Neb Gofroj ženy neměl, aniž míti chtěl, ale w čiſtotě přebýwaje ſwá leta, až ſtarý byl, ſtrámil. A když ſe ſe wſſemi rozžehnal a do korábu wſednouti měl, aby ſe do země Arragonſké k té hoře na moři plawil.

I přihodilo ſe, že na něj přiſſla nemoc těžká, tak že muſel úmyſl ſwůj změniti, neb ſtonat welmi počal a hned ſe položil. A k tomu také leta přicházeli, tak že žádné lékařſtwí k jeho zdrawí od lékařůw nemohlo nalezeno býti, neb ſe hodina jeho blížila. — A tak Gofroj útě na ſobě, že z nemoci nepowſtane, poroučel duſſi ſwou milému Bohu, předkládaje ſobě, že každému člowěku jeſt umříti, jehož lidé náramně želeli a plakali, neb před tím mnoho čiſtých koſtelů a kláſſterů počal ſtawěti w Poitiřowě i jiných dobrých ſkutků mnoho w úmyſlu ſwém uložil a wſſak toho wykonati nemohl.

A když již Gofroj čil, že má umříti, obeſlal kaplana ſwého, a zpowěd i poručenſtwí

učinil, tak jakž sluſſelo na křesťana, prosíc za to, kdyby skonal, aby byl pochowán w kláſſteře Maleřowě, kterýž po spálení zase byl wystawil. A tak se stalo, že w té nemoci umřel a pochawán jest w tom kláſſteře podlé žádosti jeho. A tak prawí wykladatel této hiſtorie, že byl u hrobu jeho, a že jest wyzdwížen a wytesán z kamené čistého, a ozdoben drahými klenoty.

Pak po smrti Gofroje, Jetřich, bratr jeho, byl pánem bohatým, wládne a sprawuje panstwí a zemi w Luzíně příležející: potom ta země byla na čtwero rozdělená, proto, že jsou zemřeli dědicowé její.

Ale wſſak z rodu jejich wyſſlo množstwí rytířów znamenitých, jakž z té knihy wykladatel prawí, že sloužil pánu jednomu, kterýž posſel z rodu Jetřichcwa, a potom umřel ten pán we Wlaſſích, prwé než ta hiſtorie wyložená byla.

Také pán z Portenachu, který tu hiſtorii překládati dal z wlaské řeči, byl z toho rodu, sloul Wilím z Portenachu, a tu jest pochowán. Po němž syn jeho panstwí sprawowal, a učiněn jsa pánem i w Montesfelonu, jsa welmi milostiwý a dobrotiwý pán, čině mnoho dobrého, a byl přítel krále z Norwegnu, kte-

rýžto král od Meluziny possel, a tak ten rod wssudy byl rozssířen, král Lewas z Cipru, král z Armenie, král Thýmský, kníže z Lucemburku, hrabě z Forsstnu, hrabě z Poitiřowa, hrabě z Pannenburku i w Englandu knížata z Kabrety w Arragonii, ty wssickni páni urození, possli z rodu Meluziny, kteřižto do nynějssího času w těch krajinách jsou, zwlásstě we Wlassích, w Němcích a Frankreichu, w Hollandu, w Norwegu, w Lucemburce, w Elsacích, též pán Jan z Portenachu, pánem byl w Montesfelonu. Ten když uslyssel, žeby tyto knihy začaté byly, přiložil swou pilnost, a skládatele k tomu držel, aby historii ku konci a k dokonání přiwedl, on pak s welikou pilnosti historii tuto dokonal, a w prawdě to, co mohlo w jistotě shledáno býti, sepsal, za johož práci jemu mnoho dobrého učinil.

A tak ti páni z Luziny a ti z Portenachu, possli od králů, od králowen a knížat, hrabat i od markrabůw, a nejposléze possla z toho rodu, welikého Jana, manželka, která jest byla hraběnka z Piorrogeta rozená.

A tak ti rodowé stáli w swých stawích, až do toho času, když tyto knihy z úplna dokonané byly, kteréž nebyli nikdy nalezené, až

jſem já je w nèmeckou řeč přeložiti, a dokonal ten čtwrtek před ſwatým Wincencem, leta 1456. A což jſem pſal, to jſem od jiných a znamenitých lidi ſlyſſel, i také ſwýma očima mnoho wěcí ſám ſpatřil. I z toho rodu znal jednoho pána, jemuž Erbach říkali, který wſſudy na wſſech těch zámcích, kteréž Meluzína ztratila, byl; i o tom okně, kudy hrabě, ſtrýc Goſrojův, wyſkočil a hlawu ſrazil.

Slyſſel jſem také od pánův z Erbach, že hrabata od ſwatého Pawla z Frankreichu též z toho rodu poſſli, a že neſou na ſwých erbích Meluzínu, w tu formu a tím způſobem, jakož na každý den ſobotní proměnčná bywala, totiž od paſu wzhůru jſouce welmi krásná a pěkná žena, a zaſe dole welmi ſſerednà, maje ocas ſſerednÝ dračí, jakož ſe o tom ſſíře uapřed oznamuje, že jeſt to wſſe bylo w jiſté prawdě.

Kteráž Meluzina byla wyſokého rodu, dcera krále Helmaſa weſikého, a potom Reimondowi za manželku s radoſtí welikou ſe doſtala: hle, jak ſe jim ta radoſt w žaloſt obrátila, to jeſt mezi lidmi přiſlowí, že po zármutku bywá radoſt a po radoſti zármutek. A tak pohleďte panny, páni, muži i mládenci, kterak Reimond, když w ſlibu a záwazku Me-

kuzině, swé nejmilejssí manželce nezdržel, musil radost a potěssení, jenž s ní měl, ztratiti, a tak ona, jakž odessla od něho, wiee se k němu nawrátiti nižádným způsobem nechtěla.

Protož hledíc na takowé příhody, prosím a žádám jednoho každého, a zwláště pannen a panicůw, aby jedenkaždý, což komu připowí aneb slibí, tomu zadosti učinil: Pakli toho nezdrží, též se jim přihoditi může, jakož se i Reimondowi přihodilo, a mají se co báti, aby se jim jejich radost w zármutek neobrátila.

W Jindřichowu Hradci.
Tiss a sklad Al. Jos. Landfrasa a syna.